

DRUŽINSKI TEDNIK

Ne čudimo se, da se britanski imperij opoteka iz krize v krizo. To počne že 900 let.

»Christian Science Monitor«,
Boston (USA)

Leto XII.

Ljubljana, 9. maja 1940.

Štev. 19 (551)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun poštne branilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankirani dopisi ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 dni znamk.

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 fr., v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

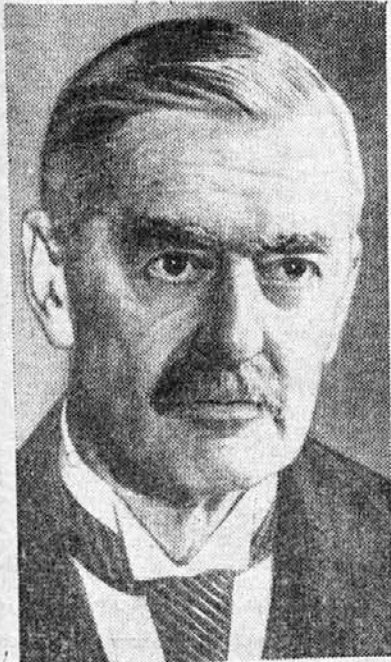
V tekstnem delu: enostolpna petlinna vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglasnem delu 450 din. V dvovrstnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Ma: oglas: beseda 1 din. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Če bi v Sredozemlju zagorelo
(Gl. str. 9)

Med dvema vojnama: 1914-1939
(Gl. str. 9)

Dva, ki naj odideta

NEVILLE CHAMBERLAIN,
predsednik britanske vlade, izgublja po norveškem porazu oporo celo med svojimi najožjimi strankarskimi pristaji. Še glasnejši je pa klic, da mora razen Monakovčana sira Johna Simona odstopiti tudi njegov prijatelj...

... SIR SAMUEL HOARE,
minister vojnega letalstva, ker vidi jo v njem glavnega krivca zavezniškega neuspeha na Norveškem.

V Ljubljani, 8. maja.

»Das war nicht schön, Mister Chamberlain!«

Takšen je naslov ponedeljskega uvodnika curiškega lista »Die Tat«.

»To ni lepo, mister Chamberlain!«
V našem listu smo že mnogo pisali o starem gospodu, ki kljub neprestanim neuspehom svoje politike noče izpredvideti, da bi bil kdo drugi na njegovem mestu nemara le bolj v korist britanskemu imperiju, če že ne tudi komu drugemu. Toliko smo v zadnjih dveh letih po anšlusu Avstrije že napisali o tem velikem ljubitelju sobotnih izletov v škotske vode in političnem in vojaškem diletantu, da lahko danes mirne vesti prepustimo besedo nevtralnemu švicarskemu listu, ki ga v uvodu citiramo.

Umik Angležev iz Andalsnesa, pravi omenjeni uvodnik, se utegne vojaško popraviti v izkrcanju na drugih mestih — v posebno veliko energijo v tem pogledu ne moremo verovati — moralno se popraviti ne dá in pomeni velik poraz. Tudi tedaj, če je šlo samo za nekaj bataljonov teritorialnih čet, Stara kraljica Viktorija bi bila rekla: »Česa takšnega Anglija ne stori!« O, saj ne bi bila samo to in ona rekla na rovaš očitnega vojaškega diletantizma, ki se kaže na vseh koncih in krajih, tudi storila bi bila svoje!

Le kako se je moglo kaj takšnega pripetiti?

Mi seveda ne vidimo za kulise angleškega vladnega aparata. Zato pa lahko ugotovimo vsaj dejstva, dejstva, ki so vojaško tako tehtna, da smejo veljati za vzrok te blamaže.

Znano je, da se je ekspedicijski armadni zbor, namenjen na Finsko, razšel, hkratu je pa angleška vlada tako načela železovo afero s polotivjo min v norveških vodah, da je vsak otrok lahko pričakoval energičen vojaški odgovor Nemčije; in zra-

OBRAČUN S CHAMBERLAINOM

Značilna kritika uglednega švicarskega lista »Die Tat«

ven je londonska vlada vedela — kakor je Chamberlain sam izjavil — da se v vzhodnomorskih pristaniščih kar gnetejo nemške prevozne ladje, polne vojaštva. Mar so Angleži mislili, da se bo nemški generalni štab šel mance z barkami?

To je eno. Potlej se je pa 7. aprila izvedelo, da je nemško ladjevoje že odplulo. Sele 9. aprila so prišle na dan prve enote britanske mornarice; a kje je bilo britansko letalstvo? Angleži so čakali in se niso mogli odločiti, da bi tvegali vse, čeprav je njihovo brodogojstvo decimiral nemško mornarico. Lotili so se stvari samo polovičarsko, to je pa slabše, kakor če ne bi bili ničesar storili. Položili so mine v Skagerraku, niso pa stražili pri njih, tako da so Nemci lahko poslali vse mogoče težko orožje v Oslo. Nemci so tvegali, izgubili so ladje in ljudi — kakor je pač potrebno, če je kdo v vojni in če hoče doseči kaj vojaško odločilnega.

Potem so Angleži poslali nekaj bataljonov na Norveško: ali so res mislili, da bodo s takšno igračkarijo le zdaleč ohromili nemško vojaško voljo? Nemci so pa s pešico tankov prodrli do srede Norveške, pomandrali, kar jim je prišlo hlastno skup z obnanega pod kolesa, sem pa tja objestno naskočili tudi močnejše oddelke in doživeli poraz, kakor na primer pri Rörösu — toda učinek njihovega nastopa je bil tak, da se angleška vlada ni ženirala, izvajati sramotne posledice in brez boja doživeti moderen Galipoli.

Ali se bosta gospod Chamberlain in njegova vlada vendar že naučila, kaj se pravi vojskovati se?

Res je, položaj na Norveškem je bil za izkrcane čete težaven. A zakaj je bil težaven? Ker so Nemce, ki vendar niso imeli nobenega pravega vojnega brodogoja več, lepo puščali v Oslo, namesto da bi bili to najodločilnejše mesto vse norveške vojne po vsaki ceni zaprli. Zaprli za tako dolgo, dokler ne bi obračunali z malimi in raztresenimi nemškimi oddelki in potem prodrli z vseh strani proti Oslu in napadli prvi dve tamkaj izkrcani nemški diviziji. Le tako bi bilo moči Norveško dobiti v roke. To bi stalo boje in izgube — a takšna je pač vojna!

Res je, položaj je bil težaven tudi zato, ker so se bili Nemci polastili vseh važnih norveških letališč. Toda

ali so mar Nemci imeli podzemeljske hangarje? Zakaj so Nemci tvegali in postavili svoja letala na odprt teren, čeprav so jih pri tem nekaj tucatov izgubili? Zato, ker so mislili kakor vojaki in računali z izgubami, samo da izsilijo odločitev.

Clovek se mora spričo takšnega angleškega početja na Norveškem res vprašati, ali je mogoče, da vlada onstran Rokava tolikšen vojaški diletantizem, ali so pa odločali drugi vzroki, vzroki, ki jih ne povedo, vsaj

JOŽEF STALJIN,

diktator sovjetske Rusije, je te dni sprejel jugoslovansko delegacijo, ki je prišla v Moskvo sklepati trgovinsko pogodbo z Rusijo.

kar se umika tiče. Toda kar koli si že mislimo, neizpodbitno je, da je bilo vse napačno, kar se je zadnje tedne zgodilo v norveški vojni.

Ali je pa vse to na koncu koncev začetek zmage letala nad vojno ladjo? Ali je konec obvladovanja morja spričo sovražnikov letalske premoči?

Mi smo za zdaj še drugačnih misli. Prepričani smo, da je tega čudnega angleškega vojskovanja kriva na Angleškem tolikanj razširjena teorija o defenzivni zmagi, skupaj nemara s

Chamberlainovim sektirarskim svetovnim nazorom in njegovimi večnimi pomisleki na vse strani. A tudi v tem primeru mislimo, da je možno samo eno: ali se vojskujemo, potem se vojskujemo; ali se pa ne vojskujemo. Toliko na splošno. In potem še osebno: ali se vojskujemo, potem se vojskujemo — ali pa prepustimo mesto, na katerem se je treba vojskovati, a se nekemu ne da vojskovati, drugemu.

In naposled (tudi to, se nam zdi, rodi danes že grenke sadove): že od vsega začetka so govorili na Angleškem o čudovitem učinku blokade in ves narod je veroval vanjo kakor v Boga. Potem so pa odkrili, da Nemčija prav za prav sploh blokirana ni; skočili so si s polovico sveta v lase iz zgolj kupčijskih razlogov, meneč, da bo na koncu koncev trgovec ugnal vojaka. To je tolikšna zmeta, da si večje ne moremo misliti. In če se Anglija ne misli vendar že vojaško vojskovati, ji grozi neizpodbitna nevarnost, da utegne vojno izgubiti. Kajti zastran tega si morajo biti angleški trgovci na čistem: Nemčija ne bo sklenila polovičarskega miru, ne bo sklenila nikakšnega kramarskega kompromisa. To se ne ujema s totalitarnimi nazori njene oblastvaželjnosti in tudi ne s totalitarnim pojmovanje njenega vojskovanja.

Finančni minister, ki ni kos zahtevam sedanjega časa

Angleški finančni minister sir John Simon je predložil parlamentu državni proračun za letošnje leto. In zgodilo se je, kar se razen mistru Johnu Simonu ni zgodilo menda še nobenemu finančnemu ministru na svetu: i parlamentarci i tisk napadata ministra, češ da je njegov proračun... prenizek!

Sir John Simon velja za enega izmed najboljših advokatov na Angleškem. Vse drugo na njem in okoli njega je pa pravo nasprotje od njegovega advokatskega slovesa. Nekoč je Lloyd George o njem dejal: »Mnogo bolj ljudi je že videl britanski parlament, a nikogar še ne, ki bi bil zapustil tako sluzave sledove hinavščine.«

Celo Times, zagovornik vsega, kar je s Chamberlainom v zvezi

Dva, ki naj prideta

HOARE EELISHA,

bivši angleški vojni minister, ki je moral pred dvema mesecema odstopiti, ker je zahteval energično pomoč Finske, stopa spričo dogodkov na Norveškem čedalje bolj v ospredje.

SIR ANTHONY EDEN,

minister za dominione in bivši zunanji minister, naj bi na splošno željo britanske javnosti prevzel pomembnejše mesto v britanski vladi!

— a Simon se drži starega gospoda ko klóp — napada finančnega ministra, češ da je njegov proračun sorazmerno celo nižji od francoskega. Proračun, ki ga je sir Simon sestavil — pravi Times — je takšen, da bi bil na čast vestnemu knjigovodji, nikakor pa ne človeku, ki ima nalogo mobilizirati vse gospodarske sile Velike Britanije, da bo zmagala v vojni.

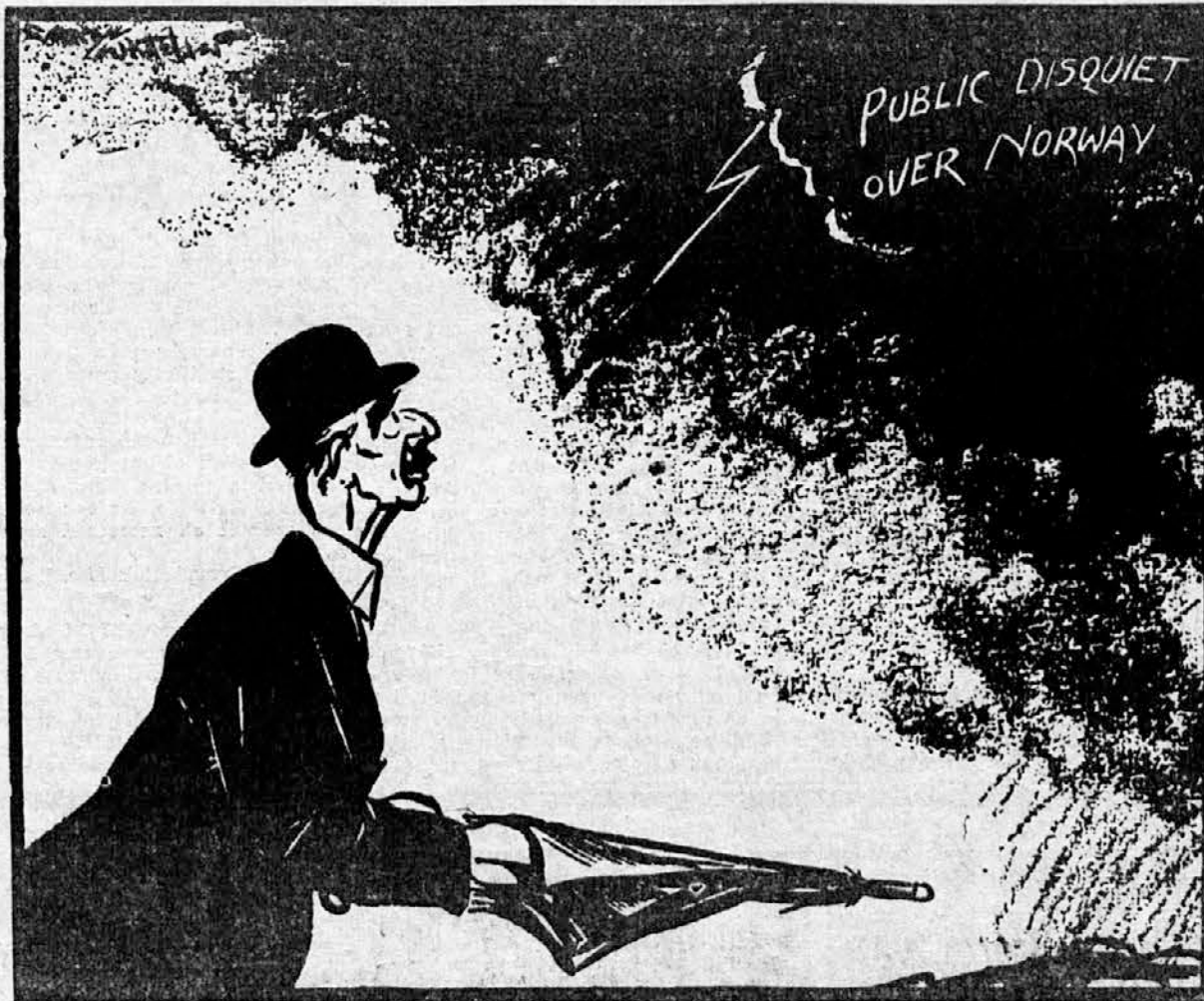
Mister Simon bo seveda kljub temu ostal v vladi... da ne bodo dobri Chamberlainovi prijatelji sir Horace Wilson in drugi Monakovčani preveč sami v Churchillovi družbi...

Če bi v Sredozemlju zagorelo

Nadaljevanje z 9. strani

Če bi tod vojna počila, bi bili v njeni uvodni fazi priče krvavega mesarjenja med obojimi letalstvom in mornarico. Po uradnih izjavah sta namreč obe stranki odločeni za ofenzivo. Kakšen bi bil konec? Kakor v nobeni vojni, ga tudi tu ni moči preokovati. Ali Velika Britanija in Francija imata zelo velike prednosti. Italija ima virtualno vse adute v Sredozemlju. Toda zahodni velesili obvladujeta vse dohode tega morja; po svojem bogastvu in svojih virih sta neizmerno močnejši od fašistovskih držav. Kljub vsemu napredku letalske vojne sloni njuna moč v znatni meri na obvladovanju morja; v njunih rokah so močne in izgrajene postojanke, ki zapirajo in odpirajo dohod do oceanov.

Letalstvo je nedvomno oslabilo premoč mornarice v tesnih predelih okoli Evrope. Toda vse dotlej, dokler ne vidimo, da se je letalsko orožje docela uveljavilo, bi prav storili, če ne bi podcenjevali pomena obvladovanja morja.

Vihar na Norveškem

(Daily Herald, London)

MED DVEMA VOJNAMA

1914-1939

Bralce Družinskega tednika opozarjamo, da smo začeli v današnji številki priobčevati pod gornjim naslovom zgoščen ilustriran pregled dogodkov iz najusodnejšega razdobja svetovne zgodovine: iz razdobja med obema vojnama 1. 1914 in 1. 1939.

V sedanjih dneh je zgodovina preteklega četrtsotletja aktualnejša kot kdaj koli. Starejši braici bodo ob njej obujali spomine na čase, o katerih so upali, da se ne bodo nikoli več vrnili; mlajši rod bo iskal v tej razgibanosti svetovni kroniki zabavo in pouk; oboji bodo pa nehoti primerjali oba mejnika 1914. in 1939.

Med dvema vojnama bomo priobčevali redno vsak teden, dokler ne bo ta aktualna ilustrirana kronika dozorla do današnjih dni. Berite njen začetek v 5. stolpcu na 9. strani pričujoče številke!

Minister dr. Krek o naši zunanji politiki

V nedeljo dne 5. t. m. je bil v Murski Soboti velik tabor kmečkega ljudstva iz vsega Prekmurja. Shoda se je udeležil tudi minister dr. Krek, ki je v svojem govoru med drugim dejal tudi tole o naši zunanji politiki: »Nihče ni pričakoval pred dvajsetimi leti, da bo svet spet zajela vojna, ki je strašna za vse ljudstvo. Če pogledamo velesile, ki si v današnji vojni stoje nasproti, moramo ugotoviti, da je že danes že več kot pol sveta v vojni. Ena kakor druga vojskujoča se stranka se mora boriti za svoj obstanek. Ta boj je strašen, brezobziren in brez sočutja, ki nikomur ne prizanaša. Namesto človekoljubja imamo danes že drugo leto samo sovraštvo. Odkar se je zatekel cesar Abesinije k Zvezi narodov, so začele padati države. Nekateri v štirindvajsetih urah, druge pa v dveh ali več tednih. Od takrat ni več sledu kulture, od takrat vlada top, puška in meč. V takem času je težko voditi politiko, ki zahteva veliko modrosti in previdnosti. Ohraniti mir našemu narodu je želja tudi kmečkega ljudstva. Naša država je v osemih mesecih vojne ohranila nevtralnost. Ne dajte se begati z raznimi novicami in letaki, naj pridejo od kjer koli. Naj ne bo danes nihče v zmoti, kajti Jugoslavija bo varovala svoje meje pred vsakim napadom, ki bi prišel od koder koli. Teh osem mesecev smo porabili tudi za drugo delo. Mnogo smo žrtvovali za utrditve naših meja in za oborožitev naše ponosne in hrabre vojske. Zato smo danes lahko popolnoma mirni. Vsako presenečenje je danes pri nas nemogoče. Naj se nihče ne vara! Poleg orožja sta pri nas enoten duh in velika ljubezen med Srbi, Hrvati in Slovenci za skupno in močno Jugoslavijo. Danes in tudi v bližnji bodočnosti ni nebene nevarnosti za naš mir. Zato hodimo mirni in se posvetimo z vsemi močmi našemu gospodarstvu.«

Politični tednik

Novi bolgarski poslanik v Beogradu dr. Stojil Stojilov je pretekli teden nastopil svojo službo in v svečani avdijenci izročil knezu namestniku Pavlu svoje poverilnice. — Zavezniški so pretekli teden na lepem, čez noč umaknili svoje vojaštvo iz srednje Norveške, kjer so se že nekaj dni vršili srčiti boji za železnico med Trondhjemom in Oslojem. Angleško poveljstvo je svoje vojaštvo vkrvalo na svoje ladje in ga odpeljalo, ne da bi poprej — kakor poročajo nekatere vesti, ki jih pa Angleži demantirajo — obvestili o tem norveško poveljstvo. Norvežani so sredi bitk ostali sami. Zato so se začeli umikati in biti četaška boje. Zavezniški so svoje vojaštvo prepeljali v Narvik in zdaj bodo od tam nadaljevali vojno z Nemci. Angleži sami priznavajo, da je to uspeh; vendar pa trdijo, da se tudi Nemcem ni posrečilo zasedeti Norveške, kakor so nameravali. Ta nenadna sprememba je zbudila veliko pozornost v vsem svetu. Londonski tisk priznava, da je moralni učinek zavezniškega

OKVIRJI

SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,

KLEIN

LJUBLJANA, Wolfova 4

Romantično življenje nekdanje arabske lepote

Hatidža, ki so se zaradi nje dvobojevali turški častniki, zdaj iz fižola prerokuje bodočnost

Resan, aprila.

Kadar beremo o ljubezenskih dogodivščinah filmskih lepotic ali pa slavnih igralk, malone pozabljamo, da so tudi naše prednice kljub strogosti tedanjih dni doživljale podobne romantične zgodbe, polne ljubezni, poguma in odpovedi. Le malo pri tistih časov še živi. Ena izmed njih je 80-letna Hatidža Husejina Abdula Mudairijeva. Zdaj je ta nekdanja arabska lepota stara zgrbljena ženica, ki služi svoj vsakdanji kruh s prerokovanjem iz fižola.

Zgodba lepe Hatidže je ena tistih pisanih zgodb, ki se zde dandanes kar neverjetne in nemogoče. Poslušajmo, kaj pripoveduje starka sama o svoji pestri preteklosti:

»Rodila sem se v Mekki. Petnajst let mi je bilo, ko me je mati lepega dne poslala v mesto, čeprav me nikoli ni nikamor pošiljala. Ko sem šla mimo neke kavarne, je na lepem stopil k meni neki častnik — pozneje sem izvedela, da je bil to kapitan Beđirovič — odšel za menoj do trgovine in me pred trgovino počakal. Potem me je zasledoval vse do doma. Preden sem stopila v hišo, je stopil k meni in mi polisnil v roke bakren vrč. Vzela sem vrč in stekla v hišo.

Staršem nisem nič povedala, ker sem se bala, da me ne bi oštelili. Shranila sem vrč in mislila na mladega

častnika. Neki dan, ko sem stala ob oknu, sem ga zagledala na ulici, kako se sprehaja pred našo hišo. Iztihovala sem se iz hiše in mu ponesla vrč, poln vode. Mladi Hasan je vzel vrč, me podržal za roko in dejal: »Moja boš, in če te oče ne bo dal, te bom ugrabil.«

Res je že drugi dan zaprosil za mojo roko in moji starši so privolili, toda pod pogojem, da bova ostala v Mekki. Dan pred poroko je pa paša izdal naredbo, da se mora vojaštvo pripraviti za pot. Hasan ni vedel, kaj naj stori.

»Rajši bi izgubil glavo kakor njo, je govoril svojim prijateljem.

V mraku, ko se je vojska pripravljala za na pot, je prišel Hasan v našo hišo z dvema svojima prijateljema in me prosil za vrč. Prinesla sem ga. Tedaj me je prijel za roko, me zavil na sedlo in odjahal s mo. Ko sem opazila, da me vodijo iz Meke, sem hotela kričati, toda bilo je prepozno. Preobletli so me v vojaško obleko in odpeljali s seboj v Aleksandrijo. Tam sva se s Hasanom poročila in tri leta živela v srečnem zakonu pod streho vojaškega šotara. Selili smo se iz kraja v kraj in se naposled ustavili v Bitolju.

Kmalu nato je pa na mojo veliko žalost Hasan umrl. Postala sem mlada vdova. Takoj po njegovi smrti so me

pričeli oblegati snubci, toda vse sem zavrnila. Med častniki turške vojske so pogosto nastali prepri in dvoboji zaradi moje naklonjenosti, dokler se paša naposled ni naveličal in ni odločil, da bodo kockali zame. Kdor bo dobil igro, bo dobil tudi mene za ženo.

Igro je dobil mladi poručnik Jusuf Ljuša in v spremstvu samega paše me je prišel prositi za roko. Odklonila sem ga kakor toliko drugih pred njim. Tedaj se je Šemši paša razsrdil in je zapovedal, da se moram vrniti v Mekko. Tedaj je pa izbruhnil upor Mladoturkov; že sem hotela zbežati v Mekko, toda v Resnu sem zbolela in tam tudi ostala.

Moja zgodba ni več dolga. V Resnu sem spoznala mladega Arabca hodžo Afusa Adži Alija. On je bil všeč meni, jaz pa njemu. Vzela sva se in imela pet otrok, toda vsi so pomrli.

Po smrti otrok in svojega drugega moža sem bila v veliki zadregi, ker nisem vedela, kako naj živim. In spet sem se poročila s sezonskim delavcem Abazom Demirom Asanovićem. Zdaj služim zanj in zase s tem, da prerokujem iz fižola...«

To je življenjska zgodba lepe Hatidže. In človek se ne more premagati, da se ne bi zamislil ob njeni barviti, preprosti naravnosti in romantiki...

Bilo kuda Kiki svuda!

Proizvaja UNION, Zagreb

Izozemci, ki bivajo v območju uprave policije v Ljubljani in imajo dovoljenje za zaposlenje (izkaznico o pošklicu), veljavno za nedoločen čas, se pozivajo, da to dovoljenje predložijo v overovljenje oziroma evidentiranje v teku tega meseca na upravi policije, v sobi št. 1. Izkaznice, ki ne bodo predložene do 30. maja 1940, postanejo po tem roku neveljavne. — Upravnik policije.

Povečan Slajmerjev dom so svečano odprli v nedeljo. Novi dom je urejen po najmodernejših načrtih. V njem je prostora za 100 postelj. V drugem nadstropju je porodniški oddelk z 12 sobami in 24 posteljami. Poleg porodniške sobe je tudi soba za novorojenčke, ki ji je priključena tudi posebna kopalnica za otroke. V stavbi so tudi tri dvigala; eno je za bolnike, drugo za hrano in tretje za perilo. V vsaki sobi je montiran telefon, radio, signalna naprava in nočne svetilke. Posebnost je vsakakor radio, ki je montiran tako, da bodo imeli bolniki zvočnik pod blazino in bodo lahko poslušali radio, ne da bi motili svojega

Za najave zobe uporabljajte zdravilno PARADENTIN kremo za čiščenje zob in masiranje zobnega dlesna (sluznice). Glavno skladišče Drogerija Gregorič, Ljubljana.

soseda. Vse ostale naprave ne zaostajajo za najmodernejšo izdelavo. Ta naš največji in najlepši sanatorij v Jugoslaviji sploh, je stal 12 milijonov dinarjev. Sanatorij so si postavili člani bolniškega in podpornega društva v Ljubljani.

Razstavo slik je priredil za svojo 80letnico Srečko Magolič v Jakopičevem paviljonu. Vstopnina in eno petino izkupička za prodane slike je slikar namenil za dobrodelne namene mestnega socialnega urada.

V Zagreb je prispela sloveča ameriška pisateljica in ena najpopularnejših ameriških žen, gospa Dorothy Thompsonova. Se ko je živel Stefan Radič, je bila večkrat v Zagrebu in z njim hodila na skupščine po hrvatskih krajih. Tokrat je pa obiskala podpredsednika vlade dr. Vladka Mačka, ki se je z njo pogovarjal pol drugo uro.

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je DARMOL

Darmol dobite v vsaki lekarni!

Nizozemska policija je napravila obširno preiskavo pri več tisoč Nemcih, narodnih socialistih in komunistih. Aretila je več sto oseb in jih oddala v koncentracijske taborišča. Med aretiranimi je tudi neki nizozemski poslanec. — Romunski zunanji minister Gafencu je izjavil, da sta balkanski in podonavski mir tesno zvezana z mirom v Sredozemskem morju in da ni mogoče motiti enega, da ne bi bil prizadet tudi drugi. Narodi Južne Evrope imajo vsi isto usodo. — Nov poskus

Važno je, da zobe temeljito očistimo ne samo zjutraj, ampak tudi vsak večer, predno gremo spat.

Chlorodont
zobna pasta

zblizanja z Italijo je tvegala Anglija. Angleški veleposlanik v Rimu sir Percy Loraine se je vrnil iz Londona in bo skušal razčistiti položaj med Italijo in zavezniški. Anglija in Francija sta slej ko prej pripravljene pridobiti Italijo za nevtralnost in se z njo pogajati za kompromisno rešitev spornih vprašanj. — Na zahodni fronti je postalo pretekli teden spet nekoliko živahnje. Prišlo je do večjih spopadov med posameznimi četami. — Uradna zavezniška poročila pravijo, da so

Nemci zadnje dni potopili tri zavezniške ladje: britanski rušilec »Afridi«, francoski rušilec »Bison« in poljski rušilec »Grom«. Poljska vlada je dobila od angleške v zameno nov rušilec. — Chamberlain je v torko govoril v angleški spodnji zbornici. Javnost je njegov govor nestrno pričakovala. Predsednik vlade je pred vsem opravičeval zavezniški umik iz srednje Norveške in navedel razloge zanj. Naletel je pa na vrsto očitkov s strani opozicije. Vodja laburistične opozicije Attlee je zadal več vprašanj, naposled pa kritiziral splošno vladno politiko. Med drugim je dejal: »Sedanj umik z Norveške ni nikogar presunil. Sedanja vlada je slepa in gluha za očitke z vseh strani, da vodstvo vojne ni dovolj odločno. Tu ne gre samo za neuspeh na Norveškem, ta je bil samo vrhunec. Vlada ima za seboj skoraj same neuspehe: Norveško, Češko, Poljsko. V tej vojni, v kateri gre za življenje ali smrt, se ne sme pustiti voditi od ljudi, katerih kariera so sami neuspehi, od ljudi, ki so potrebni počitka. Splošen občutek v Angliji je, da bomo zmagali. Zato pa potrebujemo na vodstvu države druge ljudi.« Podobno je govoril vodja liberalcev Sinclair. Dejal je, da se ni zgodilo nič takšnega, kar bi omajalo zaupanje v borbeno silo vojske, treba bi bilo pa več daljnovidnosti in volje do zmage pri vodstvu vojske. — Nemčija je švedski ponovno zagotovila, da bo spoštovala njeno nevtralnost. Švedski kralj Gustav in kancler Hitler sta si že na koncu aprila izmenjala pismi, o katerih pa švedski tisk šele zdaj poroča. Ob tej priložnosti je švedska izjavila, da bo še naprej ostala strogo nevtralna, vendar se še najbolj zanese na svoje orožje.

Listek „Družinskega tednika“

Izrezano s škarjami...

V zatemnjenem Londonu: Neki gospod stoji na vogalu neke ulice; na lepem začuti, kako ga nekdo lahno suno v hrbet, potem mu pa nekaj trdo pritiska na obraz. Prav tedaj vzklikne nežen ženski glas: »O!«

»Nič hudega, gospa,« pravi galantni gospod, »kar nadaljujte, sam nikar več ne poskušajte vreči svoje pismo v moja usta, žal nisem poštni nabiralnik.«

(Daily Express, London)

Prevežani kitajski trgovci: Pri nakupovanju v kitajskih trgovinah mora biti človek zelo previden, sicer kaj lahko postane žrtev prebrisanih

Kitajcev. Všeč vam je na primer prelepa vaza. Vzeli ste jo v roke, da bi si jo pobjeli ogledati, na lepem se pa razleti na sto kosov...

Trgovci prične histerično vreščati. In ker ne veste, da je bila vaza že poprej razbita, potlej pa večje zalepljena, toda tako na lahko, da se je morala ob slehernem dotiku razbiti, boste morali plačati lepe denarce za najlepšo vazo v vsej trgovini!

(Asia, New York)

Dozdevni potres: Učenjaki vseučilišča v Nebraski (USA) so bili zelo presenečeni, ko je vseučiliški seizmograf zabeležil strahovit potres, in kljub temu učenjaki niso mogli najti ozemlja, kjer naj bi bil ta potres divjal. Naposled so se odločili, da bodo seizmograf razstavili in pazljivo pregledali.

In pomislite, kdo je povzročil potres?! Velik pajek, ki se je bil vtihotopil v dragoceno pripravo, in si v njej razpredel mrežo. Njegovi sprehodi po mreži so povzročili v seizmografu tresljaje, ki jih je priprava

vestno zabeležila. In še danes ne sme nihče učenjakov v Nebraski spomniti na tisti zloglasni potres...

(Man, Sydney)

Znani fiziolog dr. Rex B. Hersi je pri mnogih svojih bolnikih študiral posledice, ki nastopajo v človeškem življenju, če je človek nesrečen ali srečen. Slavni učenjak trdi, da se prometne nesreče pripetijo vse pogostejše, če so ljudje nesrečni, pobiti. Toda tudi če je človek srečen, se dogodi mnogo prometnih nesreč. Sleherno duševno razburjenje, pa bodisi, da ga človek občuti kot veselje ali žalost, ima torej slabe posledice za njegovo življenje, kajpak samo, če ima srečnež ali nesrečnež motor ali avto...

(Everybody's Life, London)

Ali znate opazovati? Morda mislite, da ste dober opazovalec, bolje bo pa, če se natanko prepričate o svoji sposobnosti za to. Ali opazite razne podrobnosti pri ljudeh in stvarih, ki jih vsak dan srečujete? Skušajte odgovoriti na spodnja vprašanja:

1. Ali so številke na vaši uri rimske ali arabske?
2. Ali si češče Neville Chamberlain lase na desno ali na levo?
3. Ali ima Adolf Hitler prečo na desni ali na levi?
4. Koliko stolpcev ima dnevnik, ki ga vsak dan berete?
5. Ali ima vaš prodajalec časopisov brke?
6. Kdo v vaši družini — v vaši pisarni — ima sinje oči?
7. Koliko gumbov imate na plašču?

(Parade, London)

Vsaj eno breme manj! Če bodo poskusi nosilca Nobelove nagrade, profesorja Szentgyörgyi iz Budimpešte, uspešni, bodo vojaki v današnji vojni rešeni vsaj ene neprijetnosti, ki je silno mučila njihove brate v svetovni vojni 1914-1918. To so uši. Profesor Szentgyörgyi je vbrizgal vitamin B2 podganam, ki so jih žrle uši. Poskus se je posrečil: mrčes je takoj izginil.

(Science News Letter, Washington)

naipraktičnejše

PISALNE MIZE

kupite pri

REMEC-CO
KAMNIK

Naš časopisni jezik

V slovenskem časopisju, posebno dnevnem, vlada v jezikovnem in slovniškem pogledu že od nekdaj čudovit kaos. Izgovarjamo se, da nas venomer čas preganja in da ne utegnemo zmerom temeljito pretehtati, kako bomo kaj zapisali, da ne bomo prišli navzkriž z jezikovnimi paragrafi. Izgovarjamo se tudi na slovničarje same. Ne po krivem. Kajti:

1. slovenska slovnica je pomanjkljiva;

2. naš pravopis je nedosleden;

3. nobenega foruma nimamo, ki bi stalno koordiniral same po sebi statične — mrtve — zakone pisanja z dinamičnim — živim — t. j. predvsem časopisnim jezikom.

Gornje tri ugotovitve so nam bile pred očmi, ko smo te dni dobili od našega uglednega jezikoslovca in slavista prof. I. Koštila spodnji pri-spevek k pravilni rabi dveh aktualnih mestnih imen.

Oslo in Helsinki

V slovenskih listih se sklanja ime glavnega mesta Norveške kakor Oslo, veslo, maslo: iz Osla, v Oslu, pod Oslom; pridevnik pa pišejo nekateri celo brez polglasnika: *oslski*, kar je za naše oči prav čudno.

Ime finske metropole pa sklanjajo mnogi kot množino: iz Helsinkov, v Helsinkih, proti Helsinkom itd.

Eno kakor drugo je napačno.

Ime Oslo je zloženka (staronorveško v 11. stoletju As-lo); drugi del je beseda *lo* = »obrezna lokva«. Kakor sklanjamo flamsko zloženko Water-loo in nemško Osterlohlj z vrnjenjem *j* (iz Waterlooja, pri Osterlohlju, pridevnik waterloojski), tako bi bilo treba sklanjati tudi Oslo: iz Osloja, v Osloju, nad Oslojem; prid. oslojski, stanovniško ime Oslojec ali Oslojan.

Podobno ravnamo tudi s tujimi imeni, ki se končujejo na naglasen o: Viktorija *Hugoja*, *rokokoja*, pridevnik *Hugojev*, *rokokojski*. Enako *paletaja*, *bordojsko* vino i. dr. Isto velja za imena s končnim *u*: iz *Bakaja*, iz *Peruja* itd.

Ker ime Helsinki ni množinsko (kakor so n. pr. *Železniki*, *Novaki*, *Lazi*...), ga kaže sklanjati kakor *Tivoli*, *Brindisi*, *Džibuti*, namreč: iz *Helsinkija*, v *H-iju*, pod *H-ijem*.

I. Koštil.

V Ljubljano so prispeli mladi hrvaški pevec iz Amruševa in so imeli v St. Vidu v veliki dvorani Prosvetnega doma svoj prvi koncert na slovenskih tleh. Mladih pevcev je bilo okrog sto po številu; njih koncert je zelo lepo uspel. Po koncertu je šent-viška občina priredila vsem članom društva »Amruševga« okrepčilo, pa tudi nekaj zdravice so izmenjali mladi gostje z našimi šentvidčani.

Prvi doma izdelani motorni vlačilci je dobila Rečna plovilna v Beogradu. V ladjedelnici Srbskega brodarkega društva so strokovnjaki in monterji, ki jih je poslala tvrdka Skoda, lelo dni montirali dva motorna vlačilca. Pred dnevi so izročili prvega prometu; imenuje se »Sokol«. Drugi motorni vlak se bo imenoval »Orel« in bo v nekaj dnevih dograjen. Oba motorna vlačilca bosta imela stroje z zmogljivostjo 800 konjskih sil in bosta lahko prevažala do 60 vagonov tovora, razen tega bosta pa lahko vlekla velike čolne z enakim tovorom. Rečna plovilna je s pomočjo domače zmogljivosti pridobila v izpopolnjevanju voznega parka po Donavi in Savi.

V Splitu bodo gradili nov učiteljski dom, ki bo važna prosvetna in gospodarska ustanova za dalmatinsko učiteljsko. Učiteljska zadruga v Splitu ima za zidavo na razpolago 429.000 dinarjev, upa pa, da bo bodo še podprli drugi ugledni činitelji, tako da bodo stavbo kmalu lahko zgradili.

V Italijo so odpotovali poslednji kolonisti, ki so bili naseljeni v Mahovljanah in Marčajanah v bližini Banja-

luke. Zda so njihova posestva po večini kupili Slovenci, italijanski kolonisti so se pa pričeli preseljevati v Italijo. Zadnji kolonisti so odšli iz Banjaluke pred nekaj dnevi in se bodo naselili v bližini Rima.

Povodenj je poškodovala cerkev v občini Sv. Juraj blizu Petrovgrada, ki se je zdaj popolnoma porušila. Cerkev so zgradili leta 1836., zadnja povodenj ji je pa tako močno zrušila temelje, da so ljudje že dalj časa pričakovali nesrečo. Na srečo v trenutku, ko se je cerkev porušila, v njej ni bilo nikogar.

Prvo filatelistično razstavo banovine Hrvatske so odprli pretekli teden v Zagrebu. Svoje zbirke znamk je razstavilo 79 zbiralcev znamk. Svoji zbirki sta poslala tudi ameriški konzul Meily in predsednik računskega sodišča Rukavina, ki imata zelo lepo in veliko zbirko znamk.

Najugodnejše kupite!

Kolesa,
otroške vozičke,
živalne stroje različnih
znamk, krojaške in čevljarске,
kakor tudi veliko drugih
predmetov prav
poceni
pri

„Promet“
nasproti Križanske cerkve
Stare vzamemo v račun!

Stari 20dinarski kovanci so s prvim majem prenehali biti zakonito plačilno sredstvo, lahko jih pa zamenjate v naknadnem roku šestih mesecev, to je do 1. novembra 1940., brez odbitka z novimi bankovci samo pri blagajnah Narodne banke in pri blagajnah državnih finančnih ustanov. Prav tako so prenehali biti zakonito plačilno sredstvo kovanci po en dinar, z novimi dinarji jih pa lahko zamenjate do 20. oktobra 1940. Stari kovanci po 2 din in 50 par pa bodo izgubili značaj zakonitega plačilnega sredstva dne 16. avgusta tega leta, z novimi jih boste pa lahko še zamenjali do dne 16. februarja 1941.

Vsak čitatelj »Družinskega tednika« dobi na zahtevo popolnoma zastonj knjižico o barvanju las z »Imediac« naravno barvo za lase. Pišite še danes na naslov: L'Oreal, oddelek D — Zagreb I, pošti predal 3.

O prehrani. Poleti se mleko rado pokvari. Tudi prekuhanu. Patogene klice, posebno spore, so odporne proti visokim temperaturam. Mleko v »Braci«, mlečni otroški moki, je edina oblika mleka iz samih klic in spor, ki se poleti ne kvari in je zato izvrstna hrana za otroke in dojenčke.

Krapinske Toplice

zdravijo s sigurnim uspehom revmo, protin, išias, ženske bolezni itd. Odprto od srede aprila do srede oktobra. V predsezoni in posezoni znatni popusti. Nizke cene in pavšalno zdravljenje. Železniška postaja Zabok - Krapinske Toplice, odtod zveza z avtobusom. Informacije in prospekte pri upravi kopališča in v vseh potovalnih pisarnah.

Jugoslovanski Lloyd je prodal naš največji potniško-turistični parnik Kraljico Marijo francoski paroplovni družbi Compagnie Générale Transatlantique. Parnik bi moral ves čas vojne stati v luki, pa tudi po vojni družba ne bi mogla takoj obnoviti turističnih

voženj. Zato je družba parnik rajši prodala, po vojni bo pa za obnovo turističnega prometa kupila nove parnike. »Kraljico Marijo« so zgradili leta 1906. za neko angleško družbo. Leta 1930. jo je pa kupil Jugoslovanski Lloyd in odlejel je vršila krožna popotovanja po Sredozemskem morju.

Bolgarske visokošolke so pretekli teden obiskale naše kraje, in sicer Beograd, Sarajevo, Dubrovnik, Sušak in Benetke, odkoder so preko Trsta in Rakeka prispele v Ljubljano. JB liga je skupno z ljubljansko sekcijo Zveze akademsko izobraženih žen poskrbela, da je bilo njihovo bivanje med nami čim lepše. Bolgarske visokošolke so si ogledale Ljubljano in se odpeljale tudi na Gorenjsko. Obiskale so Kranj, kjer so se poklonile Prešernu in Jenku, nato so šle na Vrbo in na Bled. Na povabilo g. Ukmarja so prisostvovalle operni predstavi. Bolgarskih visokošolk je bilo 27; vse stanujejo v domu visokošolk, ki ga je ustanovil veliki bolgarski mecen Gešov v spomin svoje pokojne žene Ane v Krasnem selu pri Sofiji.

Enodnevni tujsko-prometni tečaj je priredila v Slatini Radencih banska uprava skupaj s tujsko-prometno zvezo »Putnikom« v Mariboru. Tečaj je bil za vse udeležence brezplačen, obsegal je pa predavanja o turizmu, o delu potniških pisarn in sploh o vsem, kar morajo naši širši sloji vedeti za pospeševanje tujkega prometa, ki prinaša našim krajem tako velike koristi. Med predavanji so predvajali tudi kulturne filme.

Razbojniki strahujejo kmete okrog Petrinje na Hrvatskem, ko se ti vračajo domov s sejmov. Ze pozimi se je večkrat zgodilo, da so zakrinkani razbojniki napadli kmete in jim pobrali denar in obleko. Kmetje se boje, da bodo dosedanjí uspehi roparje preveč opogumili in da vsa okolica ne bo več varna pred njimi.

Lepa darila za sveto birmo

vsakovrstne damske, moške in otroške nogavice, rokavice, damsko in moško perilo, kravate, ročne torbice, parfumerijo in nairazličnejše igrače nudi po najnižjih cenah veletrgovina

Ivan Samec, Ljubljana, Nesni trg št. 21

Tovorni železniški voz se je iztiril na postaji v Zidanem mostu in se prevrnil na cesto. Med postajama Radčani in Zidanim mostom je premikalni stroj rnil pred seboj nekaj železniških voz, izmed katerih se je eden iz neznanega vzroka iztiril. Voz je vozil nekaj časa po železniških pragojih, potem je pa zadel ob železno ograjo in se prevrnil na cesto. Na vozu je bilo nekaj sodov jabolčnika, ki se je razlil in je tekel kar po cesti. Železniška uprava trpi precejšnje škodo.

Za vse žene in dekleta! Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko pa dobite za din 10 — zbirko preizkušnih receptov, ki jih je spisala poklicna kuharica po lastnih dolgoletnih izkušnjah? Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne pečenke do najfiniješne mesne specialitete, od navadne močnate jedi do najfiniješne torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in barske pijače ter razne druge domače in tuje specialitete lahko skuha po tej knjigi okusno vsaka žena in dekle! To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvovrstnih restavracijah in hotelih in ki je prebrala že pol sveta. Kuhajte po teh receptih in vaša družina bo z vašo kuhinjo zadovoljna. Nakazite din 10 — na račun Poštne hranilnice št. 14.259 ali pa pošljite v znamkah na spodnji naslov in pošljem vam knjižico poštne prosto. Deziderij Mizerit, Zidani most št. 6.

SKODELICA SLADNE KAVE JE SKODELICA ZDRAVJA!

Kneippova
SLADNA KAVA

Dve sto let staro pšenico je odkopal Vojan Gjekić iz vasi Momišičev v Črni gori. Pšenico so zakopali leta 1743., ko so Turki napadli Črno goro. Ko so Turki zažgali vas Momišičev in cerkev, je pogorelo mnogo pšenice, ki je bila shranjena v cerkvi. Pod ruševinami je potem ostalo še nekaj pšenice, ki se je bolj ali manj ožgana ohranila do današnjih dni.

Kongres zveze inženirskih društev kraljevine Jugoslavije se je v nedeljo pričel v Skoplju. To je prvi redni letni občni zbor inženirske stanovske organizacije, preosnovane po preureditvi države. Kongres vodi predsednik inž. Borivoj Gjurić, zbranih je pa bilo 150 odposlancev iz vse države. Svečane otvoritve so se udeležili tudi drugi ugledni predstavniki, med njimi kraljev odposlanec polkovnik Stevan Radović.

Osebnosti

Poročili so se: V Ljubljani: g. Anton Miklič, tajnik ZOD za dravsko banovino in odgovorni urednik Obrtnega vestnika, in gđc. Justina Kozikarjeva, hčerka posestnika iz Starega trga pri Slovenjem Gradcu; inž. Boris Praprotnik in gđc. Tanja Kendova; g. Džordže P. Knežević, šef eksekutivnega oddelka pokojninskega zavoda v Beogradu, in gđc. Marija Kiki Juvančičeva. Na Brezovici pri Ljubljani: g. Oskar Pavlovič in gđc. Božena Foltinova. Bilo srečno!

Umrli so: V Ljubljani: 14letna Štefka Moljkova, dijakinja meščanske šole; Anton Knez, skupinovodja kovačev državnih železnic v pokouju; 83letna Krista Demšarjeva, učiteljica v pokouju; 73letna Leopoldina Ranterjeva; Metka Jerebova; Minka Linčeva. V Ribnici na Dolenjskem: 81letni Jakob Oražem, bivši tovarnar, elektrarnar in posestnik. V Selni ob Dravi: Ferdinand Jagrič, trgovec. V Borovnici: Angeica Majaronova. Na Jesenicah: Franjo Mohorič, carinski inspektor in upravnik carinarne na Jesenicah. V Laškem: Josip Osolin, trgovec in posestnik. V Kamniku: Anton Vedlin, ravnatelj Mestne hranilnice v pokouju. V Rogški Slatini: Antonija Unverdorbenova, hišna posestnica. V Prihovi vasi pri Konjicah: 79letni Anton Pučnik, posestnik. Na Bledu: Marija Tavžerjeva. Na Vrhniki: France Petkovšek, ključavničar državnih železnic. V Celju: 71letna Roža Ratajčeva. V Rogatcu: Viktor Krisper, gostilničar in posestnik. V Mariboru: 58letni Ivan Novak, strugar državnih železnic. — Naše sožalje!

ŽRČALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Vprašanje javnih stranišč

Če se pripelješ v našo belo Ljubljano, ali pa če se slučajno ne mu-diš v strogem centru mesta in se ti mudi na potrebo, zaman iščeš primerno stranišče. Prigodi se ti, da moraš stopiti v kavarno in potrošiti nekaj dinarjev, samo da greš lahko na stranišče.

V novejšem času je Ljubljana zelo napredovala; dobila je lepe palače, ponaša se z donebnico, s tivolskim parkom, z modernimi cestami, pri vsem tem moramo pa opomniti, da se je zanemarilo vprašanje javnih stranišč. Higijensko urejenih, modernih stranišč je tako malo, da jih lahko sešteješ na prste ene roke, in še ta so v strogem centru.

V predmestju so pa javna stranišča tako primitivna in nehygienična, da jih današnji čas pač ne moremo več prištevati k tem prepotrebni-

PFAFF ŠIVALNI STROJI

IGN. VOK TAVČARJEVA 7

napravam, kajti bolj so podobna smrdečim kurnikom kakor javnim straniščem. Razen tega jih lahko iščeš podnevi z lučjo v roki, pa jih še ne najdeš.

Prepričan sem, da bi ljubljanska občina morala temu vprašanju posvetiti več pozornosti, saj je to vprašanje prav tako kakor so drugi problemi važna za moderno ureditev mesta.

K. K.

Takšni so sosedje

Nedavno se je poročila hčerka premožnejšega posestnika v vasi, precej oddaljeni od mesta. Vsi vaščani so pričakovali, da bo prišel lepi avtomobil, ki bo odpeljal mladi par v precej oddaljeno faro. Toda kako so se začudili, ko so zagledali, da grede vsi svatje, celo ženin in nevesta peš. Nekateri radovedneži so hoteli za njimi, jih zasmehovali in jih spremljali do cestne železnice. Tam so vsi svatje stopili v vagon in se izognili nečestni drhali. Kako težko jim je bilo, si lahko mislite, čeprav so imeli bolj polne žepke kot tisti, ki so se najbolj ustili. Tako je danes — kako je bilo pa pred desetimi in dvajsetimi leti? Smejali so se tistim, ki so zapravljali denar za kočijo in niso šli peš v cerkev.

Kje so naši stari običaji? Umrli so z našimi dedij in babicami.

Dijakinja V.

Stara pesem...

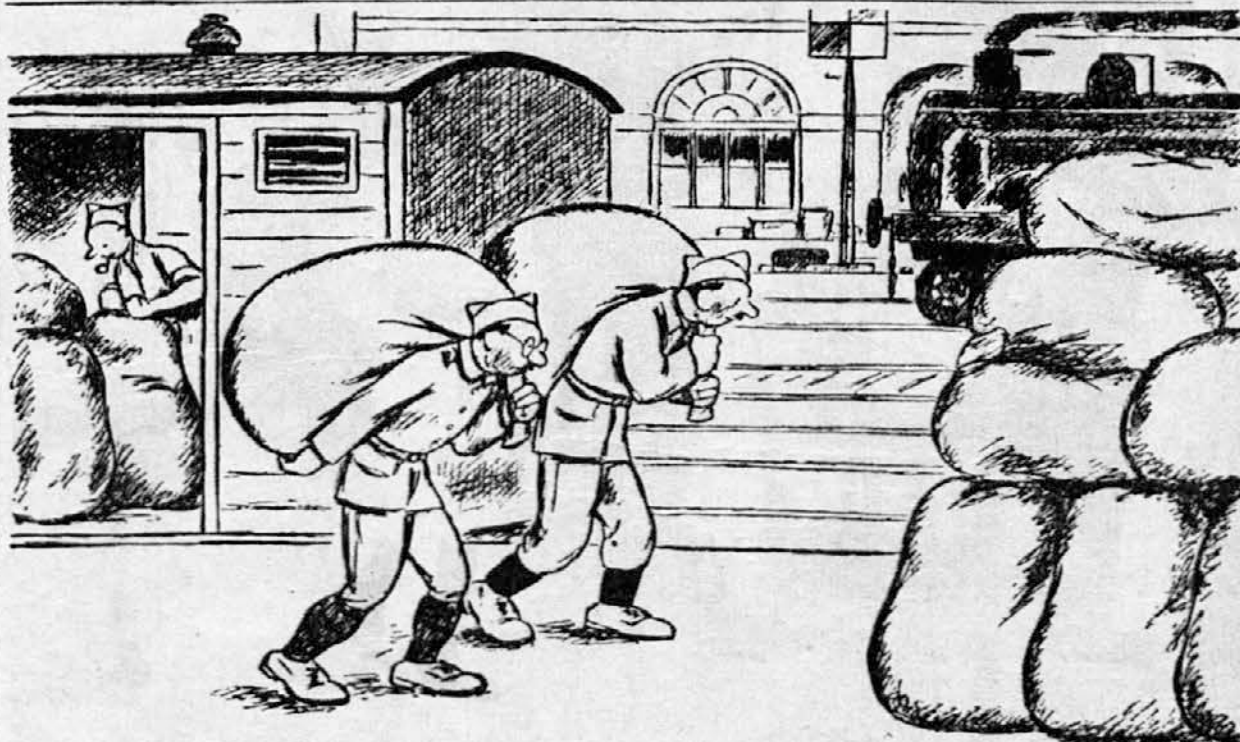
Pred neko ljubljansko izložbo sta se ustavili dve gospodični. Posebno jima je bila všeč lepa domača obleka. Kar je med občudovanjem ušlo eni izmed njiju:

»Ti, tistile hausklajd je pa res feš, posebno mušter.«

Ne mislite, da sta bili dekleti delavki, na videz ju poznam, bili sta akademsko izobraženi gospodični.

Neža

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

Starejši letnik:

Več, česa najbolj pogrešam? Tistih deset minut vsakdanje jutrnje telovadbe...

(Candide, Pariz)

Čudaški Irči: Znano je, da so Irči nenavadni ljudje. Tudi v tej vojni so naredili kar najbolj čuden paradoks na svetu. Na Irskem je vas z imenom Petigo. Polovica te vasi je v vojnem stanju z Nemčijo, polovica vasi je pa strogo nevtralna. Petigo namreč leži prav na meji med svobodno Irsko in onim delom Irske, ki spada k Veliki Britaniji.

Ce živite slučajno v tistem delu Petigoja, ki je v vojnem stanju z Nemčijo, morate nositi plinsko masko in legitimacijo, ponoči morate zatemniti okna in plačati davek na whiskey. Če pa živite v nevtralnem delu Petigoja, smete mirno sedeti ob mostu, pljuvati v reko, kaditi pipo in uživati v zavesti, da ste državljani nevtralne države. Ta nenavadna vas ima 346 prebivalcev, dve občinski upravi, dve šoli, dve carinari in dve policiji. Stražnik, ki je v vojskujočem se delu Petigoja spremljal nekega časnikarja, mu je dejal vljudno, toda odločno:

»Tukaj ne smete fotografirati, toda če stopite nekoliko na desno, boste že na nevtralnem ozemlju in tam vam ne bom mogel nič več braniti.«

(Illustrated, London)

Modni kralji

Najlepše oblečeni moški na svetu

Ob stoletnici smrti njegovega vzornika, katerega je celo prekosil

Pred sto leti je umrl Beau Brummel. Umrl je reven ko cerkvena miš v neki francoski umobolnici. Posrečilo se mu je v manj ko tridesetih letih potrošiti za svoje obleke premoženje več ko 600.000 zlatih frankov (šest milijonov dinarjev). Vsakdo je vedel, da je najbolje oblečeni moški, ki je le kdaj živel na svetu. Njegove srajce so stale po 200 frankov. Pripoveduje se, da je nekdo ležal osem dni v postelji, ker ga je bilo sram, da je nosil slabo ukrojen ovrtnik.

Slava pokojnega Beauja Brummela pa zbledi pred ameriškim mesnim kraljem, milijonarjem Silasom Keenom. Ta mož je nekdo slisal pripovedovati o Beauju Brummelu.

»Kdo je ta mož?« je vprašal svojo tajnico.

»Niti pojma nimam. Toda izvedela bom.« Tajnica je odšla v neko knjižnico in se vrnila s celo kopico knjig, literaturo o možu, čigar okus za obleke so celo kralji priznavali.

Obširna literatura o Beauju Brummelu je napravila globok vtisk na ameriškega milijonarja. Teden dni pozneje je stopil k svojemu krojaču in naročil pri njem dvajset oblek.

»Prekosil bom Beauja Brummela,« je izjavil. Kmalu je ves Čikago vedel o najnovejši Keenovi nameri, da hoče postati najbolje oblečeni moški na svetu.

Od takrat je bilo dvigalo v njegovi hiši zmerom nabito s trgovci, ki so mu ponujali svoje gamaše, ovrtnice, srajce, nogavice, naramnice. Nekateri izmed njih so mu svetovali to in ono.

In obleke so naredile tudi Silasa Keena. Mož, ki je svojo srajco šestkrat na dan preoblekel, je bil naposled tako zaposlen, da se ni nič več utegnil baviti s svojo mesno tovarno. Zato se je umaknil iz poslovnega življenja.

Zdaj so ga začele oblačilnice prositi za svet. Silas Keen je postal ameriški modni strokovnjak. Gledališča so ga vabila, naj jim svetuje glede obleke igralcev. Sto tisoč dolarjev so mu plačali za dovoljenje, da je njegovo ime postalo znamka neke vrste ovrtnic. Še danes so te ovrtnice v Ameriki zelo znane.

Ce so hoteli iznajditelji tega ali onega kosa oblačila svoj izdelek spraviti na trg, so se obrnili do Silasa Keena. Bil je izmed prvih, ki so pri obleki uporabljali patentno zadrgo, sam je iznašel pa patentni gumb za ovrtnik. Prvi je začel nositi usnjene rokavice in je predlagal, naj ameriški kadeti nosijo na svojih sivih hlačah široke proge.

Silas Keen potuje na Angleško

Ko je Silas Keen izvedel, da so angleški krojači najboljši na svetu, je odpotoval v London. In londonski krojači, ki so oblačili prince in kneze, so bili nasproti Američanu, ki naj bi veljal za modnega strokovnjaka, precej nezaupljivi. Saj so vendar imeli v svojih knjigah mere vsakega moža, ki je bil le kolikaj pomemben. Ko so dobili Keenovo naročilo, so se kar prestrašili. Naročil je namreč po eno obleko od vsakega blaga, ki so ga imeli na zalogi. Vseh skupaj je bilo več ko tisoč oblek.

Potlej se je odpeljal v Pariz, da bi tam kupil svilene nogavice, v Napoli, da bi kupil rokavice, in v Belfast, da bi izbral robce. Naročil je sedem sto kosov.

In konec...

Ko je Beau Brummel umrl, je bil že dvajset let užival slavo najbolje oblečenega moškega na svetu. Pustil je neznanske dolge, toda postal je bil nesmrten.

Silas Keen pa ni imel sreče, da bi nosil vse tiste obleke, ki jih je bil naročil. Umrl je leta 1917. — kakor so njegovi prijatelji zatrjevali — »zaradi mnogostevilnih gumbov, ki jih je moral zapenjati«.

Njegov pogreb je bil prava senzacija. Za njegovo krsto je šlo sto krojačev; izdelovalci srajc so jokali na njegovem grobu in združnje čevljarjev je položilo na njegovo krsto venec vrtnic v obliki čevljev.

Na njegovem spomeniku je napisano: »Tu počiva Silas Keen, ki je prekosil Beauja Brummela.«

Danski kralj je navdušen kolesar

Kjöbenhavn, maja.

Danski in norveški kralj sta si brata, ki ju v starosti ločita samo dve leti. Kristijan X., sedanjí danski kralj, je prevzel krono od svojega očeta Friderika VIII. kot najstarejši sin. Ze prej se je bil oženil z Aleksandro Mecklenburško. Njegov sin se je pa oženil s švedsko princeso Ingrido leta 1935.

Danska je postala v zadnjih desetletjih pravi vzor poljedelske države. Z Islandom jo veže samo personalna unija z danskim kraljem. Drugače je Island neodvisna država.

Tudi v Indiji je čuti posledice evropske vojne; vojni dobičkarji rastejo kakor gobe po dežju. Na gornji sliki vidimo nekoga indijskega stražnika, kako v spremstvu bohnarja razglašuje po ulicah Kalkutte, da bodo oblasti strogo kaznovale in zaprle vsakega vojnega dobičkarja.

Nemška letala pristajajo na nekem norveškem letališču.

Na danskem dvoru vlada patriarhalen duh. Njihovo življenje je preprosto in domače. Vsi člani Kristijanove družine so navdušeni kolesarji, prav tako kakor tudi danski kralj sam. Vsak dan je do nedavnega s kolesom obšel Kjöbenhavn, zdaj je pa svojega »železnega konjčka« zamenjal za pravega konja. Kadar je pa na deželi ali ob morju, takrat pa zopet sede na kolo in dela izlete po okolici.

V njegov dvorec Amalienborg imajo vsi Danci dvakrat na teden dostop. Kralj posveti vsakemu posamezniku največjo pažnjo in pomaga vsakemu

za prenese človeško telo. Slekla sta se in popolnoma naga stopila v neko ledenico, kjer je bilo 30°C pod ničlo. V ledenici je bila miza, na njej pa zapisnici in dva svinčnika, da bi učenjaka lahko sproti zapisovala svoja doživetja.

Po dveh minutah so se pa znanstvenikom tako pričele tresti roke, da nista mogla zapisati niti črke več. Kmalu nato ju je pričelo tako zebeti, da se nista mogla niti vzravnati in sta ždela v ledenici sključena v dve gubi in negibna kakor kipa.

Po enajstih minutah so morali poskus prekiniti, kajti učenjaka sta omedlela. Zdravniki so imeli poldrugo uro dela, da so ju spet obudili v življenje.

250 črncev je zgorelo na plesu

Newyork, maja.

V mestecu Natchezu v državi Missisipi se je zgodil strašen prizor. Med tem, ko se je razvijala plesna svečanost za črnce, je nenadno izbruhnil požar, ki je zahteval 250 smrtnih žrtev.

Lokal, v katerem se je zgodila ta nesreča, je bil pred nekaj leti cerkev, ki so jo zdaj spremenili v plesno dvorano. Črnsko dobrodelno društvo je najelo dvorano za en večer, da bi proslavilo obletnico ustanovitve društva. Vso dvorano so okrasili z lepimi pisanimi barv, beneskim lampijončki in podobnimi okraski. Občinstvo je kar navalilo in so morali o polnoči zapreti vhodna vrata, ker je bilo v najetih prostorih nad tri tisoč ljudi. Vsi ti so ob divjem ritmu jazza plesali svoje plese. Nenadoma se je pa okrog ene po polnoči v nekem kotu vnel požar, ki je zajel lahko gorljive okraske in obleke zamorskih plesalk.

Vsi ljudje so drli proti edinemu izhodu nekdane cerkve, ki so se pred njim odigrali strašni prizori panike. Nekaj sto oseb se je rešilo, toda preko 250 oseb je zajel ogenj, da se niso mogli več rešiti, čeprav so takoj prišli reševali gasilci.

Samo črnski orkester je ohranil mirnost; pod vodstvom zamorskega dirigenta je igral še po alarmu, da bi tako ublažil paniko. Ko so se godci končno le skušali rešiti na plano, je bilo že prepozno; vsa zgradba je bila

v plamenih in vsi člani orkestra so z dirigentom vred zgoreli v plamenih.

Najbrže je požar nastal tako, da je nekdo vrgel cigaretni ogoček na tla. Ko so prišli četrte ure po alarmu gasilci, se je ravno začel stop. V tem trenutku je ogenj zajel in uničil tiste onesvečence, ki so bili v bližini vhoda. Veliko trupel ni bilo mogoče spoznati. Največ ljudi se je zadušilo, med njimi je pa največ žensk.

Rooseveltova snaha je navdušena jahalca; te dni jo je pa pri nekih dirkah v državi Virginiji konj stresel s sedla in se je precej potolkla. Na gornji sliki jo vidimo pred nesrečo ob strani svojega najljubšega konja.

Pozabljeno potovanje okrog sveta

Newyork, maja.

Pred 50 leti se je mlada in pogumna Američanka Nelly Blyjeva odločila, da bo potovala okrog sveta. Nelly je bila ena prvih ameriških časnikark. Pisala je novele, romantične in pustolovske zgodbe, potopise in romane za tedanje ameriške magazine.

Zelo jo je navdušilo potovanje Fileasa Fogg okrog sveta. Fileas je potoval okrog sveta 80 dni in o tem njegovem potovanju je Jules Verne napisal zanimivo knjigo. Pogumna Nelly se je odločila, da bo potolkla Fileasov rekord in potovala čisto sama, medtem ko je Fileasa ves čas spremljal zasebni detektiv.

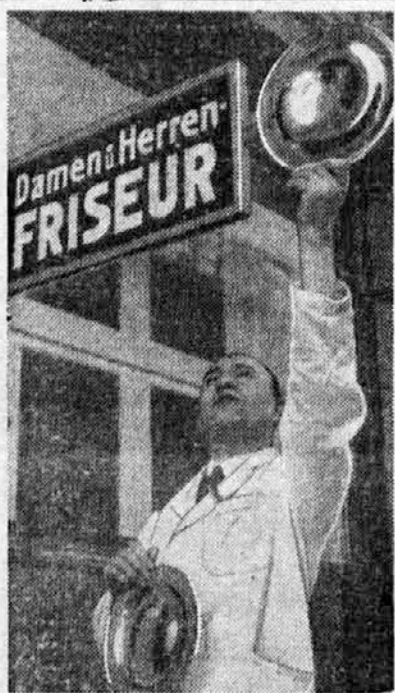
Nelly je potovala okrog sveta 72 dni; med potjo si je beležila razne zanimive doživljaje in jih pozneje drago prodala ameriškim časopisom. V Evropi so kmalu pozabili na pogumno Američanko, toda v Ameriki so letos v filmu oživili njeno nenavadno potovanje. Vlogo lepe in pogumne Nelly igra simpatična Jeana Arturjeva.

Živa na mrtvaškem odru

Buenos Aires, maja.

V Rawsonovi bolnišnici v Cordobi v Argentini so prinesli v mrtvašnico truplo 18letne Laure Murujeve in ga položili poleg drugih mrličev. Ko so sorodniki zvedeli za njeno smrt, so prišli od vseh strani, da bi se od nje poslednjikrat poslovili. Prišli so tudi njeni dve sestrini in neki stric.

Ko je pa stric odgrnil platneno pregrinjalo, s katerim je bilo pokrito njeno truplo, je ves prestrašen zapisal, da je njegova nečakinja še živa. Sestri sta preplašeni zbežali, stric se je pa od groze onesvestil. Strežniki, ki so brž prihiteli, so odnesli Lauro nazaj v bolnišnico, kjer je zdaj izven življenjske nevarnosti.

Tudi nemški frizerji prispevajo k zbiranju kovin v Nemčiji. Gornja slika nam kaže lastnika nekega nemškega česalnega salona, prav ko snema medenasto ploščo, simbol frizerjev. Upajo, da bodo tako nabrali po vsej Nemčiji okrog 100.000 takšnih plošč.

Pojasnili so Mr. Keenu, zakaj se ta ali ona ovrtnica ne poda k tej ali oni obleki. Opazovali so Keenovo obleko in mu povedali, zakaj ne napravi popolnega učinka. Keen ni ničesar kupil od njih, razmišljal je pa o njihovih nasvetih.

»Stvari, ki se tičejo okusa,« je dejal svojim prijateljem, »so dosti važnejše, kakor sem mislil. Velika kupčija so.« V časopis je dal oglas, da išče svetovaleca za svoje obleke. Zdel se je dobro oblečenega moškega, ki bi mu mogel povedati, kako bi v letu 1913. — letu mode ozkih hlač — najbolje posnemal Beauja Brummela.

Izmed štiridesetih ponudnikov je Silas Keen izbral tri: Angleža, Francoza in Arčičana. Vsi trije naj bi skupaj odločali, kako naj bi se Keen oblačil. Če se Anglež in Francoz nista mogla zediniti, je imel Arčičan zadnjo besedo. V kratkem času je ta trojica priskrbeli Keenu najpopolnejšo garderobo. Zanj je bilo potrebnih šest sob v Keenovi hiši in dva služabnika sta morala skrbeti zanj. V omarah je viselo toliko promenadnih oblek, kolikor je imel mesec dni, in k sleherni izmed njih je bil določen poseben par čevljev. Štirje fraki so viseli poleg petih smokingov. Velika kopica srajc in dve sto kravat je ležalo in viselo v nalašč zato urejenih omarah.

Šestkrat na dan sveža srajca

Med oblekami so bile kajpak tudi lovske in ribiške obleke, obleke za jahanje in vožnjo z avtomobilom, obleke za posete in trgovske posle. Ob sleherni priložnosti je bil Keen drugače oblečen.

Silas Keen je želel, da ne bi ene obleke, istega para čevljev ali kakšnega drugega kosa nikoli dvakrat oblekel. Celo preden je legel spat, si je izbral srajco izmed več sto; podati se je moral k copatam in jutrnji halji.

»Obleka naredi človeka,« je bilo njegovo geslo, »podnevi in ponoči.«

Trenutek pred smrtjo

Kako so umirali veliki ljudje

Državniki, satiriki, pisatelji in drugi v zadnji uri

Pariz, maja.

Nekega dne se bo naše življenje končalo, najsi je že bilo žalostno ali veselo. S tistim trenutkom nas bo obšel večni mir, nehali bomo misliti. Zato vas bo zanesljivo zanimalo, kako ljudje takšen trenutek pred smrtjo pričakujejo, oziroma kakšni so takrat sploh. Seveda je to spet odvisno od narave tistega, ki umira. Nekateri se še v svoji smrtni uri šalijo, drugi cinično gledajo smrti v oči, tretji se pa skesani in ponižni posloviijo od tega sveta.

Zdaj pa pogledajte, kako so veliki ljudje gledali smrti v oči.

Gaja Julija Cezarja so ubili republikanci. Ko se je zgrudil zadet z bodalom na tla in je zagledal med zarotniki tudi svojega ljubljence Bruta, je žalostno vzkliznil: »Tudi ti, sin moj?« Toda tudi Bruta je pozneje doletela ista usoda. Padel je na čelu republikanske vojske in njegove zadnje besede so bile: »Krepost je samo prazna beseda in dim!« Bolj veselo je pa sprejel smrt Cezarjev naslednik Oktavijan Avgust. Umrl je z besedami: »Plešite in vriskajte od veselja!« Kralj Tiberij, ki je bil velik okrutnež, se je pa poslovil od življenja z besedami: »Zdi se mi, da sem postal Bog!«

Francoski satirik Rabelais, ki je napisal »Gargantua in Pantagruel«, je v zadnjem trenutku cinično dejal: »Komedijska je končana!« Thomasu Moru, angleškemu humanistu, ki je s svojim delom »Utopija« prikazal idealno obliko države v prihodnosti, so ponekje odsekali glavo, ker ni priznal vrhovne oblasti angleškega kralja nad cerkvijo. Ko je položil glavo pod sekuro, je še v zadnjem trenutku potisnil svojo dolgo brado stran in dejal: »Ta ni razžalila kralja!« Nekega revolucionarja so za časa francoske revolucije skupno z Dantonom privedli na morišče. Preden je položil glavo pod giljotino, je hotel še enkrat poljubiti Dantona, toda ta ga je zavrnil, rekoč: »Najini glavi bosta tako in tako v isti vreči!« Ko so pripeljali na morišče francosko kraljico Marijo Antoinetto in je po nesreči stopila svojemu krvniku na nogo, se mu je vljudo opravičila: »Oprostite, nisem storila nalašč!« Češkega verskega reformatorja Jana Husa so zaradi »krivoverstva« obsodili na kostniškem koncilu leta 1415. na smrt na grmadi. Ko mu je grmada že gorela pod nogami, je Hus zagledal dečka, ki je grmadi priložil še poleno, da bi še bolj zagorela. Tedaj je vzkliznil: »O sveta nedolžnost!«

Posebno se moramo čuditi, s kakšno mirnostjo in dostojanstvenostjo so umirali nekateri veliki možje.

Veliki francoski prirodoslovec Georges Buffon je v svoji smrtni uri dejal svojim sorodnikom, ki so jokali ob njegovi postelji: »Prosim, dajte mi mir, da lahko občutim, kako minevajo poslednji trenutki!« Maršal Moric Saški je v trenutku, ko je za zmerom zaprl oči, vzkliznil: »Sanjal sem krasne sanje!« Veliki državnik kardinal Richelieu se je poslovil od sveta z besedami: »Nikdar nisem imel drugov, sovražnikov kakor sovražnike države!« Veliki italijanski skladatelj Bellini je še v svoji zadnji uri pel nekaj odlomkov iz svoje opere »Puritancev«, potem je pa mirno zaspal.

Gaetano Donizetti je pred smrtjo še dejal: »Domovina, svoboda, neodvisnost!« Kontesa Dubarry, ljubica francoskega kralja Ludovika XV., je

silno ljubila življenje, tako da je še na morišču prosila krvnika: »Samo trenutek še, gospod krvnik!« Jean Jacques Rousseau, najslavnejši francoski književnik XVIII. stoletja, je pred smrtjo še žalostno vzkliznil: »Nikoli več ne bom videl sonca!« Byron je pa s pravo angleško mirnostjo dejal: »Hočem spat!« Veliki Goethe je do zadnjega trenutka delal, potem je pa še dejal: »Več svetlobe!«

Ribniki na strehah

New York, maja.

Ameriški arhitekti so sklenili, da bodo v bodoče strehe tako zgradili, da bodo nanje lahko namestili ribnike. Voda v teh ribnikih ima neko določeno nalogo.

Poleti bo voda odbijala velik del sončne svetlobe in z njo tudi sončne toplote, ki jo tako dorežljivo obdaja. Zato bodo ostali prostori pod tako streho hladni. Pozimi bo pa ravno obratno: zabranjevala bo toploto, ki bo v prostorih, da bi uhajala in hiša bo ostala topla.

Zadnjo newyorško farmo je prodal

New York, maja.

V sredi mesta Manhattan v državi New Yorku je imel še do nedavnega Joe Benedeto lepo urejeno farmo. To je bila v tej državi zadnja farma; njen lastnik je v senci nebotičnikov in avtomobilskih cest na njej sadil fižol in špinačo. Zdaj je pa Benedeto svojo farmo prodal in tako bo država New York izgubila zadnji ostanek svojega nekdanjega poljedelstva.

Čeprav je Benedeto svoje pridelke prav lahko prodal takoj v sosednjih donebnicah, vendar svoje farme iz dveh vzrokov zdaj ne more več vzdrževati. Prvič zato, ker v vsem New Yorku ne more najti primernih poljedelskih delavcev, drugič pa zato, ker je vsak dan krožilo nad njegovo farmo na tisoče najrazličnejših ptic, ki so mu pojedle vse mlado zelenje, ki ga sicer niso mogle naštati nikjer v New Yorku. Čeprav je Benedeto postavil v svojo farmo razna električna strašila, ptice niso prenehale s svojim uničevanjem.

Zdaj bo Benedeto svojo farmo prodal in bodo na njej kmalu zidali donebnico.

Antičen Sueški kanal

Napoli, maja.

Na letošnji pomladanski kolonijski razstavi v Napoliju so poleg drugih zanimivosti ljudje posebno občudovali skico pred 1800 leti zgrajenega kanala med Sredozemskim in Rdečim morjem. Ta skica je spet dokazala, da so ljudje stoletja pred nami imeli prav iste zamisli, kakršne imamo danes.

Direktna pot iz Evrope v Azijo, ki bi držala iz Sredozemskega do Rdečega morja nepretrgoma z ladjo, je bila starim Rimljanom zelo pri srcu. Še pred njimi so pa to pot uporabljali Egipčani. Seveda pa ta pot ni vodila tako kakor danes pelje Sueški kanal, temveč je bila nekoliko daljša. Takrat je desni Nilov rokav segal veliko bolj proti vzhodu kakor danes. Po tem rokavu se lahko vozile ladje do morskega kanala, ki je takrat še direktno vezal Rdeče morje z Nilom. Ladje so iz Sredozemskega morja peljale naj-

prej po Nilu, potem po njegovem rokavu in nato po kanalu do Rdečega morja. Seveda je bila ta pot vznosa samo za majhne ladje. Kadar je bilo v Nilu nizko vodno stanje, pa z ladjami sploh niso mogli popotovati.

Ko je Rimljanom vladal Trajan, torej takrat, ko je imela rimska država največji obseg, so se Rimljani najbolj zanimali za to pot. Rimljani so imeli takrat trgovske zveze z Arabijo, Indijo in sploh z vsemi vzhodnimi deželami in so zato uporabljali kar staro egipčansko pot, samo da so jo precej moderno uredili. Napravili so zatvorice, dvigalne priprave in še druge varovalne naprave za ladje. Ta Trajanov kanal je imel dolgo časa za rimsko državo trgovski pa tudi političen pomen. Šele ko je rimska država raz-

Če verjamete ali ne

Nekateri ljudje trdno verujejo, da se sanje v življenju izpolnijo. Cele knjige so že pisale o tem, vendar je še kljub temu dosti ljudi, ki prav nič ne dajo na sanje. Neka Leposava Golubovičeva, kmetica iz Straganca v fočanskem okraju v Bosni, je pred kratkim sanjala, da bo v loteriji zadel 10.000 dinarjev. Čeprav ni še nikoli igrala v loteriji in ni verovala v sanje, je šla v Fočo in kupila četrtno srečke državne loterije. Čez nekaj dni je res zadel 10.000 dinarjev. Lahko si mislite, kako je bila vesela; odločila se je, da bo odslej stalno kupovala srečke.

Bogdan Milič, dijak četrtega razreda gimnazije v Velikem Gradishtu, je vrl in razumen deček. Pred kratkim je naraščaj Rdečega križa na njegovi šoli privedel akademijo s koncertnim sporedom in neko igro. Gledališka igra »Dobro delo« je zbudila v javnosti dosti pozornosti in zanimanja, napisal je ni pa nihče drug ko omenjeni četrtošolček.

Pred kratkim je sodišče v Kovnu obsodilo neko žensko, da mora plačevati — alimente! To je pač edinstveni primer, zato si ga je vredno ogledati. Za časa nemško-poljske vojne je namreč poljska grofica de Bondi zbežala v Litvo. Odločila se je, da se poroči s katerim koli Litovcem in tako postane litovska državljanka. In res se je poročila z nekim siromašnim Litovcem, še pred sta pa s pogodbo določila, koliko mu bo za to uslugo plačala. Kmalu po poroki je pa grofica nehala plačevati določeni delež in mož jo je tožil. Sodišče jo je obsodilo, da mora plačevati alimente svojemu ločenemu možu.

Dober sinko, ki se zaveda svoje dolžnosti do staršev, je mali, komaj sedemletni Hilmo Cizmič iz Nevesinja v zetski banovini. Siromaček vzdržuje s svojimi malimi rokami sebe in še desetletno družino. Njegov oče in mati sta namreč oba bolna, poleg tega je pa še osem drugih članov družine nesposobnih za delo. Mali Hilmo vso to množestveno družino preživlja s tem, da prodaja po cestah sadje in kruh. Poleg tega hodi v prvi razred ljudske šole in je prav marljiv učenec.

padla, so ga zmerom bolj zanemarjali in so končno čisto prenehali voziti svoje blago na Daljni vzhod. Trajanov kanal je tako izgubljal zmerom več svoje vrednosti.

Čeprav se čudno sliši, je vendar res, da je človeštvo potrebovalo dva tisoč let, da je popolnoma uresničilo ideje teh starih narodov in na novo zgradilo prekop iz Sredozemskega do Rdečega morja.

221 kg tehta najdebelejši Belgijec

Gent, maja.

Pred nedavnim so imeli v Belgiji tekmo za najdebelejšega Belgijca. Na tej tekmi je odnesel prvo nagrado pivovarnar Lamm iz Genta, ki pa priznanje tudi pošteno zasluži. Ta mož tehta namreč nič manj ko 221 kg.

Tega tekmovalca se je udeležilo toliko debeluhov, da pri najboljši volji niso mogli vseh nagraditi, pa čeprav so vsi tehtali prav lepo število kilogramov. Drugo nagrado je odnesel neki mesar, ki je bil sicer prepričan, da bo s svojo težo 199 kg odnesel prvo nagrado, je pa kljub temu še dobil v pivovarnarju preveč nevarnega tekmea. Neki 185 kg težak pek se je na svoje veliko razočaranje hočeš nočeš moral umakniti premoči, kajti samo iz vasi Chapelle-à-Wattines ga je premagalo kar enajst debeluhov, ki so vsi tehtali med 185 in 190 kg. Od teh so potem izbrali najdebelejšega, ki je edini izmed njih dobil zadnjo nagrado.

Rumena svetloba muhe odbija

Berlin, maja.

Čeprav vsi sovražimo muhe, doslej še nikdar nismo imeli proti njihovi nadlegi zanesljivega sredstva. Najzanesljiveje smo jih uničili, če smo se lastnorčno podali na lov za njimi.

Zdaj so pa v neki švicarski tovarni za živila našli novo uspešno sredstvo, ki muhe, če drugega ne, vsaj odbija. V tej tovarni so iz higienskih razlogov morali posebno paziti, da muhe niso prišle v dotiko z jestvinami. Pred nedavnim so poleg drugih poskusov uporabljali proti muham tudi rumeno svetlobo. Dosegli so prav presenetljive uspehe. V sobah, kjer so namesto prozornega stekla namestili rumeno steklo, ni bilo nobenih muh. To je torej dovolj jasn dokaz, da muhe ne prenesajo rumene svetlobe. Upati je, da bodo zdaj s pomočjo tega važnega dognanja kmalu začeli praktično izrabljati to nenavadno sovražnico muh.

4000 let star jezik

London, maja.

Prebivalci državice Hunce in Nagara, ki ležita na severnozahodni meji države Kašmirja v Indiji, govore jezik, ki ga jezikoslovci ne morejo prišteti nobeni jezikovni skupini na svetu. Ta jezik nima nobenih jezikovnih spomenikov in še do nedavnega ga jezikoslovci sploh poznali niso.

Državici Nagar in Hunca imata vsaka 13.000 prebivalcev, ki pripadajo isti rasi, jezikovno se pa ločijo samo po narečjih. Ti gorski prebivalci so mohamedanci, žive pa v zelo zdravih razmerah. Zdi se, da njihov jezik res ni soroden nobenemu drugemu jeziku na svetu. Jezikoslovci ga ne morejo prišteti niti indogermanski niti semitski skupini, pa tudi mongolski skupini ne. Izvor tega skrivnostnega jezika je do danes ostal nepojasnen. Nekateri menijo, da je ostanek tistega jezika, ki so ga prebivalci teh gorskih krajev govorili med 1.3000. in 2000. pred Kristusom, torej še preden je v Indijo pridrla pleme, ki je govorilo sanskrt. Jezik teh najstarejših prebivalcev se je v nižinah v teku let spremenil, v gorah je pa ostalo še nekako 25.000

ob reumi
poskusite 1-2
ASPIRIN
tablete
Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino-le „Bayer“-jev Aspirin.
Ogl. reg. pod št. br. 37692 od 22. XII. 1938.

prebivalcev, ki so v samotni obdržali svojo govorico neizpremenjeno do današnjega dne, čeprav so se okrog in okrog razširili indo-iranski jeziki.

Dveletni šimpanz v službi policije

New York, maja.

Spretnim newyorškim detektivom večkrat pomaga Jacko, dveletni šimpanz, ki se je med živalmi izkazal kot pravi »Sherlock Holmes«. Pred nekaj dnevi je prav Jacko spet pomagal prijeti nevarnega gangstra Toma Colledga, ki ga je policija zaman zasledovala že nekaj časa. Pri tem je posebno važno to, da Jacko ni bil od svoje mladosti vzgojen za lov na gangstra.

Tega spretnega šimpanza je pripeljal iz tropičnih krajev trgovec Louis Ferrara. Dal mu je ime Jacko in mu je postavil kletko v svojem stanovanju. Nekega dne je povabil trgovca svoje prijatelje in potem so v sobi, kjer je bil zaprt Jacko, kvartali. Ko so bili vsi zatopljeni v igro, so se pa nenadno odprla vrata in v sobo sta vstopila dva zakrinkana bandita. S samokresli v rokah sta prisilila prestrašene goste, da so jim izročili ves denar, ki so ga imeli pri sebi. Trgovec je bil tako prisrben, da je hotel še v poslednjem trenutku rešiti nekaj denarja: misleč, da nihče ni ničesar opazil, je vrzel nekaj bankovcev v kletko k šimpanzu. Na žalost je pa eden izmed obeh banditov to opazil. Trgovec je s puškinim kopitom podrl na tla, sam je pa z roko segel k opici v kletko po denar. Napravil je pa račun brez krčmarja. Pozabil je, da je v kletki Jacko. Še preden se je bandit zavedel, ga je Jacko zgrabil za obleko in ga potegnil k sebi. Bandit se je sicer obupno branil, toda Jacko je bil hitrejši in mu je odgriznil kos ušesa. Bandita je obšla kri, poleg tega se je tako prestrašil, da jo je jadrno popihal. Tudi njegovemu tovarišu ni drugega preostalo, kakor da je odhitel za njim.

Policija zdaj ni imela posebno težkega posla. Če čez nekaj dni je prišla sumljivega moškega, ki je nosil obvezo okrog ušesa. Ko so ga preiskali, so res ugotovili, da mu manjka kos ušesa, ki mu ga je bil odgriznil spretni Jacko. Šele pozneje so ugotovili, da so s pomočjo Jacka ujeli najnevarnejšega gangstra. Toma Colledga, ki ga je newyorška policija že dolgo zaman iskala.

Novela „Družinskega tednika“

ČRNEC
NAPISALA J. GREENOVA

Daleč skozi predmestje je držal širok drevored in prav na koncu tega je stala hišica, naša hišica. Po dnevi se je zdela prijazna in udobna s svojimi belimi okenci in zelenimi rebrastimi, ponoči je pa popolna osamljenost obdajala hišico z nečim brezupnim in zapuščenim.

Tam sem stanovala kot mlada žena s svojim možem Otonom Brandtom, prokuristom neke velike družbe. Najin zakon je bil prav srečen, le posli in zabave so Otonu vzeli dosti časa, in tako se je zgodilo, da sem bila s staro kuharico Mary pogosto sama doma.

Tistega deževnega novembrskega dne sem pa z gotovostjo pričakovala, da se bo moj mož vrnil: bilo je zadnjega v mesecu, dan, ko so mu izročili denar za izplačilo prihodnjega dne. Ob takšnih večerih je prišel Oto zne-rom domov in ni več zapustil hiše.

Pravkar sem pripravljala večerjo v kuhinji, ko sem ga skozi okno zagledala prihajati po drevoredu. Toda že po prvih besedah sem opazila, da je nenavadno resen in potr.

»Oto,« sem ga vprašala, »zakaj si danes tako redkobeseden? Danes ne smeš od hiše, kajti Mary sem dovolila prost večer in s tolikim denarjem me vendar ne boš pustil same.« Pri tem sem pokazala na polno usnjeno torbo, ki jo je Oto nosil pod roko.

»Obupan sem,« je odgovoril, »toda moram se še danes vrniti z motornim kolesom nazaj v New York. Neko konferenco bomo imeli, ki ne smem pri njej manjkati. Sicer pa tako in tako nihče ne ve, da je denar v hiši.«

»To je pa res nezaslišano,« sem dejala. »Mary sem dovolila oditi, ker sem bila prepričana, da boš ostal doma. Čakaj, bom zdaj skrla torbo, ne, rajši bankovce... Torbo bi utegnil kdo spoznati.«

»Kdaj se vrneš?« sem ga s strahom vprašala.

»Proti eni uri prav zanesljivo.«

Med večerjo me je skušal Oto razvedriti in njemu na ljubo sem se napravila čisto neskrbno. V moji navzočnosti je preiskal železno mrežo v oknu in zapah pri vratih. Potem se je oblekel in priščno sva se poslovila.

»Pazi nase, Oto, zdaj je takšna meglja,« sem se začela za njim.

»Le zakaj sem danes tako boječa?« sem se spraševala, ko je motorno kolo že drdralo v daljavi.

Zaprta sem vrata, jih zapahnila in odšla v sobo, ki nam je služila hkrati za dnevno in delovno sobo. Z jedilnico in kuhinjo je tvorila pritličje, spalnice so bile pa v gornjem nadstropju. Klavir, knjižna omara in pisalna miza so imeli dovolj prostora v majhni sobici; sedla sem k pisalni mizi. Mehansko sem pri-kušovala dežju, ki je trkal na steklo. Tako je minilo pol ure in še druge pol ure.

Na lepem sem se zdrznila. Nekdo je glasno in brezobzirno potrkal na vrata. Počasi sem se dvignila in pri-kušovala. Zazdelo se mi je, da trka-je prihaša od kuhinjske strani. Ši-šala sem, kako so se ta vrata vdale in kako so se težki koraki bližali sobi. Ob pogledu na moža, ki je takoj nato stopil v sobo, sta mi strah in groza spreletela kosti. Bil je črnc... z zoprnim režajem v širokem mastnem

obrazu, toda s trdno odločnostjo v pogledu.

»Oprostite, nisem mogel dalje čaka-ti,« je dejal s hripavim glasom, »či-sto sem premočen.«

»Vrata torej niso bila zaprta?«

»Ne zelo!« je menil porogljivo.

»Ali iščete zavetja?«

»Seveda... Ali naj vrata zaprem?«

»Odkimala sem. Mož me je meril s predzrnim smehljajem. Od njegove mokre obleke je kapljalo. V roki je držal debelo palico. Neskrbno mi je obrnil hrbet in stopil v kuhinjo k to-plemu štedilniku. Čez rame me je ma-lomarno vprašal:

»Ali ste čisto sami?«

To vprašanje in pogled, ki ga je spremljal, sta me zadela kakor nož v srce. Sama? Da, toda ali naj priznam? Ali ni bolje, če mu rečem, da mož spi? Naposled sem se odločila za odgovor:

»Steherni trenutek pričakujem mo-ža.«

Možak se je nasmehnil in se vrnil v sobo. Prestrašena in vznemirjena za-radi zvedavih pogledov, s katerimi je prebadal omare in stene, sem stopila k oknu in odgrnila zaveso. Od zunaj ni bilo slišati ne videti drugega ka-kor droben, curlajoč dež. Obupana sem molila za pomoč in sem sedla v svoj stari naslanjač, kajti noge me ni-so hotele nič več nositi.

»Takoj mi izročite družbeni denar! Vem, da je tukaj! Nikar se ne upi-rajte, sicer...«

Črnc je šel ven po svojo palico, ki jo je bil pustil v kuhinji. Hotel je dati svoji grožnji večji poudarek...

»Bog me varuj!« sem dahnila.

Tedaj sem se spomnila, da ima Oto v predalu svoje mize samokres. Po-časi sem se pomaknila tja in sem za hrblom segla v predal. Nepopisen občutek olajšanja me je obšel, ko sem v svoji roki zautila majhen, mrzel koš-ček železa. Previdno sem napela pe-telina in namerila na odprta vrata.

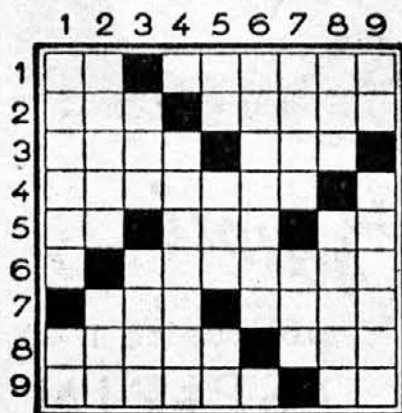
Koliko časa sem tako sedela, z očmi uprtimi v vrata, se ne spominjam. Sli-šati ni bilo nobenega glasu... zunaj je prenehalo deževati... strah mi je ohro-mil ude...

Ko se je črnc na lepem pojavil na pragu, sem nehote instinktivno dvig-nila roko in ustrelila. Dvignil je ro-ke, se obrnil kakor vrtavka in padel na preprogo kakor izpodžagano drevo. Opotekla sem se k trupu in se sklo-nila nadenj. S krikom sem odskočila. Črna lasulja se je premaknila in izpod nje so silili svetli lasje. Na vratu sem razločno videla belo polt. Mrtvec je bil Oto. Spoznala sem ga po majhni brazgotini na vratu. Ustrelila sem svo-jejo moža!

Pozneje so ugotovili, da je Oto že dalj časa pripravljali rop v svojo last-no hišo. Zmerom je kvartal, izgubljal in hotel svoje dolgove poplačati s družbenim denarjem. Brez samokresa v predalu bi se mu bilo to tudi posre-čilo. Jaz, njegova žena, bi bila njegov najboljši alibi...

UGANKE?

KRIZANKA

Pomen besed:

Vodoravno: 1. kratica za dolžinsko mero; severnoameriška država. 2. japonski denar; azijsko-afriška kača. 3. grški pisec basni (6. stol. pr. Kr.). 4. naše mesto. 5. kemijski znak za erbij; začimba; veznik. 6. pričetek. 7. reka v Nemčiji; prislov. 8. stoječa voda; drag. 9. šahovska poteza; nikalnica.

Navpično: 1. mineral; francoska kratica za gospod. 2. obrtnik; zemlja. 3. blazen; znamenje. 4. pisanica. 5. veznik; gora na Štajerskem; latinski predlog. 6. v njem shrani kmet pridelek. 7. gora na Koroškem; kazalni zaimek; pridevnik; zdravilna rastlina. 9. znak za našo poročevalsko agencijo; prislov.

ČAROBNI KVADRAT

1	2	3	4	5
1	.	.	.	.
2	.	.	.	.
3	.	.	.	.
4	.	.	.	.
5	.	.	.	.

Pomen besed, navpično in vodoravno: 1. atenski zakonodavec (600 pr. Kr.), 2. gradivo, 3. prislov, 4. prislov, 5. branik.

STOPNICE

1. a
2. a a
3. a a a
4. a a d h
5. h h h h h
6. h i i i j
7. j j n n n n

Pomen besed: 1. mednarodni avtomobilski znak za Madžarsko, 2. kratica za površinsko mero, 3. turška krčma, 4. vas pri Domžalah, 5. zamah, 6. turški okraj, 7. vas v ptujskem srezu. Vsaka naslednja beseda sestoji iz črk prejšnje in še ene nove.

ENACBA

$$(a+b) + (c-d) + (e-f) + g = x$$

- a = severnokavkaška reka
b = visoka uradna oseba
c = veznik
d = poklonilo
e = jedilni pribor
f = del obraza
g = kemijski znak za kalcij
x = ptica

PREMIKALNICA

PETELIN
SENATOR
PREPOVED
KOMUNIKE
NORICE

Besede premikaj tako, da dobiš navpično tri nove besede, ki pomenijo slovanskega boga, tropsko žival in športnika.

IZPOLNJEVALKA

— en — da — ir — go — os — ob
— era — talija — ara — bel — eta
— sir — od — da — ol — rak
— ada — mir — oče — pir — um
— ter — om — una — bar — ena
— zija — lok — as — rt — uta
— dam — al — ran — ar — romun
— sel — to — ura — hat — jen
— mine.

Vsaki besedi dodaj črko, da dobiš nove besede. Nove črke dajo znan rek.

Rešitve ugank iz prejšnje številke

REŠITEV KRIZANKA:

Vodoravno, po vrsti: 1. pr. kopito, 2. rim. peron, 3. ovid, 4. celovec, b. er, mal, sv. 6. s. vasilij, 7. vič, nota, 8. solin, kan, 9. klanec, ra.

Rešitev enačbe: a = časnika, b = nikar, c = jelen, d = len, e = zlato, f = to, g = torek, h = rek, x = čas je zlato.

Rešitev premikalnice: Danec, Tibet, Žižka.

Rešitev posnetnice: trgovec z živino.

Rešitev čarobnega kvadrata: 1. nosač.

2. oena, 3. Semč, 4. Anica, 5. Čačak.

Rešitev čarobnega lika: 1. Ili, 2. Ilova,

3. blokada, 4. Ivana, 5. Ada.

Zakonskim tiranom za uho!

Te dni sem dobila od neke mlade, še skoraj novopečene zakonske žene, tole zanimivo pismo:

»Uj, kakšni so ti možje! Komaj nekaj mesecev sem poročena, pa jih že pričnjam spoznavati. Mislim, da moj mož ne bo uganil, kdo vam je pisal, če bo bral moje vrstice v vašem listu. Vsekako jih pa morate priobčiti in zapisati, da jih morajo prebrati tudi zakonski možje in ne samo žene! In tudi tisti naj jih preberijo, ki se nameravajo poročiti, da se še pred zakonom okrepejo in opilijo!

Neverjetno, kakšni tirani, pusteži, dolgočasneži, prepirljivci in hudobneži utegnejo biti zakonski možje.

Moj mož je na primer tip nergača. Pravega nergača. Dokler sva bila še fant in dekle, kajpak ni pokazal prave barve. Zmerom prijazen, olikan, ugaljen. In vselej dobre volje, naj je šlo še za takšno norčijo. Da ga zdaj slišite!

Predvsem ima strašansko navado, da mi opoldne v lonec gleda. Ali je kaj čudnega, če potem pečenko prismoim ali pozabim juho soliti? Razen tega me kar venomer poučuje, kako je kuhala njegova mati, kako kuha njegova sestra in kako bi morala jaz kuhati. Če mi mora dati kovača za nakupovanje na trgu, nikoli ne pozabl pristaviti: »Le varčuj in zbijaj cene. To je umnost dobre gospodinje. Zdi se mi, da si preveč domišljava! Le nič se ne sramuj, moja mati je tako prihranila v svojem življenju najmanj celega jurja!«

Sicer je pa moj mož dober fant in se ne smem preveč pritoževati proti njemu. Drugače je pa z Ivanom, možem moje prijateljice Milke.

Ivan je tip skopuha. Po njegovem mnenju si Milka nikoli ne bi smela kupiti kaj novega, vendar bi morala biti vseeno prav tako lepa in ele-

gantna kakor so druge ženske, ki jih Ivan občuduje na cesti. Razen tega je pogosto kar netakten: »Poglej te nožice,« pravi na cesti svoji ženi in se ozira za šestnajstletnim dekletom, ne da bi pomislil, da svoji ženi še nikoli ni kupil tenčičnih nogavic za 110 dinarjev! In godrnja: »Ti se ne znaš prav obleči...« Zato je treba imeti prirojen okus...

Milan, moj mož znanke Cilke, je pa zagrižen sovražnik bolezni. In kakor nalašč je uboga Cilka tako bolehná! Kakor hitro pa potoži možu, da jo kaj boli, že dobi v odgovor: »Jaz nisem bil svoj živ dan bolan in tudi ne bom. Glej, da me boš posnemala. Zdravniki stanejo preveč denarja, zato je bolezen predrag šport za ženo zasebnega uradnika.« In pomislite, Cilki mora mati dajati za zdravnika!

Potem se pa te grdobe še čudijo, zakaj jih ne maramo, zakaj imamo rajši otroke namesto njih. O sebi sicer ne morem trditi, da imam rajši otroka, ker ga še nimam, toda kdo bo ljubil moža, ki ima navado v družbi reči: »Moja žena nima pri nas nič besede. Žene naj v zakonu molče!«

Vidite, tako me osramoti pred ljudmi! Le napišite, gospa, da je pogosto tudi krivda moža in ne samo žene, če se kakšen zakon razdre. In ker na teh straneh navadno poučujete žene, kako se morajo pokoravati možem, jih ljubiti in ubogati, sem se odločila, da napišem nekaj krepkih tudi za moža.

In ne pozabite priobčiti!

Metka.

Nisem pozabila, upajoč, da se bo tudi kakšen »on« izpozabil in prebral te vrstice. In molče pomislil, če ga ni kakšen očitek zadel v črno!

Saška

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Zelenjavna juha, zabeljeni široki rezanci, solata. Zvečer: Golaž.

Petek: Pašta fižol. Zvečer: Čespljeva kaša.

Sobota: Goveja juha z rezanci, kolerabice v omaki, krompir v kosih. Zvečer: Govedina od opoldne v solati, kava.

Nedelja: Zeljnata juha, svinjska pečenka, špageti, solata. Zvečer: Kruh s presnim maslom, kakao.

Ponedeljek: Pljučka s krompirjem. Zvečer: Mlečen zdrob.

Torek: Goveja juha z rižem, govedina, krompirjeva omaka. Zvečer: Ocvrta jajca.

Sreda: Fižolova juha, praženec, kompot. Zvečer: Fižolova solata, čaj.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Goveja juha z zdrobovimi cmoki, špinata, krompirjev pire, redkvice. Zvečer: Govedina od opoldne v solati, trdo kuhana jajca, čaj.

Petek: Lečnata juha, ocvrte sardele, krompirjevi kifeljčki, radič. Zvečer: Palačinke s sirom, kompot.

Sobota: Savojska čebulna juha, telečji zrezki, krompirjeva solata. Zvečer: Vampi s parmskim sirom.

Nedelja: Goveja juha z ocvrtim grahom, svinjske zarezbnice s krompirjem in čebulo, mešana solata, mandljeve ploščice, kompot. Zvečer: Hrenovke z gorčico, punč, pečivo.

Ponedeljek: Fižolova juha, široki rezanci, polpeti, solata. Zvečer: Dušena telečja ledvica, fižolova solata.

Torek: Pljučka v omaki, tirolski cmoki, brusnični kompot. Zvečer: Ocvrta jetra, solata.

Sreda: Zelenjavna juha, ocvrt priželj, cvetačna solata. Zvečer: Ciganski golaž, polenta.

Pojasnila:

1. Savojska čebulna juha: Četrtilne čebule zreži na tanke rezine in jih počasno peči v presnem maslu ali masti, dokler se ne omehča. Z ognja jo odstrani prav tisti trenutek, ko hoče začeti rumeniti. Potlej čebuli prilij tri skodelice vrele vode in isto količino mesne juhe. Dodaj vse začimbe, ki jih daš v govejo juho, osoli in nekoliko oporaj. Pusti nekaj časa vreti, potlej pa začimbe vzemi iz juhe in dodaj nekaj dobro stritih timijanovih lističev ali popkov in cel jajčni beljak. Nekaj časa naj še vre, preden pa juho postaviš na mizo, počasi vlivaj vanjo še en jajčni rumenjak, ki si ga razpustila z nekaj kapljicami mleka in kisa.

Monogrami — enrel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
LJUBLJANA, Františkanska ulica
nasproti Unione

Vezenje perila, predtisk ženskih ročnih del

Preprost, a izredno moderen pomladanski plašč iz finega volnenega tvoriva peščenorumenene barve, kakršnih je letošnjo pomlad zelo veliko. Okrasje je mornarskomodre barve. Pred vsem privlačita pri tem plašču preprost in vendar eleganten kroj in novi izrez v obliki črke V, ki je letos izredno priljubljen.

vanilijeva klinčka in 3 nageljeve žbice. To mora stati najmanj dvanaest ur.

Kadar potrebujete zmes za punč, rdeče vino samo segrejte in po okusu dodajte tega ekstrakta za punč. Ekstrakt morate hraniti v dobro zaprti steklenici in dolgo se vam bo ohranil svež.

• Dušene telečje ledvice: V primeru, ko si stopi trideset gramov presnega masla. Kakor hitro je vroče, vrzi vanj tri na tanke rezine zrezane telečje ledvice in na močnem ognju hitro oporaj. To je potrebno, sicer ledvice izločijo vodo. Potlej jih brž stresi v toplo skledo. Previdno posoli in poporaj. Potlej polij z 10 dekami presnega masla, ki si ga razpustila v vroči vodi. Povrh potresi za kakšne tri žlice prav drobno nasekljane šalotke in zelenega peteršilja.

Prišel je čas izletov...

Prišel je pravi čas izletov. Zato ga bomo tudi pošteno izrabili. Na samotnih potih se vam ni treba »postavljati« z ne vem kakšno toaletno in vam ni treba pobijati hitrostnih rekordov. Ni se vam treba potiti po ledenikih in se sklanjati nad režečimi ledeniški razpokami in plezati po »severnih« stenah. Vaša pot vas vodi po ozkih, včasih res da nekoliko vegastih stezicah.

Da boste pa spomladansko pohajkovanje tudi uživali, morate biti pravilno oblečeni. Le ne takšnih oblek, ki bi bil zanje madež zelene trave prava katastrofa, in le ne čevljev, ki vam je daljša hoja v njih prava muka! Kratke hlačke, tako imenovane shorts, so seveda zelo pripravne in praktične, zato so se damam zadnji

Redna stolica

Leopiltule

Oglas reg. S. Br. 31430 dne 24. XII. 1935.

čas tudi tako priljubile. Vendar pa shorts spadajo na tenišče in na peščino, nikakor pa ne na cesto nedeljsko razpoložene vasi. Razen tega je pa široko krilo lepše, posebno, če vaše noge niso več dvajsetletne in če nimate bogve kaj vitkih bokov. Svoje shorts pa lahko oblečete pod krilo, in ko pridete na kakšno sončno osamljeno jaso, krilo kratko in malo slecite in svoje noge izpostavite sončnim žarkom.

Krilo ne sme biti ne preozko in ne predolgo. Praktično je na primer krilo, ki se da spredaj zapeti z gumbi do konca. Kadar si ga slečete, ga lahko pogrnete po travi in služilo vam bo namesto odeje. Zraven nosite svežo popeljnasto srajčno bluzo, tako ljubko bluzo, ki se da tako lepo prati in likati in ki se zdi tako sveža. Ali pa nosite zraven tenak jersey-pulover. Volneno jopico si pripnite na popotno torbo, kajti tudi ta vam ne sme manjkati. Ne smete je pozabiti tudi pri najlepšem vremenu in najvabljivejših sončnih žarkih, kajti kakor hitro sonce zaide, že ni več tako toplo. Saj smo še zmerom v zgodnji spomladi. Lase si zavežite s pahovko, ki jo znate najbrže zavezati na različne načine, kakor na primer turban brez pokritega tilnika.

P glavye zase pri izletih je pa vaša obutev! Pred vsem so praktične tako imenovane »mokasine« in čevlji z jezikom.

Sportne nogavice nosite narobe obrnjene, leve petlje navzven. Desne petlje so namreč bolj gladke kakor leve. Zato spadajo na golo kožo. Tako vas ne bodo noge toliko bolele ali se morebiti celo ranile.

Zdaj se pa potepajte, potepajte po spomladanski naravi, uživajte sonce in zrak — vašo lepoto.

Čisto neodvisno od tega, kakšna barva je spomladi posebno moderna, je kombinacija mornarskomodre in bele barve zmerom znanilka pomladi. Steherno leto se znova pojavi s svojo svežino. Na sliki vidite preprosto popoldansko obleko z visokimi trdimi zapestnicami in mehko ovratno pahovko. K splošnemu učinku pa nemalo prispeva eleganten modrobel klobuk.

Ali že veste, kaj vse vsebuje jogurt in zakaj ga uživamo?

Dva sodobna ameriška znanstvenika trdita, da se mora gospodinja držati naslednjih temeljnih načel pri izdajki za hrano: Eno tretjino naj izda gospodinja za mleko in jogurt, najmanj eno tretjino za zelenjavo in sadje in samo slabo tretjino za meso, ribe, moko in drugo.

Marsikdo bo seveda vprašal, zakaj imata mleko in jogurt prednost pred vsemi drugimi živili. Na to vprašanje moremo odgovoriti šele takrat, ko poznamo sestavo jogurta. Jogurt, kakršnega izdelujejo pri nas, vsebuje povprečno 88,10% vode, 3,76% tolsche, 2,85% mlečnega sladkorja, 3,34% beljakovin, 0,82% mlečne kisline, 0,78% pepela in 0,14% alkohola; razen tega vsebuje en četrtlitrski kozarec jogurta 180 kalorij.

Iz prednje sestave je razvidno, da so v jogurtu predvsem beljakovine, sladkor in tolsche, torej vse tiste hranilne snovi, ki so človeškemu telesu potrebne za rast, vzdrževanje in ustvarjanje energije. Razen tega so v jogurtu te snovi tako sestavljene, da jih telo skoraj brez ostanka izrabi in se pri tem tudi prebavnim organom ni treba preveč truditi.

Beljakovine tvorijo meso, sladkor in tolsche pa toplo in moč telesa ter pomagajo k temu, da krvne žilice lažje preosnujejo in posrkajo beljakovine.

Ako se hranimo s samim sladkorjem ali s samo tolsčo, začne telo počasi izgubljati svojo težo. Če pa se hranimo z zmesjo sladkorja in tolsche, telo sicer ohrani svojo težo, vendar se počasi izgublja meso in pešajo mišice. Pri hranjenju s samo beljakovino ostane telo pri moči in obdrži svojo težo, dokler časa nespremenjeno, oslabi pa pri tem želodec in drugi notranji prebavni organi. Za zdravje je potrebno, da se nahajajo v hrani in pravem razmerju beljakovine, sladkor in tolsche, kar kakor nalašč dobimo v jogurtu. Razen tega tudi ni potrebno jogurt žvečiti, ne zahteva prevelikega delovanja želodca in žlez in lahko trdimo, da se z uživanjem jogurta porabi samo približno 15 odstotkov na delavnost, izgubo soka, neprebavljivi ostanki itd.; medtem ko znaša n. pr. izguba prebavljivih snovi pri kruhu čez 50 odstotkov. Iz tega lahko zaključimo, da imata jogurt in mleko veliko hranilno vrednost, in zato sta ju ameriška znanstvenika povsem upravičeno uvrstila na prvo mesto pri gospodinjstvih izdelkih za hrano.

Razen že omenjenih dobrih lastnosti krije jogurt še neke skrivnosti. Jogurt pospešuje obtok krvi in zato je njegovo delovanje na kožo izredno povoljno. Popravlja kožo, da postane mehka, pravilno mastna, čista in dobi zdravo rdečkasto barvo ter poseben lesk. Kakor vidimo, sta jogurt in tudi mleko

Pletene pomladanske rokavice

Za pletene rokavice potrebujete en pramen bele prejice in en klobčič modre ali prejice kakšne drugačne barve, pač takšne, da se bo skladala z vašo spomladansko obleko. 4 pletilke št. 10.

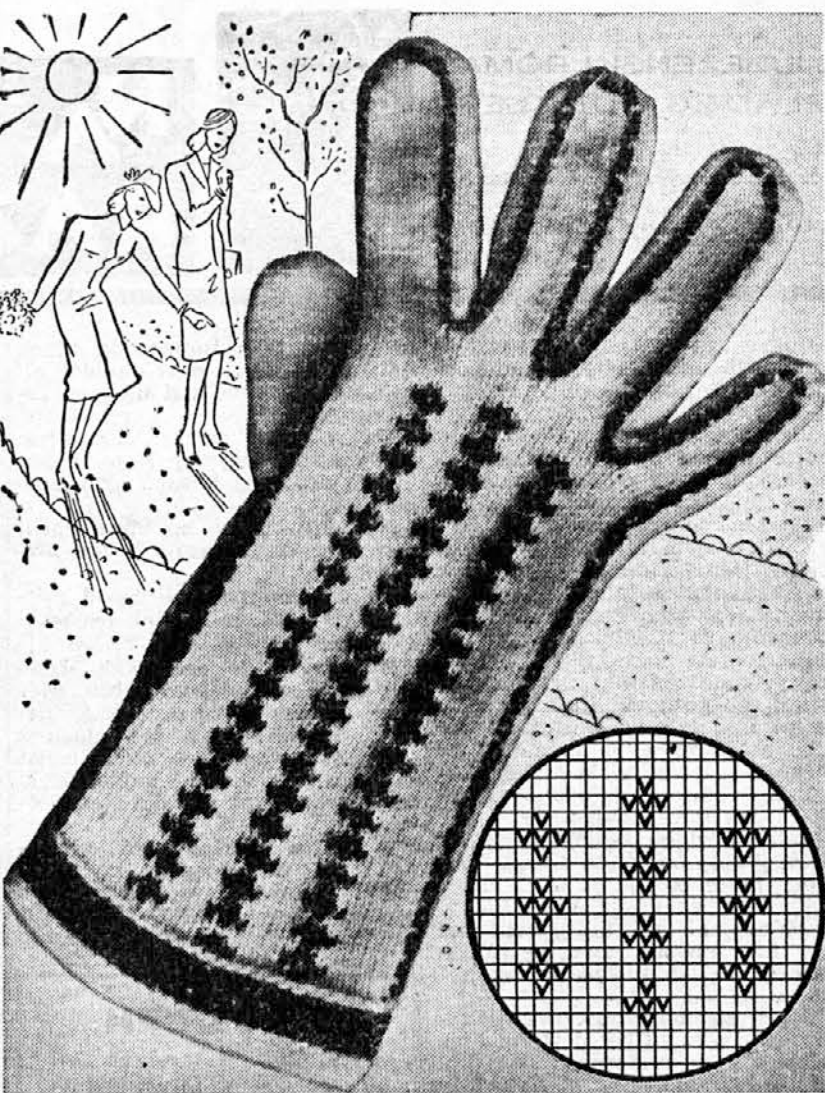
Plestiti začnete pri zapestju, in sicer nasnujete 52 petelj z belo prejico na tri pletilke: na prvo pletilko 12 petelj, na drugo tudi 12 petelj, na tretjo pa 28 petelj. Dlan pletite s prvima dvema pletilkama, hrbet pa s tretjo pletilko. Enkrat okrog pletite desne, drugič leve in ti dve vrsti ponovite. Potlej vzemite modro pletivo in pletite izmenično eno vrsto desne, potlej leve, in tako dalje, dokler ni 8 vrst pletenih z modro prejico. Dalje pletite spet z belo prejico: eno vrsto desne, drugo leve, potlej pa vseskozi gladko, to se pravi same desne. Na vsako drugo vrsto se tretja pletilka konča in začne z novo petljo.

Ko bo rokavica visoka 6 cm, začnite dodajati za palec, in sicer v začetku vsake 1. pletilke. V prvi vrsti: 2. petljo pletite levo. 2. vrsta: 1. in 3. petljo pletite levo. 3. vrsta: iz 2. petlje napravite 2 petlji. 4. vrsta: 1. in 4. petljo pletite levo. 5. vrsta: 2. in 3. petlji dodajte vsaki po eno petljo. 6. vrsta: 1. in 6. petljo pletite levo. 7. vrsta: 2. in 6. petlji dodajte po eno petljo. 8. vrsta: 1. in 8. petljo pletite levo. 9. vrsta: 2. in 7. petlji dodajte po eno petljo. Dalje ne dodajate nič več. 1. in 10. petljo pa še dalje pletite levo, in sicer v vsaki drugi vrsti, kakor tudi 1. in 28. petljo na tretji pletilki. To velja za desno rokavico.

Na levi rokavici pa začnite dodajati za palec pri odgovarjajočih zadnjih petljah na drugi pletilki. Začnite s tem, da predzadnjo petljo na 2. pletilki pletete levo in tako dalje.

Ko je desna rokavica visoka 13 cm, pustite deset petelj za palec na varnostni zaponki. V naslednji vrsti nasnujete nad temi desetimi petljami takoj še deset drugih. V naslednjih vrstah pletite 2 petlji skupaj na vsaki strani palčne odprtine. V 3. in 6. vrsti še podpletajte skupaj po dve petlji ravno nad palčno odprtino. Tako imate 27 petelj na prvi in drugi pletilki in 28 petelj na 3. pletilki. Pletite 3 in pol cm visoko in začnite plestiti prste:

Najprej splestite mezinček: vzemite 5 petelj z dlan na prvo pletilko, 5 petelj s hrbta na drugo pletilko in na tretjo pletilko 4 petlje, ki ste jih

rahalo nasnuli vmes. V vsaki drugi vrsti popletite prvo in zadnjo petljo, vzeto s hrbtne strani, levo. To velja tudi za vse ostale prste. Ko dosežete sredino nohta, podpletite skupaj 5. petljo s tretje pletilke in 1. petljo s prve pletilke. Naslednji dve petlji podpletite skupaj, pletite tri petlje in spet dvakrat po dve petlji podpletite skupaj. Tako snemajte še dalje, dokler ne ostane 6 petelj. Skoznje potegnite nit in jih dobro zašijte. Ko je mezinček spleten, vzemite 4 petlje od novonasnutih petelj in pletite štiri vrste. Potlej pa vse petlje odložite na dvojno nit.

Za prstanec vzemite 7 petelj z dlan, 4 stranske petlje, 7 petelj s hrbta in 4 nove petlje. Ko napletete do sredine nohta, pletite 4 stranske

petlje po dve in dve skupaj. Nadaljujte s snemanjem, dokler vam ne ostane 8 petelj, ki jih sešijte.

Sredinec pletite prav tako kakor prstanec. Kazalec napletite iz ostalih in petih novih petelj. Palec napletite iz desetih, ki ste jih pustili na varnostni zaponki in iz dvakrat po dveh petljah, ki ste jih dodali vmes; vseh skupaj je torej 24 petelj.

Obriše rokavic obšijte z modro prejico. Začnite zgoraj pri modri progi ob zapestju in potegnite niti skozi vsako drugo levo petljo.

Vzorček na hrbtu rokavice je izvezen z modro prejico, in sicer v verižnem vvodu. Diagram vidite v krogu. Črte segajo od zgornje modre proge skoraj do prstov. Te proge pa po okusu lahko tudi izostanete.

Porabni nasveti

Te dni, ko je sonce pričelo tako toplo greti, boste zanesljivo shranili zimsko obleko čez poletje. Kajpak se kakor sleherna gospodinja bojite moljev. Če hočete, da se molji ne bi naselili v zimski obleki, v pulovrih in plaščih, shranite vsa ta oblačila v velikih škatlah, ki ste jih takole odšavili z žveplom: v kovinasti posodi zažgite nekaj žvepla in ga zaprite v škatto. Pustite, da žveplene pare dišavijo škatto nekaj minut. Odprite, odstranite žveplo, v škatto pa vložite obleke in volnene jopice, kajpak lepo zavite v časopisni papir.

Zdaj, ko tako svetlo sveti sonce, si posebno zaželimo čistih, bleščečih steklen. Očistimo jih takole: odrgnemo jih s krompirjevimi rezinami, kajpak jih moramo večkrat menjati. Nato izmijemo z vodo, ki smo ji primešali nekoliko špirta. Naposled zdrgnemo steklo z jelenovinasto krpo. Ne preveč umazana okna prav dobro očistite z mokrim časopisnim papirjem.

Če možki želi vedeti, ali ga ženska še ljubi, lahko to izve tudi brez zve-like scen. Ponovi naj samo fraze in izjave, ki jih je že pogosto zatrjeval. Če ga ženska posluša z očitim zanimanjem, potem je lahko prepričan, da ga ženska še ljubi. Če se pa ženska prostodušno obrača od njega in kako drugače kaže svojo nervozo, potem možki lahko ve, da je z njim končano.

Ženske so vam dosti manj hvaležne za srečo, ki si domišljate, da ste ji jo ustvarili s svojo ljubeznijo do nje, kot pa za bajke, ki so si jih v zvezi s tem same izmislile brez vašega sodelovanja.

Nikoli in v ničemer se tako jasno ne kaže razlika med mislimi in dejanji kakor takrat, če žensko rotite, naj vam pove resnico. Vi sami prav za prav ne marate slišati resnice in ste ženski tako hvaležni za dobro izmisljene laži, da bi se ji zanje najraje na kolenih zahvalili.

Če hočete tankočutni ženski kaj podariti, zmerom prej pomislite, da bo vesela že vaše namere, da jo razveselite. Zato jo bo razveselilo tudi najskromnejše darilo. Če pa potlej posredno ali neposredno zahtevate protiuslugo, pa čeprav ji pri tem dajete najljubša imena, bo postalo tudi najdragocenejše darilo predmet trgovine. Posledica tega bo samo prezir.

Ali veste, da ženske veliko dajo na epomine? Vi možki nasilno uničujete sami svojo bodočnost, če govorite o njihovih svetinjah iz preteklosti z ravnodušnostjo in morebiti celo ironijo.

Poslanica moškim

Pogosto ste tako pametni, da znate odgovarjati tudi na najtežja vprašanja. Samo na eno vprašanje ne znate skraj nikoli odgovoriti: zakaj ženskam zadajate vprašanja, ki niso na mestu, in zakaj jih ne sprašujete stvari, ki bi nanje tako radi odgovorile. Sami sebe vprašajte!

Pogosto nikakor ne morete razumeti, kako vas more pri lepi in pametni ženski izpodriniti moški nepomembne zunanjosti, manj pameten in duhovit, kakor si domišljate, da ste sami. Vedeti pa morate, da ima tisti moški nekaj, česar vi pri najboljši volji nikoli ne boste imeli, kar pa ženske zmerom zahtevajo: namreč veliko časa.

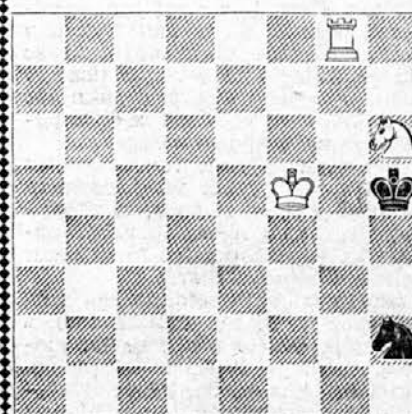
KOMFORTNI FRIZERSKI SALON
J. GODINA
Sv. Petra 3

jamči za res lepó
trajno ondulacijo
specialno
barvanje las
in
blondiranje v lepih naravnih barvah

ŠAH

Problem št. 35

Sestavil W. A. Shinkman (1902)

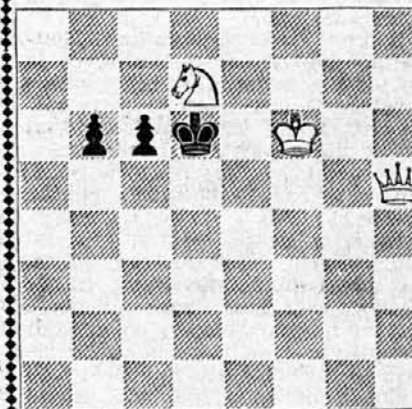

Mat v 3 potezah

(B 17)

Problem št. 36

Sestavil Anton König (1864)

Mat v 4 potezah

(B 50)

TUDI MOJSTRI NASEDEJO!

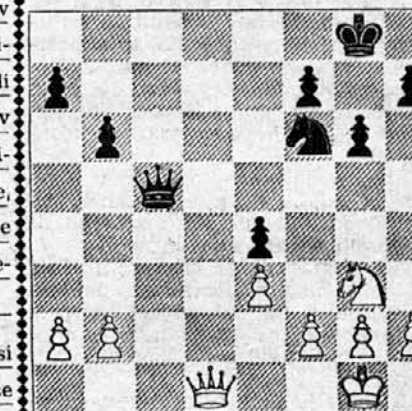
Cars-Kannova obramba (Dunaj 1910).

Beli: Reti. Črni: Tartakower.

1. e4 c6
2. d4 d5
3. Sc3 dxe4
4. Sxe4 Sf8
5. Dd3 e5?
6. dxe5 Da5 šah
7. Ld2 Dxe5
8. 0-0-0! Sxe4?
9. Dd8 šah!! Kxd8
10. Lg5 šah Kc7
11. Lc8 mat.

Šahovska kombinacija

Pozicija iz dvoboja Euwe-Davidson (1925)

26. Dd1-d8 šah Kg8-g7
27. Dd8xf6 šah Kg7xf6
28. Sg3xe4 šah Kf6-e5
29. Se4xc5 in beli zmaga.

Rešitev problema št. 33

1. La8-h1! h4-h3
2. Lh1-g2! h3xg2
3. Se1-f3 šah K kar koli
4. Sg4-h2 (f2) mat.

2. h3-h2
3. Sg4-e5 h2-h1D
4. Se5-f3 mat.

1. Kg1xh1
2. Kc3-f2 h4-h3
3. Kf2-f1 h3-h2
4. Sg4-f2 mat.

1. Kg1-f1
2. Se1-f3 kar koli
3. Sg4-h2 mat.

Rešitev problema št. 34

1. Kh4-g5 Kd4xd5
2. Kg5-f5 Kd5-d4
3. Te3xd3 mat.

1. d3-d2
2. Sd5-c3! Kd4xc3
3. Lb4-c5 mat.

Posebno pazite kaj pije bolnik!

Pijte ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogo-krat važnejše od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim čezče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci

Prospecte in vsa potrebna navodila pošljite gratis in z veseljem

Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

2. nadaljevanje

Sofer se je namuznil: »Nekoliko pretemperamenten je lepi kavalir; se bo že odvalil...«

Sabina se je sunkovito obrnila in stekla domov; solze so ji meglice oči in jo dušile v grlu, ko je pozvonila na domača vrata.

II

Egon Stern je v sveti jezi popolnoma pozabil, da bi moral nesti v banko dvajset tisoč mark, ki so skrbno zalepljene v ovoju ticala v prsnem žepu njegovega suknjice. Tudi lakote ni več čutil in čisto pozabil je na kosilo in menzo.

Nekaj ga je gnalo ven, iz mesta; skoraj tekel je čez promenado in še dalje v senčnat gozd, razprostrajoč se zunaj mesta in vabeč popotnika v poznopoletni hlad kakor velika, hladna cerkev.

Zlati prameni opoldanskega sonca so se igrali na mehkih tleh, z dreves je donelo ptičje petje; globoka tišina je objela razburjenega moža in ga pomirila, kakor se zgrne okrog razgretega telesa hladna voda.

Egon je še v gozdu nekaj časa begal sem in tja, naposled se je pa le pomiril.

Zavedel se je, da je pravkar podlegel edini strasti, ki se je ni mogel otrestiti od nežnih otroških let; prenašli je. Spet je bil vse preveč oster s Sabino.

Sabina! Kako rada ga ima! Menda mu bo vendar oprdelila, če jo bo prav lepo prosil? Zdaj je obžaloval svojo naglo jezo in se v mislih ošteval za vse ostre besede, ki jih je bil v sveti jezi izrekel.

Nasmehnil se je: njegova ljuba, lepa Sabina — berlinska modna kraljica!

»Nak, to ne bo šlo!« si je dejal sam pri sebi. »Slab dovtip bi bil to, pa naj Sabina pravi, kar hoče.« Njegovo skromno, ponosno dekle vendar ne more hlepiti po takšnih dvomljivih časteh, po modnem sijaju in občudovanju množice! Občudovali ne bodo nje, niti njene lepote, pa tudi ne njene srčne dobrote. Klanjali se bodo njenemu telesu. Vročičen srh ga je ob tej misli spreletel po hrbtu.

Slekel je suknjič in ga zavijtel čez rame. Gledajoč v drevesne krošnje, sluteč v njih nežnem zelenilu prelepi Sabinin obraz, ni opazil, da je pri tem sunkovitem gibu zdrknil iz prsnega žepa zapечатeni ovoj in neslišno padel na mehki mah...

Nič hudega ne sluteč je odšel dalje, vzravan in ponosnega koraka, kakor da bi v teh nekaj minutah spet našel srčni mir in duševno ravnovesje.

Odšel je še globlje v gozd in sedel pod veliko, košato drevo. Še sam ni vedel, kdaj je sladko zadremal...

In medtem ko je Egon spal spanje pravičnega, je prišel z druge strani v gozd, ne daleč od kraja, kjer je bil mladi knjigovodja izgubil dragoceni ovoj z denarjem, star mož. Po počasnih, nekoliko drsajočih hoji si spoznal, kako trudne morajo biti njegove noge.

Njegov obraz ni bil grd, toda ves razrit z neštetimi gubami in gubicami. Ustna kotička sta se pobesila in dajala njegovemu obrazu žalosten izraz. Temne, rjave oči so le medlo sijale pod košatimi obrvmi, gosti lasje so pa skoraj že čisto osiveli.

Zdel se je lačen in utrujen. Človek bi mislil, da govori sam s seboj, čeprav ni bilo glasu z njegovih drhtečih ustnic.

Spominjal se je prejšnjih dni; ob tem času vrli meščani pač ne zabajajo v mestni gozdici, temveč sede doma pri mizi in zajemajo, kar so jim skuhale gospodinje ali žene.

Klecnil je pod košat hrast in se zleknil na mehki mah. Počil se bo, poslednjič v miru premislil, ali zanj res ni nobene rešitve več.

Naslonil je trdno glavo na drevesne korenine in zaprl oči. Njegove misli so poromale v preteklost.

Deset let je minilo, kar se je ponoči, ko sta njegova žena in hči mirno spali, z dva tisoč markami v žepu vtihotali v noč... Dotlej je bil dolga leta v mestu za gozdicem ugleden stavbenik, dokler se ni lepega dne ušel v svojih visokoletečih načrtih...

Tedaj ga je strah pred bodočnostjo in odgovornostjo pogнал v širni svet. Bil je v Braziliji in v Mehiki, v Argentini, Kanadi in Kaliforniji. In vendar v vseh teh daljnih deželah ni dosegel nič, ne našel mira. Ostal je samotnen popotnik, nekakšna skrivnostna sila mu ni dovolila, da bi si v tujini ustvaril nov dom.

In vendar je bilo to popotovanje pogosto polno mikavnosti in skritih čarov, čeprav je minilo mnogo dni, ko se ni niti do sitega najedel. Delal je, kadar je bil lačen ali kadar se mu je delo samo ponudilo. Včasih je pa dolge dneve prekečal v zloglasnih beznicah Rio-de-Janeira.

LJUBEZENSKI ROMAN
MLADEGA DEKLETANAPISALA ANNY PANHUYSOVA
PREVEDLA K. N.

Dokler ga ni naposled prišlo domotožje, tako divje in nepotešljivo, kakor objame vihar majavo drevo.

Vleklo ga je domov, čez širno morje vse do provincijskega mesteca, kjer je bil pred desetimi leti tako bojazljivo zapustil v stiski svojo ženo in svojega otroka.

S kockanjem si je bil prislužil toliko denarja, da se je mogel v najslabšem razredu velikega prekoceanskega parnika odpeljati v domovino. Iz Hamburga se je peš napotil proti domu. Skozi vasi in mesta, toda zmerom nekoliko ob strani, po gozdovih in med polji, da ga niso zalotili orožniki.

Le s težavo se je preživljal in večkrat je bil lačen kakor sit.

Tako je prispel do svojega cilja. Skoraj ga je že dosegel.

Hotel je videti svojo ženo, ki jo je bil v daljnem svetu malone pozabil. In še bolj si je želel videti svojo hčer, svojo edinko, ki jo je pred dolgimi leti tako meni nič tebi nič zapustil. Toda v bližini rodnega mesta mu je upadel pogum.

Saj se ne more na lepem pokazati svoji družini kot potepuh brez belice v žepu, v strganih škornjih, luknjastem jopiču in s poslednjo srajco.

Domotožje je zbudilo v njem občutek sramu; v poslednji vasi pred mestecem je ukradel vrv za vsak primer. Debelo, močno vrv, ki je na njej neka kmetica sušila perilo. Na trati poleg perila je še ležalo milo.

Pobral je milo in natri z njim vrv, da bi se zanka zadržila hitro in gladko, če bo hotel končati svoje bedno življenje.

Zgodilo naj bi se v gozdu, tik rodnega mesta...

Če ga bodo našli in pregledali njegove listine, bo njegova družina le izvedela, da ga je vleklo domov, k ženi in otroku...

Ni videl več drugega izhoda. Svoji ženi ne sme storiti takšne sramote in svojemu otroku ne sme biti v nadležno breme!

Globoko je vzdihnil. Križ božji, ali bo to res njegova poslednja ura? Ali se je zato pripeljal tako daleč čez morje? Ali si je zato rnil noge do krvi, da bi zdaj umrl tako sramotne smrti?!

Ali si ni tam doli v tujini vrnitev v domovino predstavljal čisto drugače?

Mar ni upal na odpuščanje svoje žene, na tolažeče besede svoje male Sabine? O, Sabina je zdaj že velika, doraslo dekle! Morda se je celo že poročila? Morala bi se sramovati svojega očeta. In Marta, njegova skromna žena, ki ga je

NA
RAZPOTJU

njega dni tako ljubila, da njene ljubezni ni nikoli prav doumel, ali se ne bo zgrozila nad njegovo vrnitvijo?

Da, v tujini mu je domišljija risala čisto drugačne slike, kakor jih je gledal zdaj, tako blizu resničnosti.

Najbolje bo, da bo ubogal svoj razum in končal svoje bedno življenje.

Vstal je in potegnil izpod suknjice vrv, ki jo je bil izmaknil kmetici v sosednji vasi.

Z grozo jo je ogledoval. Mrzel srh ga je spreletel po hrbtu, njegove ustnice so se premikale, čeprav ni bilo slišati niti glasu z njih. Zakaj si ni iz otroških let zapomnil vsaj kakšne molitvice, ki bi mu zdaj olajšala slovo od življenja?

V strašni duševni stiski je zašepetal: »O Bog, čeprav ne znam moliti, te zavoljo svoje uboge žene prosim, stori čudež! Daj, da spet vidim ženo in otroka! Hrepenenje

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetloka srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

po njih mi žge srce kakor žgoč ogenj!«

Solze so polzele po nagubanem obrazu, ko je govoril dalje: »Poboljšal se bom, o Bog, res se bom poboljšal! Prosim te, stori čudež, pomagaj mi!«

Tedaj so se mu oči ustavile na primerni veji, dovolj visoki in tudi dovolj nizki in močni, da bi vzdržala njegovo telo...

Z očmi uprtimi v usodno vejo, je stopal bliže. Tedaj se je pa spotaknil ob drevesno korenino in padel, kakor je bil dolg in širok.

V drugih trenutkih svojega življenja bi se bil morda jezil ali celo preklinjal, zdaj se je pa skušal tiho pobrati.

Vstajajoč z mehkega mahu, je zagledal pred seboj belo pismo, zapечатeno s petimi rdečimi pečati.

Počasi je vstal. Pogled na belo pismo je prerezal njegove samomorilne misli kakor ostro nabrušen nož.

Ni se mogel upreti nenadni radovednosti; ozrl se je naokrog,

potlej pa s trepetajočimi rokami hlastno raztrgal ovoj.

Opotekel se je. Prva njegova misel ob pogledu na vsebino pisma je bila: »Čudež, ki sem tako prosil zanj, se je zgodil. Bog, ki se ga od otroških let nisem bil spomnil, mi je pomagal!«

Z vrvo v levici in s pismom v desnici je neodločen stal pod košatim drevesom. Plaho se je ozrl okrog. Nikjer žive duše.

Potegnil je bankovce iz ovoja in srce mu je zatrepalo, ko je videl, koliko jih je.

Kar ni mogel verjeti, da res drži v rokah vsoto, ki je pomenila zanj ogromno premoženje. In še več, dosti več! Konec starega in začetek novega življenja.

Sami tisočaki in nekaj stotakov.

Pričel je šteti, toda komaj je naštel do deset, že se ga je lotil strašen strah.

Spomnil se je, da je moral nekdo ta denar izgubiti, če je hotel on, Robert Tann doživeti »čudež«. In tisti neznan »nekdo« bi utegnil kmalu spoznati, kaj se mu je pripetilo in bi se utegnil gotovo takoj vrniti v gozd po isti poti.

Sleherno minuto bi utegnil priti. Našel ga bo, s šopom bankovcev v roki, in čudeža bo konec. Moral bo denar vrniti.

Bliskovito je skril denar pod raztrgani suknjič in tekel, kolikor so ga nesle ranjene noge, globoko v gozd.

Zdaj se ne sme napotiti proti mestecu. Najbolje bo, če se bo mogel spet skrivati pretekoči do Berlina.

Tam se bo preoblekel v spodobnega človeka. Čisto nov Robert Tann se bo vrnil v svoje rodno mesto, premožen gospod, ki si je v tujini prislužil premoženje.

Še nekajkrat se je spotaknil, potlej se pa skoraj zgrudil na tla. Bil je tako utrujen, da ni mogel več teči.

Počivati mora, spati. Samo pol ure, borne pol urice, kajti potlej mora naprej, kar najhitreje od tod.

Dolga pot, vročina, lakota in pravkaršnje razburjenje so ga popolnoma izmučili. Komaj se je zleknil po mehke mahu, že je zaspal.

Vrv je pa še zmerom tiščal v levici; palec in kazalec sta se krčevito oklepala zanke.

Toda spal je globoko in mirno.

Medtem je Egon Stern vstal, hoteč se vrniti proti domu. Zdaj so se mu zazdele njegove skrbi smešne, in veselo življaje se je vračal iz gozda. Sabina ga vendar ljubi in mu bo odpustila. Še danes! Njegovo dekle vendar ne bo svoje ljubezenske sreče zamenjala z na-

peško čepico z glave in z njo pokrtil žaro. Dejal je:

»Tako, zdaj so vse bele!«
In izdal je amnestijo...

Pitijin izrek

Italijanskemu kralju Umbertoju so predložili prošnjo nekega kaznjence, obsodjenega na dolgoletno ječo, ki je prosil za pomilostitev. Na rob prošnje je pravosodni minister napisal tole pripombo:

»Pomilostiti nemogoče, pustiti v ječi.«

Kralj je prošnjo pazljivo prebral, potlej je pa v ministriji pripombi pomaknil ječico na levo, tako da se je stavek glasil:

»Pomilostiti, nemogoče pustiti v ječi.«

In pod ta predlog je kralj napisal svojo privolitve.

Milost in pravica

Nizozemski general Moritz von Nassau (od 1567 do 1625) je nekega moža ponedolžnem obsodil na smrt in ga dal usmrtiti. Da bi maščeval svojega očeta, je njegov sin skoval proti generalu zaroto. Ta se je pa ponesrečila. Zarotnika so prijeli in ga obsodili na smrt.

Mati mladega moža je stopila k generalu in prosila milosti za svojega sina.

»Kako, gospa,« je vprašal Nassau pogumno mater, »za svojega moža nisi prosila milosti, za svojega sina pa prosite?«

»Da, za svojega moža nisem prosila milosti,« je odgovorila žena, »ker je bil nedolžen. Nedolžnemu ni treba milosti, temveč pravice. Moj sin je pa kriv, zato je potreben vaše milosti.«

Ponosni odgovor je napravil na generala takšen vtis, da ji je takoj izpolnil prošnjo.

RADENSKO KOPALIŠČE

po naravni ogljikovi kislini najmočnejše v Jugoslaviji in edino kopališče te vrste v Sloveniji

zdravi z uspehom

bolezni srca, ledvic, živcev, jeter, žolča, želodca, notranjih žlez in spolne motnje

Odprto od 12. maja
Maj, junij 10 dni din 700— do 850—

Vse vračunano (pension, zdravnik, kopeli, kopališke takse). - Moderni komfort tekoča voda, gošča, dancin, kavarna, ton-kino, tenis itd. Obširne prospekte dobite na zahtevo pri PUTHIKU ali naravnost od uprave kopališča

SLATINA RADENCI

Direktni vagon iz Ljubljane, Beograda in Zagreba do samega kopališča!

videzno in dvomljivo srečo v vele-mesnem življenju.

Se drevi jo bo prosil, naj mu oprostijo njegovo naglo jezo. Ljubeznivo in pametno bo govoril z njo; pregovoril jo bo, da opusti svoje visokoleteče načrte.

Spomnil se je, da bi bilo vendarle bolje, če bi jopič spet oblekel, kajti na rami je postal že kar težak.

Moral se bo vrniti v pisarno. Vrgel je še pogled na svojo zapetno uro; če hoče še pred odhodom v pisarno popiti skodelico kave, mora pohiti.

Tedaj se je domislil, da je v svoji jezi pozabil oddati denar.

Najbolje bo, da stori to kar precej zdaj. Menda vendar ne bo imel sitnosti zaradi tega.

Oblekel si je jopič, tedaj je pa njegov pogled prestrašen obstal na notranjem žepu. Bil je prazen!

Ovoj z denarjem je bil izginil. Segel je z roko v žep, tako globoko, kakor da bi se utegnulo debelo in veliko pismo spremeniti med tem časom v drobno pisemsko znamko.

Posegel je tudi v druge žepce, čeprav je zatrdno vedel, da je shranil denar v notranjem žepu. Kakor okamenel je obstal.

Obupan je pričel premišljevali: kje je ostal zapечатeni ovoj z dvajset tisoč markami?

Ni dolgo mislil. Spomnil se je, da je, kakor hitro je stopil v gozd, slekel jopič in ga zavijtel na ramo.

Tedaj je moral dragoceni ovoj zdrkniti iz žepa.

Vso voljo je moral zbrati, da se je mogel spet premakniti, tako mu je to spoznanje nagnalo strah v kosti in ude.

Ob tem času pač ni dosti ljudi v gozdici, in če bo pohitel, bo menda še našel dragoceno pismo. Zdaj mora prav po isti poti nazaj!

Pričel je teči. Tekel je hitro, toda zdela se mu je, da še zmerom prepočasi.

Če je še tako pazljivo gledal na obe strani poti, o ovoju ni bilo ne duha ne sluha.

Egonu so se pričele šibiti noge. Tako izčrpan je bil, da se je moral nasloniti na bližnje drevo. Bilo je prav tisto, pod katerim je počival Robert Tann, preden je našel ovoj z denarjem...

Mladi knjigovodja je ves obupan premišljeval, kaj naj stori.

Ali naj preišče ves gozd, morda bo le našel tatu? Kako naj drugače imenuje človeka, ki je pobral denar iz tujeja pisma, ovoj pa kakor obrabljeno rokavico vrgel proč?!

Najbrže je odšel proti mestu.

Natanko se je spominjal, da ni srečal žive duše, odkar je stopil v gozd.

Sam si ni upal v mesto, kaj še v pisarno. Rajši bi se v zemljo udrl, kakor da bi moral svojemu šefu priznati, kako malomarno je ravnal z denarjem, ki so mu ga bili zaupali.

Najhujše je bilo, da izgubljene vsote ni mogel nadomestiti.

V službi si je bil prihranil štiri sto mark, toda kaj je pomenila ta neznatna vsotica proti dvajsetim tisočakom?

Zastokal je, kakor da bi ga mučile telesne bolečine.

Kaj bo z njim? Njegovo življenje je izgubljeno. Sramotno ga bodo odpustili, in kdo drugi bo vzel v službo človeka, ki je mimogrede izgubil dvajset tisoč mark?

Naposled se je nekoliko zbral in spet pričel begati po gozdu, upajoč, da bo le našel sled za tatom.

Čutil je, da je pri koncu svojih moči; klecnil je ob vznožje nekega drevesa, zakopal svojo razgredo glavo v dlani, drhteč po vsem telesu.

Pokopani sta preteklost in upa polna bodočnost! Samo grozotna, sovražna sedanost se mu je režala v obraz kakor v zasmeh...

Zdrnil se je. Zazdelo se mu je, da sliši nekakšen glas, podoben rezkemu zvoku žage.

Spet. Slišal ga je čisto točno. Nekdo mora v bližini smrčati.

Dalje prihodnjé.

VLADARSKA ANEKDOTE

Zaposleni vladar

Egiptovski sultan Saladin (1171—93) je bil silno zaposlen vladar. Nekoč je prišla na njegov dvor neka žena in ga prosila, naj razsodi neko njeno zadevo. Odgovoril ji je, da ne utegne in da se bo že drugič bavil z njeno stvarjo.

Ženska je šla pod njegovo okno in zakričala:

»Če ne utegneš razsoditi, zakaj si pa potlej vladar?«

Saladin je stopil takoj dol in ženski dejal:

»Resnico govoriš. Prva dolžnost vsakega vladarja je čuvati pravico. Povej mi, kaj se ti je zgodilo.«

Ni se hotel pregrešiti

O avstrijskem cesarju Jožefu II. (od 1765 do 1790) so pripovedovali, da je nekoč obsodil na smrt štiri vojaške begunce. Pozneje je ukaz prekalil in odredil, da naj usmrte samo enega izmed njih.

Kandidati za smrt so morali kockati. Tistega, ki bi vrgel najmanjše število, bi obslil. Trije izmed nesrečnikov so storili, kakor so jim ukazali: kockali so za svoje življenje. Četrta pa ni hotel vzeti kocke v roke.

To so sporočili Jožefu II. Cesar je moža poklical predse in ga sam vprašal, kaj je vzrok, da noče kockati.

»Velicanstvo,« je odgovoril obsojenec, »ker sem se že enkrat pregrešil, se ne maram še drugič. V deželah Vašega Velicanstva je kvartanje in kockanje vendar prepovedano!«

Cesar je bil vesel tega izgovora in je oprostil vse štiri obsojence.

Treba si je znati pomagati

Viktor Emanuel III., sedanjí italijanski kralj, ki je pred kratkim obhajal svojo sedemdesetletnico, je navdu-

šen numizmatik, zbiralec starih novcev. V kraljevski palači ima eno najlepših in najdragocenejših zbirk te vrste na svetu, ki jo je sam zbral od prvega do zadnjega kosa. Ze kot enajstleten deček je začel kralj Viktor Emanuel zbirati novce in zdaj jih šteje njegova zbirka že okrog 100.000, vseh tistih novcev, ki so bili kdaj v prometu od križarskih vojn pa do danes. Ta dragocena zbirka je shranjena v 63 omarah in skrinjah.

Nekoč, ko je hotel kralj svojo zbirko pokazati nekim obiskovalcem, ni kakor ni mogel najti ključke omare, v kateri so bili shranjeni najdragocenejši novci. Kralj je dal poklicati najspretnejše ključavničarje in mehanike, kar jih Rim premore, toda nobenemu izmed njih se ni posrečilo odpreti omare.

Naposled se je kralj odločil, da pokliče nekega znanega vlomilca, ki se je pravkar pokoril v ječi za neke svoje grehe. Vlomilec je prišel in s primernim orodjem mirno »delal«, kajpak v navzočnosti visoke dvorne gospode. Kmalu nato je bila omara odprta; nihče ni mogel ugotoviti, kje je »vlomljena«.

Kaznjence so pohvalili, vendar je moral kljub temu nazaj v zapor, da je odsedel svojo kazen. In kakor se v takšnih primerih navadno zgodi, so kmalu nato našli ključek omenjene omare v neki skrinjici.

Črno ali belo

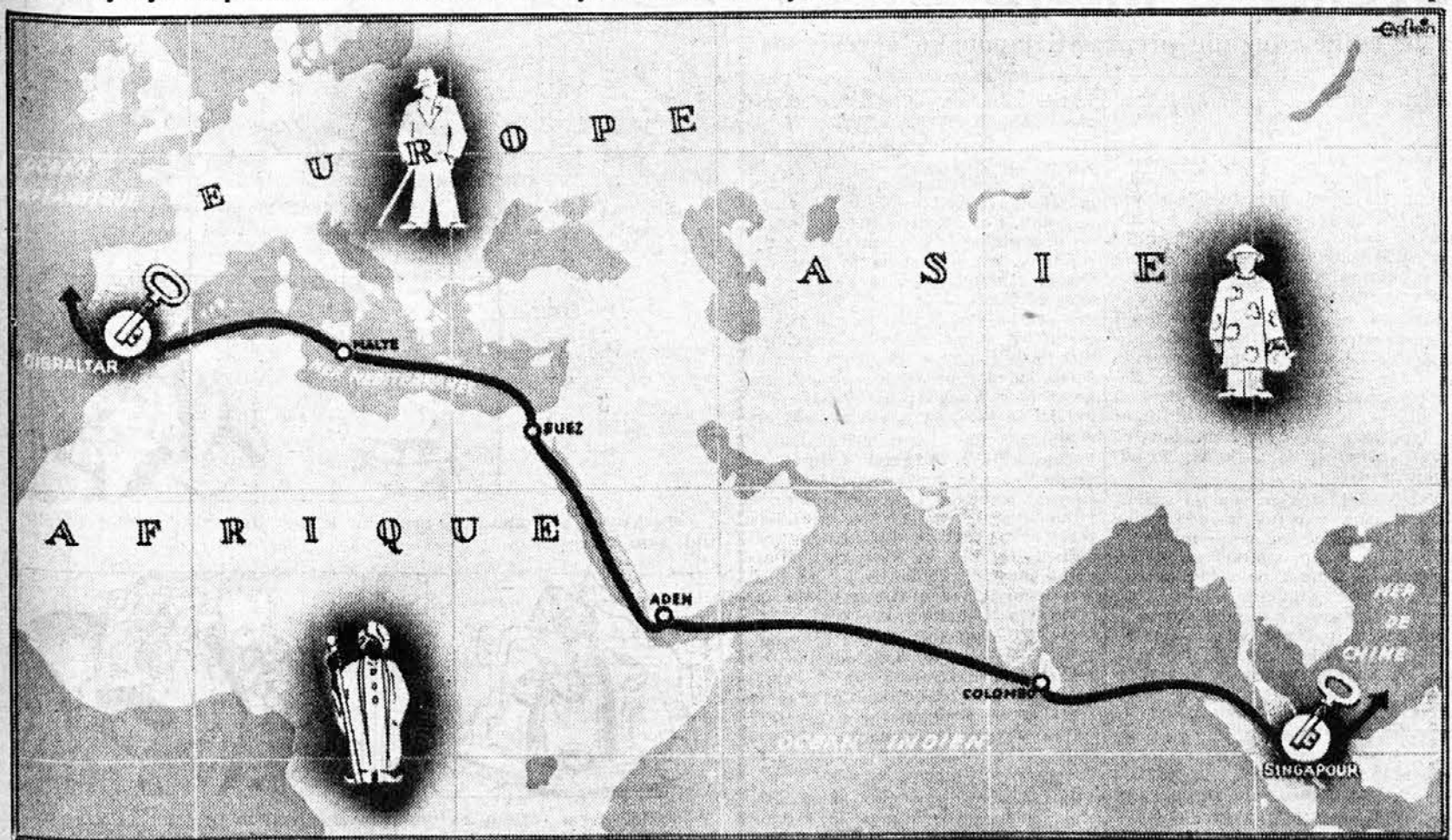
Ko so Pija IX. izvolili za papeža, je sklical kardinale in jim predlagal, da izdajo splošno politično amnestijo za cerkveno državo.

Kardinali so se pa izrekli proti temu. Pri glasovanju, so val kardinali vrgli v žaro črne kroglice.

Tedaj je papež vzel svojo belo pa-

Če bi v Sredozemlju zagorelo

Razmišljanje nepristranskih ameriških vojaških strokovnjakov o sredozemski moči zaveznikov in Italije

Našim bralcem je že znana ameriška knjiga *Handbook of the War*; iz nje smo ondan priobčili primerjalno statistiko mornaric vojskujočih se držav. Danes povzemamo iz tega zanimivega priročnika aktualno poglavje *War in the Mediterranean* (Vojna v Sredozemlju).

Vsa ta leta, odkar je Mussolini v korakal v Abesinijo, preokupirajo črnogledi publicisti strahoten spopad v Sredozemlju ali pa neslaven umik Velike Britanije. Doslej se ni zgodilo ne eno ne drugo. Toda temeljni spor med Italijo in Francijo je ostal prav tako akuten, kakor je bil. Višek je ta spor dosegel med špansko državljansko vojno. In vse dotlej, dokler bo duce stremil za teritorialnimi pridobitvami in za večjim vplivom in zraven grozil s sovražnostmi, bo vojni spopad ostal v okviru možnosti. Ena sama nerodnost, ena sama nepreračunljivost, en sam incident — in že se utesnje vneti požar.

Kakšna bi bila takale vojna? Prav gotovo ne bi bila omejena na morje. Neizogibno bi bili priče tesnemu sodelovanju med kopenskimi vojskami, letalstvom in težkimi enotami vojne mornarice. To je tudi v duhu italijanske strateške doktrine. Če bi se hitra in uničujoča ofenziva posrečila — takšna ofenziva bi bila vsekakor v italijanskem načrtu — bi vojna mornarica utegnila res igrati bolj podrejeno vlogo. Toda Velika Britanija in Francija sta očitno prepričani, da sta ne samo kos vsem možnim italijanskim napadom, ampak da bosta znali tudi z istim orožjem nanje odgovoriti. Če bi se pokazalo, da to ne zaleže, bi pa zahodni vele-sili nedvomno izigrali svoj največji adut — blokado.

Sredozemlje samo je izrazito pomorsko prizorišče, ki je s prihodom letal in podmornic skrknilo na tako majhen prostor, da prideš z enega konca na drugega tako hitro kakor nekdo čez reko ali čez prekop. Morneška pot od Gibraltarja do Port-Saïda je dolga približno 2.000 morskimi milj (3.700 km); britansko otoško oporišče Malta deli to razdaljo nekako na dve enaki polovici. Morska pot se po-

Angloška imperialna pot skozi Sredozemsko in Rdeče morje ter Indijski ocean v Indijo in preko Singapur na Kitajsko. Coprav Suez in Aden na gornjem zemljevidu nista opremljena s simbolnim ključem, dejansko tuji ti dve ožini obvladujejo Angličani. (sYus, Pariz)

tem nadaljuje skozi Rdeče morje (1.300 milj, 2.400 km) do Adenskega zaliva in Indijskega oceana.

Na tej morski poti moramo skozi celo vrsto važnih ožin. Če začnemo na zahodu, je Gibraltar piva; druga ožina je južno od Sicilije, kjer je samo 90 milj (165 km) do rtiča Bona v Tuniziji; nato pride Otrantska ožina ob izhodu Jadrana; Dardanele pri prehodu v Črno morje; Sueški prekop; in nazadnje Bab-el-Mandeb na južnem koncu Rdečega morja. Ver-

letalce a Italijani imajo v tem pogledu lepe izkušnje še iz španske državljanske vojne.

A tudi če bi se Gibraltarju ne dalo do živga priti, bi ta trdnjava ne mogla braniti italijanskim vojnim ladjam vstopa v Atlantik. V svetovni vojni so nemške podmornice brez posebnih težav prišle skozi ožino, ker je morje pregloboko (600 m), da bi bilo moči ožino z minami zapreti. Isto bi danes zmogle fašistovske podmornice. Tudi ostale vojne ladje bi

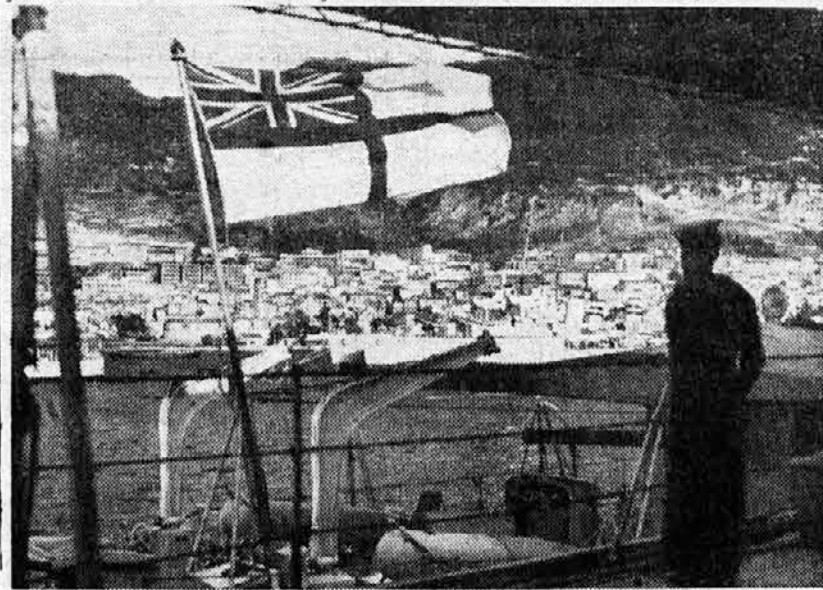
vzhodnem Sredozemlju pa razpolaga Italija že danes s pomorskimi in letalskimi oporišči, ki obvladujejo vse pomorske predele v tem odseku.

Severno-južno transversalo tvorijo oporišča v Tarantu, Brindisiu in Tripolisu. Druge utrjene točke — pri Bengaziju in Tobruku — podaljšujejo italijansko moč na vzhod ob Libijski puščavi. Mala pristanišča na Rodu, Stampaliji in Leru (Dodekanez) niso italijanski mornarici v posebno veliko oporo; pač pa je na otoku Leru močno letalsko oporišče. S teh točk nadzira Italija plovo v vzhodnem Sredozemlju vse do Dardanel in do vhoda v Sueški prekop. Nobeno drugo oporišče v teh vodah ne presega moči italijanskega letalstva. Če bi Italijani hkrati napadli z letali in z libijsko kopensko vojsko v smeri proti Aleksandriji ali pa če bi stisnili Egipt v klešče z napadom iz Libije in Abesinije, bi Angležem grozila nevarnost več front.

To so svetle strani italijanske pozicije. Ne manjka pa senčnih.

Italija je pred Francijo v nevarnosti tako iz zraka kakor s kopnega. Mesta na njeni zahodni obali bo silno težko obvarovati pred napadi. Francoska mornarica, zbrana v Toulonu in Bizerti v Tuniziji, in — kadar bo delano — letalsko in pomorsko oporišče v Mers-el-Kebirju ne bodo držale križem rok, razen tega bi pa te luke s pridom služile tudi britanski mornarici.

Mogočno britansko pomorsko oporišče na Malti, kakšnih 110 km od sicilskih obal, bi sicer najbrže ne bilo kos italijanskemu napadu. Toda glavni spopad bi nedvomno doživel na vzhodu, tam kjer imperijski interesi Velike Britanije in njena želja, da odreže Italiji dotok egipčanskega bombaža in iraškega petroleja, jeklene njeno voljo, da tod po nobeni ceni ne odneha. Aleksandrija, Port Said in Haifa so najvažnejša zbirališča britanskega sredozemskega ladjstva, Fama-gusta na otoku Cipru pa utegne služiti za letalsko oporišče. Letalstvo,

Gibraltar v senči britanske vojne mornarice. (Foto Fox)

jetno je, da bi na koncu koncev odločilno vlogo igrala okoliščina, kdo bo trajno imel te točke v oblasti.

Moč Italije je v tem, da lahko zbere mogočne sile v razmerno zaprtih vodah srednjega Sredozemlja. Letalstvo, podmornice in motorne torpedovke bi mogle z lahkoto pretrgati pomorske zveze južno od Sicilije, posebno ker lahko operirajo ne samo iz več oporišč tega otoka, ampak tudi iz oporišča sicer manjše, zato pa ravno na sredi ožine strateško ležeče Pantellerije. Če bi bilo treba, lahko Italija računa tudi na obe vojni luki na svoji zahodni obali, t. j. na Neapel in Spezio — da letalskih oporišč na Sardiniji niti ne omenimo. Sovražna trgovina v smeri zahod-vzhod bi bila zatorej hitro pretrgana.

V zahodni polovici Sredozemlja je prvi cilj Italije očitno francoska zveza med Severno Afriko in matično državo; zato je zelo verjetno, da bi italijanska vojna mornarica že koj izpočetka skušala to zvezo izpodrežati. Vendar bi bila letalska pomoč tod nekoliko težavna, v okolici Gibraltarja pa dejansko celo nemogoča — razen če se ni Mussolini dogovoril z generalom Francom zastran uporabe španskih oporišč. V tem primeru bi bila italijanska letala, doma na Balearskem otočju, Francozom silno nevarna. Oporišča na Pirenejskem polotoku samem bi pa ogrožala celo Gibraltar. Angleži sicer trde da je trdnjava sama neranljiva, kar se tiče topniških in letalskih napadov; negotova je pa obramba luke in zaliva. Ladje, zasidrane v pristanišču, bi bile namreč vabljiva tarča za sovražne

v temi lahko smuknile v Atlantski ocean. Če jim bodo na razpolago španske luke na Atlantiku, bi Italija lahko resno ovirala britanski promet.

V zahodnem delu Sredozemlja bi torej zadržanje Španije v znatni meri odločalo o italijanskem uspehu. V

1914—1939

MED DVEMA VOJNAMA

ali:
25 let svetovne zgodovine
v besedi in sliki

1914

28. junija je Gavrilo Princip ustrelil v Sarajevu avstrijskega prestolonaslednika in njegovo ženo. Pod pretvezo, da je bil atentat delo srbske zarote, je avstro-ogrska vlada mesec dni nato, t. j. 28. julija, napovedala Srbiji vojno. Dogodki so se nato hitro vrstili drug za drugim: 1. avgusta je Nemčija mobilizirala in napovedala Rusiji vojno, 3. avgusta je pa sledila nemška vojna napoved Franciji in vpad v Belgijo. V odgovor nanj je 4. avgusta Velika Britanija napovedala Nemčiji vojno. Tako se je začela najbolj krvava drama svetovne zgodovine: vojna milijonskih armad na vzhodu, na zahodu in na

Pij X. Benedikt XV.

jugu. V Rimu je umrl papež Pij X.; njegovo mesto je zasedel Benedikt XV.

(Dalje priložnič.)

ki brani Sueški prekop, je pomnoženo. V današnjih političnih razmerah sme Velika Britanija računati tudi z uporabo mnogih grških luk in turških pristanišč; med le-timi je posebno važen Cezem v bližini Smirne. Na severu je prijateljska Turčija utrdila Dardanele; na jugu, pri Adnu in Perimu, so Angleži še zmerom bolj pripravljeni kakor Italijani, ker le-ti še niso docela dogotovili svojih pomorskih oporišč pri Asabi, Masavi in Mogadišu. Ker imajo Angleži močnejšo mornarico in so tudi sicer na boljšem, bi pač mogli odrezati od matične države ne samo italijansko Vzhodno Afriko, ampak morda tudi Dodekanez in Libijo.

Nadaljevanje na 1. strani

Kako ustaviti prodiranje Japoncev v Nizozemsko Indijo

Amerika, Kitajska in Rusija bi edine utegnile preprečiti japonsko agresivnost

Važne evropske diplomatske spremembe v začetku leta 1939. in začetek vojne v Zahodni Evropi so bistveno spremenile ravnotežje sil v Aziji in v Tihem oceanu. Boj Kine za neodvisnost je tesno povezan z usodo Evrope, njeno diplomatsko področje, na katerem je doslej manevrirala, je pa še bolj skrženo.

S sovjetsko-nemškimi paktom je Japonska izgubila zvestega prijatelja v Nemčiji, na drugi strani pa Francija in Anglija zdaj na Daljnem Vzhodu ne igrata tiste vloge, kakršno sta igrali poprej. Dogodki v Evropi so pa prinesli tudi Združenim državam velike odgovornosti na Daljnem Vzhodu.

Evropska vojna je naposled preprečila Franciji in Angliji, da bi se uprli Japonski na Daljnem Vzhodu. Zdaj so Združene države edina pomorska sila, ki se more Japonski postaviti po robu, na kopnem pa to lahko tvega edinoletna Rusija. Združene države, Rusija in Kitajska so torej tri sile, ki bi utegnile s skupno akcijo Japonski preprečiti njene načrte.

Japonska izteguje... roke proti jugu

Japonska je pred kratkim zasedla Kwangsi in s tem poslednje kitajsko pomorsko pristanišče na jugu. Hkrati je prišla do kopenskih postojank, ki ji omogočajo začetek operacij proti najbogatejši francoski koloniji: Indokiniji. Iz Kwangsija Japonci obvladujejo edino kitajsko železniško zvezo z Indokino. Francozi so zadnji čas že tako in tako Kitajcem omejevali uporabo te železnice, Japonci pa zahtevajo njeno popolno zaporo. Februarja so začeli to progo strahovito bombardirati, da bi s tem dokazali, da resno groze. Zato se francoski poslanik v Tokiu trudi preprečiti nadaljnje nevarnosti, poskuša doseči sporazum z Japonsko. Hkrati na pritiska na Čang-kajška, da bi sklenil mir z Japonci.

Ce bi tudi Velika Britanija storila isto, namreč da bi prepovedala Kitajcem uporabo železniške proge z Burmo, bi bila Kitajska odsekana od vsake pomoči prekmorskih držav. Od julija preteklega leta se je uvoz orožja iz Evrope na Kitajsko zmanjšal že za 60 odstotkov. Mnogi kitajski državniki menijo, da bo še to leto Kitajski ostala edina zveza z Evropo: 4000 km dolga cesta čez planine in pustinje kitajskega Turkeстана v centralno rusko azijsko oblast.

Ta dejstva, kakor tudi popolna varnost njenih evropskih meja so znatno okrepili strateški položaj Rusije v Vzhodni Aziji. Rusija ima tu kakor v Evropi v rokah ravnotežje sil. Od nje je odvisno, če se bo Kitajska še dalje uspešno borila ali pa če bo klonila pred Japonsko.

Sporazum Japonske in Rusije?

Kakšno je razmerje med Japonsko in Rusijo? Ali bo prišlo med njima do sporazuma?

Z mirom v Nomonhanu so končani krvavi boji med Rusijo in Japonsko v Mongoliji. Slučaj je nanesel, da sem se mudil v mestu Jenanu, sedežu Osme armije, ravno ko so dogodki v Evropi — septembra leta 1939. — dosegli svoj višek. To mesto, ki leži nedaleč od velikega kitajskega zidu in ki so ga razbile letalske bombe, je že 33 mesecev sedež omenjene armije. Tu se zbirajo stotine in stotine mladih Kitajcev iz vseh krajev Kitajske okrog svojega vodje Mao Ce Tunga, preden se podajo v guerillski boj z Japonci.

Razgovarjal sem se z Mao Ce Tungom o političnem položaju na Daljnem Vzhodu in v Evropi. Nedvomno se popolnoma sklada z rusko politiko v Evropi.

Kaj pa misli Mao Ce Tung o Japonski? Ni mi tega povedal, toda slutim, da misli, da so Rusi tudi za Japonce pripravili še večji žep. Vendar premirje med Rusijo in Japonsko po njegovem mnenju ni nemogoče. Rusi so poslali v Tokio svojega novega poslanika Smeanina. Začeli so formalne razgovore. Pri tem je pa tudi ostalo. Poslednje izjave sovjetskih državnikov so pa za Japonsko nepovoljne, vsaj kar se tiče Kitajske. Vse tiste govorice o razdelitvi vplivnih sfer na Kitajskem, o razdelitvi Kitajske na dva dela, so ostale prazno besedičenje.

Pomen Kitajske za daljnovzhodni spopad

Boreč se zase za Kitajsko hkrati bori za strateško varnost Rusije. Zato bi bilo res nesmiselno, če bi Rusija hotela demobilizirati kitajski vojni aparat zaradi nekaj dogovorov z Japonsko.

zaradi nekaj dogovorov z Japonsko. Vse dotlej, dokler mora Japonska vzdrževati več ko milijonsko vojsko južno od kitajskega zidu, vzdrževati in stalno obnavljati, vse dotlej ne more resno misliti na napad na Sibirijo. Niti britanski častniki vzdolž kitajske obale ne nadržavljajo več na čast »druge rusko-japonske vojne«.

Kitajska je izredno važen činitelj za rusko strategijo. Kitajska oddaljuje Rusijo od vojne, še bolj zaostre razmerje med Ameriko in Japonsko, veča nasprotje med »imperialističnimi silami« in ustvarja vse večji upor v Japonski; na Kitajskem namreč zadnji čas mnogi japonski vojaki odlagajo orožje.

Vse dotlej, dokler obstaja ameriško-japonska napetost zaradi vojne na Kitajskem, se ne more uresničiti obkroženje Rusije s strani vevlesil ne na Daljnem Vzhodu ne v Evropi. Herovski odpor Kitajcev pomeni vse večji vpliv Rusov v gospodarskem in trgovinskem pogledu v Zahodni Kitajski. Rusija ničesar ne izgubi s tem, da izjiva Japonce v kitajskem primorju, ker nima tam nikakršnih interesov, odnosno, Japonska je tu ne more vojaško ogroziti.

Na drugi strani pa milijoni Kitajcev, ki so čedalje bolj odvisni od ruske pomoči, postajajo iz dneva v dan večji zavezniki svoje zahodne sosedice.

Zato bi rusko-japonski sporazum pod pogoj, kakršne so objavili nekateri časopisi, kakor o »delitvi Kitaj-

skes, pomenil žrtvovanje najvarnejših ruskih postojank za ničvredne kose papirja.

Razen letalskih strokovnjakov ima Rusija na Kitajskem veliko število vojaških inštruktorjev, svetovalcev in tehnikov. Koliko jih je, je težko povedati. Kajti Rusi zahtevajo popolno diskretnost iz povsem razumljivih razlogov. Na Kitajskem je zdaj več vojnih strokovnjakov, kakor je bilo kdaj nemških — in teh je bilo njega dni več ko sto. Nekaj desetih ruskih častnikov stalno živi v Čungkingu, kjer predavajo v različnih vojnišolah in zdaj pa zdaj svetujejo generalisimu Čang-kajšku. Ruski svetovalci so skoraj v vsaki kitajski armadi.

Celo kitajski državnik Čang Cun, še do nedavna smrtni sovražnik Rusov, mi je povedal, da znašajo ruski vojni krediti Kitajski 750 milijonov rubljev in »da jih Rusi silno radi dajo in da je to za Kitajsko zelo izdatna pomoč«. Zanimivo je, da Rusi ves denar in vse orožje pošiljajo naravnost v Čungking centralni vladi.

Odkar se je začela vojna v Evropi, je Čang-kajšek še bolj odvisen od ruske pomoči. Zato je začel demokratizirati Kitajsko. Mao Ce Tung je zahteval od Čang-kajška, da se diktatura stranke Kuomitangov konča, da se cela Kitajska demokratizira in da japonske elemente izženo.

In zares se je novembra meseca stal plen Kuomitanga in sklenil, da se v teku l. 1940. likvidira »diktatura ene stranke« in da se uvede popolna demokracija. Sami Rusi na Kitajskem odkrito priznavajo, da je glavna ovira, da Rusi Kitajski niso še izdatneje pomagali, slab napredek v demokraciji že od začetka vojne na Kitajskem.

Rusko-ameriška zveza

Rusija ima tudi velik vpliv na vlado v Turkestanu, ki je vse bolj podobna Zunanji Mongoliji. Ruski izglei na Kitajskem niso ravno slabi. Zato je pa tem manj izgleda za mir z Japonsko, predvsem pa pod pogoj, ki jih predlagajo Japonci. Največ, na kar bi Rusi pristali, je premirje; obe stranki ne bi menjali svojega stališča do Kitajske.

To vprašanje smo torej pojasnili. Zdaj si je treba ogledati še stališče Združenih držav. Ameriška politika na Daljnem Vzhodu ni statična, temveč je dinamična. Američani nismo več pasivni opazovalci japonske agresivnosti, temveč jo hočemo ustaviti. Amerika je hočeš nočeš morala zaplavati v te vode in zdaj mora voditi realno politiko. Nedvomno je njena prva stvar: iskati sporazum s tistimi silami na Daljnem Vzhodu, ki so nasprotne Japonski.

Najprej je treba pomagati Čang-kajšku, kajti če mu Amerika ne bi pomagala, bi to pomenilo, da ne rešuje o pravem času važnega zaveznika v obračunu z Japonsko.

Drugič je treba nasprotovati politiki nekaterih britanskih diplomatov, ki zahtevajo »sporazum z Japonsko« na podlagi priznanja japonskih zavzevanj, kar smo opazili že v lanskem sporazumu med britanskim poslanikom v Tokiu in japonskim zunanjim ministrom.

Tretjič mora pa Washington storiti vse, da prepreči sporazum med Rusijo in Japonsko, da ne bi doživeli japonskega napada na ameriške postojanke v Tihem oceanu. Nam ni treba braniti Indije, nimamo sporov z Rusijo, vendar je v našem in njenem interesu, da pomagamo isti kitajski vladi. In tej tudi pomagamo.

Cepprav se ne skladamo s Staljinovimi doktrinami, bi imel vendar rusko-ameriški pakt, omejen na Daljni Vzhod, za posledico ustajene razmere v tem delu sveta. Res je, ta pakt bi bil prav toliko vreden kakor vsi drugi pakti, vendar bi bil v diplomatskem manevriranju neprecenljive vrednosti. Ze sami razgovori za sklenitev tega pakta med Rusijo in Ameriko bi utegnili čez noč zmanjšati japonsko bojevitost. Japonci bi bili primorani, da bi takoj z letalom poslali svoje zastopnike v Washington na razgovor.

Ta predlog se morebiti zdi mnogim Američanom nesprejemljiv. Toda svet z ekspresno hitrostjo drvi nasproti dnem, ki jim je vojna v Evropi in Aziji samo uvod. Da bi preživel to burno dobo, je treba voditi spretno in bliskovito diplomatsko igro. Zato ne smemo niti enih vrat že vnaprej zapirati zaradi nekih predsodkov, zato je treba vsa pota dobro preiskati. Kajti sicer se bodo japonske zahteve še povečale in udarile v druge kraje, tiste, ki jih posamezne, zdaj vojskujoče se evropske države ne bodo mogle braniti. Zato ne smemo oklevati.

(Foreign Affairs, Newyork)

H. C. Andersen

SLAVČEK

Slavčka so vsi najbolj hvalili, in tisti, ki so znali pesmi kovati, so napisali prečudovite pesmi o slavčku v gozdu pri globokem, sinjem jezeru.

3

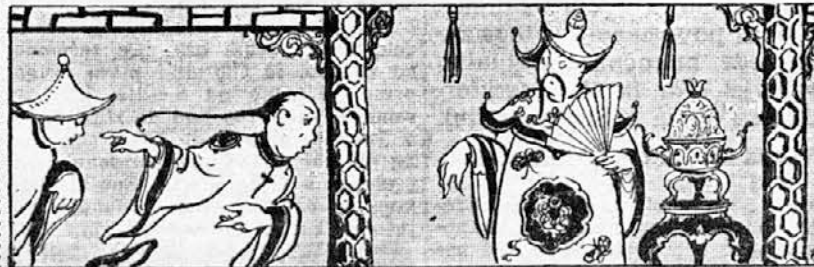

Te knjige so romale po svetu in lepega dne jih je dobil v roke tudi sam kitajski cesar.

Sedel je na svojem zlatem prestolu, bral in bral ter večkrat pokimal z glavo, kajti veselilo ga je, da so tuji tako občudovali lepote njegovega mesta, dvorca in vrta. »Toda slavček je vendar najlepši,« je bral na neki strani.

»Kaj je pa to?« je vprašal cesar. »Slavček niti ne poznam. Ali živi takšen ptič v mojem cesarstvu, celo na mojem vrtu? Tega nisem še nikoli slisal, izvedel sem šele iz knjig!«

Vedel je poklicati dvornega upravnika. Ta je bil tako odličen gospod, da je odgovoril tistemu, ki je bil nižji od njega, pa se je drznil z njim govoriti ali ga kaj vprašati — takšnemu je torej dvorni upravnik odgovoril samo: »P!« In to ni pomenilo nič.

4

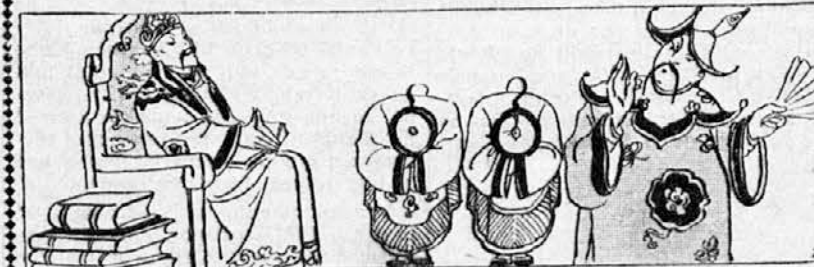

»Tukaj živi baže zelo nenavađen ptič, slavček po imenu!« je dejal cesar. »Pravijo, da je najlepši in najboljši v vsem mojem cesarstvu. Zakaj mi niste o njem nikoli ničesar črhnil?«

»Nikoli nisem še poprej slisal o njem,« je odgovoril dvorni upravnik. »Ni se še predstavil na dvoru!«

»Želim, da pride drevi semkaj in mi kaj zapoje,« je dejal cesar. »Ves svet ve, kaj imam, samo jaz sam tega ne vem.«

»Doslej še nisem nič slisal o njem,« je ponovil dvorni upravnik. »Iskal ga bom in ga bom našel.«

5

Toda kje naj ga najde? Dvorni upravnik je tekal po vseh stopnicah gor in dol, begal je po vseh dvoranih in hodnikih.

ROMAN S PRERIJ AMERIŠKEGA ZAHODA

Lassitrova maščevanje

SPISAL ZANE GREY • PREVEDEL Z. P.

10. nadaljevanje

Venters ni tokrat prvič obiskal jamarke naselbine, toda vasi tako čudovitega obsega, ki je ni bila očeastila človeška roka in je ni bil razdrl zob časa — pa le še ni videl. In vse skup je bila zdaj ena sama velikanska grobnica. Mesto strahov. Vse je bilo še nespremenjeno, vse tako, kakršno so zapustili graditelji. Majhne hišice, črni sledovi dima, kamnitne sekire. Kamnitni možnarji in mlevni kamni so ležali poleg okroglih vdolbin, gladko obrušeni od dolgoletne uporabe, vse takó, kakor da jih je pustila šele včeraj nebržna roka na tleh. A jamarjev ni bilo nikjer več!

Prah! Zgolj prah so bili na teh kamnitnih tleh; njihova prebivališča in njihovo orodje so jih preživela. Koliko stoletij je le že minilo, odkar so jamarji obdružovali to prelepo dolino, ki jo zdaj on obdružuje? Koliko časa je že minilo, odkar so pridne ženske roke mlele v teh ugaljenih luknjah koruzo? Koliko vekov je šlo že mimo, odkar so ljudje neznanega plemena tod živeli, se ljubili, bojevali in pomrli? Ali jih je ugonobil sovražnik? Ali jih je pobrala kuga; ali — med uničevalci najmočnejši — čas?

Kraj je tiščal Ventersa moreče k tlom. Vse je bilo potopljeno v medli svetlobi in ta svetloba se je zdela hkrati ko prosojna tema. Zudarjalo je po prahu in trohnobi, po starosti in propadanju. In iz razprtih razpok kamnitnega oboka se je oglašil lahen, čuden tožec glas vetra — zvonjenje za mir vsem umrlim...

Venters je zazdihnil, nabral polno naračje glinastih posod, ki so se mu zdele za njegovo rabo dovolj trpežne, potlej se je pa vrnil v svoje taborišče. Za vrnitev na ploščad trepetlik si je izbral drugo pot. Zdarjci je uzrl dekle, kako je strmela v tisto smer, koder je bil odšel. Njegove korake je udušila bohotna trava in bil je že čisto tik nje, ne da bi ga opazila. Whitle je ležal poleg nje in pozdravljaj svojo gospodarja z mahanjem repa; toda dekle se ni zmenila za to. Zdelo se je, da je pozabila na vse, kar se je dogajalo okoli nje. Gankar se je bil pogled nanjo, ko je tako zamaknjeno sedela; v soncu se bleščeči lasje so bili v ostrem nasprotju z bledico njenih ovelih lic; roke so ji v brezdelju počivale na krilu, drobne boste noge na pletenem podaljšku preprostega stola. Ventersu je bilo pri duši, da bi v eni sapi klet in prasnili v smeh: to dekle in Oldringov zakrinski jezdec bi naj bilo eno! Dekle ni bilo samo žrtev usodnega slučaja — bila je prav gotovo žrtev hude zarote. — Zelja, da bi razkril te skrivnosti, ga je navdala z razjedajočo radovednostjo. Ko je stopil korak naprej z negotovo slutnjo, da v popolni zamaknjeno čaka njegove vrnitve, je obrnila glavo in ga uzrla. V hipu se je zdrznila; lica ji je zalila rdečica, velike oči so se ji zasvetile in se zapile v Ventersa. V tem kratkem trenutku se je spremenil ves njen obraz; in vedel je, da je čakala njega, vedel je, da je bila njegova vrnitev njena edina misel. Ni se nasmehnila in tudi vesela ni bila videti. In vendar je to vse le malo pomenilo v primeri z nedoumljivim izrazom, ki je spreletel njen obraz. Venters je razumel to ne navadno živahnost, ki se je skrivala za tem. Zdelo se je, ko da je dolgo ležala v moreči brezupni otroposti in se zdajci prebudila v novo življenje.

Veseli pozdrav, ki ji ga je bil namenil, je zamrl na njegovih ustnicah in nerodno in v zadregi je položil glinaste lonce v travo.

»Kaj pa prinašate?« je vprašala. »O, lonce! Kje ste pa te staknili?«

Venters je odložil risanko, natočil vode v velik lonec in ga postavil na ognjišče.

»Upajva, da ne pušča,« je potlej menil. »Jamarjem se morava zahvaliti. Doslej je morala biti moja kostirna kozica za vse dobra, za čaj, za juho in za meso.«

Zasmejala se je. Privrkat. Njen smeh mu je bil všeč, in čeprav ga je obhajala skušnjava, da bi jo pogledal, ni hotel izdati svojega presenečenja in veselja.

»Ali bom kaj kmalu smela z vami v dolino?« je vprašala.

»Kmalu; samo da ozdravite. Prekrasen je ta kotiček in v njem kar mrgoli divjačina. Ali še niste nikoli videli jamske naselbine? Na vseh svojih — tolikanj pogostih

pohodih?« Govoril je prav počasi in skrbno izbiral besede, hkrati se je pa trudil, da bi se zdel na moč nebržen. Delal se je, da mu je glavni opravke urejevanje princ-sene glinaste posode. Ne sme se več zgoditi, da bi zaradi njegove nerodne radovednosti morala spet zardeti. In vendar se ni bil nikoli v življenju tako željan spoznati usode nekega človeka do vseh podrobnosti kakor zdaj.

»Kadar sem morala jezdit, smo zmerom podili ko veter,« je odgovorila. »In nikoli nisem utegnila obstati, da bi se ozrla in razgledala.«

»Spominim se — takrat, ko sem vas srečal na sedlu — kako ste bili prašni, kako utrujeno je bilo vaše telo. Ali ste morali mnogo presesteti v sedlu?«

»Ne. Včasih po cele mesece nič, kadar so me zaprli v kamnitno hišico.«

Venters se je pošteno trudil, da bi udušil ščemeč občutek, ki mu je zagomazal po žilah.

»Zapirali so vas?« je vprašal z narejeno ravnodušnostjo.

»Kadar je odšel Oldring na svoje dolge izlete — in včasih se cele mesece ni vrnil — me je zaklenil v hišico.«

»Zakaj?«

»Morda zato — da bi mu ne ubežala. Zmerom sem mu s pobegom grozila. Zlasti pa menda zaradi tega, ker so se možje po vaseh včasih preveč opijali. In vendar so bili ti ljudje dobri z menoj. Nič se jih nisem bala.«

Venters je moral biti previden, če ni hotel, da bi uganila, kako skriva s krinko svojo radovednost; stokrat rajši bi jo bil obsul s kopicco vprašanj.

»Ali ste živeli že dolgo v Slepilnem sedlu?« je spet menil mimogrede in šaril med glinastimi lonci.

»Megleno se spominjam nekega drugega prebivališča, otrok in žena. Ne vem pa, kam bi vse to dela. Včasih premišljam, dokler se ne utrudim. Pa nič prida ne uganem.«

»Ali znate brati? Ali ste imeli kakšno knjigo sploh že v rokah?«

»Da, brati znam, pišem pa prav dobro. Oldring ni zahtev. Izobražen je in me je vzel v uk. Pred leti je živel celo neki ropar pri nas, ki je doživel že njega dni lepše čase. Ta me je v marsičem poučeval.«

»Oldring je hodil torej na dolge izlete,« je nekam zase menil Venters. »Ali veste, kam jaha?«

»Ne. Vsako leto je gnil živino v Sterling — potlej ga pa mesece ni bilo nazaj. Čula sem nekoč, kako ga je neki pajdaš krivil, da živi dvoletno življenje — in tega moža je ustrelil ko psa. Bilo je v Stone-Bridgeu.«

Venters je pustil svoje opravilo v nemar in z živo gorečnostjo dvignil glavo, zakaj dalj ni več mogel skrivati svoje radovednosti.

»Bess,« je vzkliknil — ogovoril jo privrkat z imenom, »že dolgo ga imam na sumu; da mož ni samo kravji ropar. Povejte mi, česa išče v Slepilnem sedlu? Zdi se mi, da je mnogo tega storil samo zato, da bi prikrl svoje pravo delovanje.«

»Prav imate. Več je ko kravji tat. Njegovi ljudje pravijo, da so vsi njegovi roparski pohodi navaden bluf. V canonih je zlato!«

»O!«

»Ne mnogo, pa vendar dovolj zanj in za njegove oprede. Teden za tednom izpirajo zlato. Potlej odženo nekaj glav živine, odidejo v vasi, da se nažro in naposled zato, da vodijo pašniške jezdece za nos.«

»Nekaj glav samo? Kaj še, Bess! Čreda Withersteenove, rdeča čreda — prešteto dva tisoč pet sto glav! Zalezoval sem živinske sledove in našel čredo v sosedni dolini.«

»Oldring rdeče črede ni ukradel. Po naročilu mormonov jo je odpeljal. Pašniške jezdece bi naj speljal, čredo odgnal in jo... skril — koliko časa, ne vem — potlej bi jo pa naj spet nagnal na pašnike.«

»Pa res ne veste, kaj tiči za to kupčijo?«

»Ne. Videla sem pa tistega tiča, ki se je prišel pogajat. Majhen možič, ves sključen in čudaške zunanosti. V sedlu je pa sedel hudo trdno. Slišala sem, ko je neki naš fant dejal, da na vseh kaduljnih pašnikih ni boljšega jezdeca od tega možiča. Kako so ga le klicali? Pozabila sem.«

»Jerry Card, nemara?« je menil Venters.

»Da, tako, tako so ga imenovali. Dobro se spominim zdaj. Ni si težko zapomniti tega imena. Zdelo se je, da si je mož z Oldringovimi ljudmi močno na roko.«

»Temu se ne čudim,« je zamišljeno dejal Venters.

Zdaj, ko se je prepričal, kako upravičen je bil njegov sum zaradi Tullova skrivnostnega delovanja, je znova oživel v Ventersovih prsih staro sovraštvo, ki so ga bile nove okoliščine zadnjih dni popolnoma potisnile v ozadje. Zakaj dobro je vedel, da je vzniknila kupčija, ki jo je sklenil Jerry Card z Oldringom, v možganih mormonskega starešine. Minilo je komaj nekaj dni, odkar je bil srečal poslednjič Tulla; vmesni čas, ki se mu je zdel že cela večnost, je neznanosko spremenil njegove občutke. Se je tiel v njegovem srcu srd do Tulla, žar je bil pa vendar že omagal. Njegovo nagnjenje do Jane Withersteenove se ni niti najmanj spremenilo in vendar se je zdelo, da zre nanjo z drugačnega gledišča; ko na nekaj novega — ko na nekaj, česar bi ne mogel natanko povedati. Ko je Venters spet osvežil oba ta občutka, mu je bilo pri duši, ko da gleda v že zdavnaj odmaknjeni jaz. In začudil se je čudni neučakanosti, ki je spremljala te spomine; začudil se je čudni skomini, da bi te spomine kar brž izgnal iz svojih misli...

Prihodnje dni si je Venters nenehoma belil glavo zaradi čudnega nasprotja med preteklostjo dekleta in njenim prepričevalnim vedenjem. Zmerom znova se je zapletala v njegove misli pošast zakrinskega jezdeca. Kako naj razvozla to uganko? Medtem so se Bessi neverjetno hitro vračale moči; zdelo se je, da je svoje odnose z Oldringom že popolnoma pozabila; in kakor Indijane, ki živi samo iz trenutka v trenutek, se je popolnoma predala sedanosti.

In spet se je Ventersu porodilo novo vprašanje. Kako se bo zasukalo, ko se bo ta pokojna sedanost umaknila bodočnosti? Niti zdaleč ni mogel presoditi, kaj utegne bodočnost prinesiti Bessi in njemu. Odločil se je, da bo zdanje taborišče v Dolni presenečenja spremenil v trajno prebivališče, zakaj zdaj se ni mogel preueniti, koliko časa bosta prisiljena ostati tu. Trdovratno se je otepal vsiljive misli, ki bi ga prepričala, če bi mogla postati določna, da te doline sploh ne namerava zapustiti. Bilo je pa neobhodno potrebno, da posveti svojo pozornost tudi praktičnim stvarim; vseeno, ali mu je usoda namenila, da bo ostal še dalje tu ali ne, oglašala se je nujna potreba, da spremeni vsakdanjo hrano. Po vsaki ceni se bo moral bolj vneto oprijeti lova, da dobi še kaj drugega mesa, in kmalu bo moral tvegati pot v Cottonwoods, da nabavi še drugo prepotrebno hrano.

Bilo je sončno jutro. Venters je čakal, da se Bess prikaže, zakaj pripravil ji je presenečenje. Kmalu je prišla iz dupline, krenila v smrečji gaj in se približala taborišču. Zdrava rdečica je zarela na njenih ogorelih licnicah in njena vitka postava se je začela prikupno obliati.

»Ali niste rekli, Bess, da ste zajcev že do grla siti?« je vprašal Venters. »In prav tako prepelice in bobrovega mesa?«

»Drži.«

»Kaj bi vam bolj teknilo?«

»Mesa sem se sploh preobjedla, če pa že morava od mesa živeti, bi mi bila govedina še najljubša.«

»No, kaj pravite teje reči?« je hudomušno vprašal Venters, kačoč na bližnjo smreko, ki je na njej visela razpeta cela četrtinka zaklane teleta. »No, nekaj dni bo svežega mesa dovolj, potlej bova pa ostanek zrezala v dolge kose in posušila.«

»Kje ste pa dobili to reč?« je počasi vprašala Bess.

»Oldringu sem jo ukradel.«

»V canonu ste bili — in se niste balli...« Obotavljaje se je premolknila in vsa kri ji je usahnila na licih.

»Nevarnost je bila neznatna, trud pa velik.«

»O, da sem le molčala! Da se le nisem pritoževala! In kdaj... kdaj ste opravili to junaštvo?«

»Ponoči!«

Krona ženske lepote

Ali naj vam vaši sivi lasje pokvarijo mladost in življenjsko veselje? Da bi vas zaradi teh nesrečnih sivih las imeli za staro ženo in da bi z vami nepravično ravnali?

Ne, in spet ne! Odstranite sivino las z Imédia, spremenite barvo svojih las, ostanite mladi in lepi!

Imédia je dovršena pariška barva, s katero boste odstranili sive lase, Imédia daje novo lepoto, daje „tisto nekaj“, kar moške privablja.

Vsi dobri frizerji barvajo lase z Imédia, radi vam bodo dokazali, da so res uporabili Imédia... da ne bi bilo razočaranja!

IMÉDIA

NARAVNA BARVA ZA LASE

odobrena od Min. Nar. Zdravja br. 20002/36

Zahtevajte od nas brezplačno knjižico o barvanju las

L'OREAL — ODDELEK D

Zagreb I

Poštni predal 3

»Medtem ko sem mirno spala?«

»Da.«

»Sredi noči sem se resda zbudila... pa nisem vedela, kaj se godi.«

Njene oči so se razprle, zamišljene sence so jih obrobile — in uporni čuječni pogled se je umaknil zamišljenosti. Ze dolgo ni bil Venters opazil te spremembe v njenih sinjih očeh, tega odsvita resnega razmišljanja; zdaj jo je pa hotel k razmišljanju prisiliti.

»Še več sem storil,« je rekel.

»Pet noči sem delal, medtem ko

ste mirno spali. Osem telet sem privlekel in jih utamari tu v bližini; osem telet, živih in zdravih.«

»Pet noči?«

Samo ena misel je bila očitna v njenem glasu: strah, strah zase in zanj.

»Da, molčal sem, ker sem vedel, da bi vas bilo strah, ko bi vedeli, da ste sami.«

»Sama?« Ponovila je to besedo, toda zdelo se je, da je ne doume. Torej se ni bala zase, temveč zanj? Bess, ki je bila v govorjenju in v gibih še zmerom zelo počasna, se je zdela zdaj skorajda topa. Izteg-

nila je roko, in ta gib je utegnil biti znamenje za težavno tipanje njenih misli. Zda je pa stopila k njemu s pogledom in dotikom, ki sta razblijala vse dvome o njeni dovtetni pameti ali o njenem naglem občutku.

»Oldringovi ljudje stražijo črede, da umore slehernega vsiljivca. Nikoli več se ne smete drzniti v cañon!«

Ko je skončala stavek, sta ugasi- nila njena moč in njen trolejek pogum in opotekla se je v Ven- tersovo naročje.

»Nikoli več, Bess, nikoli,« je za- trdil in jo prestregel.

Ležala je v njegovem naročju, drget je spreletel njeno medlo telo. Obraz je obrnila k njemu. Zenski obraz, ženske oči, ženske ustnice — prežete slepe poštenosti v svojem izdajalskem priznanju! Toda kakor je bil njen strah nagonski, tako je bilo nezavestno in nagonsko njeno nemo zaupanje, ki se je z njim oklenila tega enega in edinega prijatelja.

Venters jo je rahlo potisnil od sebe, da se je spet postavila na svoje noge; medtem mu je kri divje plala po žilah, drgečoč trepet mu je presunil živce in ga oropal moči — in nekaj, kar je bil v dekletu videl in čutil in česar ni mogel razumeti — se mu je zdelo tako blizu, toplo in ljubko ko de- hteč diha, sladko, da slajšega še ni- kolj občutil ni.

Z vsjo voljo se je boril Venters, da bi se pomiril in ostal hladno- krven, da bi mu trezne presoje ne skali- lo sočutje, da bi se znašel pred resnico, ki je ne bi motil ka- kršne koli občutke. Se zmerom so bile njene oči uprte v Lassitra in vsa njena duša je odsevala v za- mišljenem svitu njenih oči. Brž in odločno si je izbil iz spomina tisto dobo njenega življenja, ki je ni prebila ob njegovi strani. Sam se- be je zaničeval zaradi svoje pameti, ki mu je še zmerom zbujala dvo- me. Hotel je soditi Besso tako, ka- kor je ona njega sodila. Iz oči v oči je stal pred neizbežno silo živ- ljenja. Svojo usodo je videl zari- sano v njenih temnih, prekrasnih očeh. Pred seboj je videl skrom- nost, ljubkost mlade ženske, ki se je borila z novimi, čudnimi, oča- rujočimi občutki, živo resničnost nedolžnosti, slep strah ženske sprico misli, da bi utegnil njen re- šitelj in varuh umreti. Vse to je Venters videl; toda še več je bilo zapisano v Bessinih očeh: po ma- lem se svitajoče spoznanje, ki se je zdelo, da bo zableščalo žareče in s sijajem.

»Kaj premišljuje, Bess?« je vprašal.

»Mnogo, mnogo tega.«

»Dobro veste, da sva sama — možki in ženska!«

»Vem.«

(Dalje prihodnjič)

Vsak naj ve, kaj je „Joghurt“?

„JOGHURT“ je najnaravnejše, najprijetnejše in najcenejše zdravilo, le pa tudi najboljši hranilo!

Zahtevajte JOGHURT Gorenjskih mlekarov!

RESMAN LOJZE - Ljubljana
Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21
Telefon 33-53

KOLESA
damska in moška, najnovejši letoš- ni modeli v naj- večji izbiri papro- daž po neverjetno nizkih cenah.
NOVA TRGOVINA
TYRSEVA (DUNAJSKA) C. 36
nasproti Gospodarske zveze

ŠPORTNI TEDNIK

Deževna športna nedelja

Ligaško prvenstvo je zdaj stopilo v odločilno fazo. Šest najboljših klubov v državi se bori za naslov državnega prvaka. Trije srbski in trije hrvaški. Katera stran je močnejša, še ni mo- goče presoditi. Prejšnjo nedeljo sta se srečali obe nedvomno najmočnejši moštvi v Jugoslaviji. Sredi Zagreba je po stari tradiciji zmagal BSK. Sicer z najmanjšo razliko, a zaslužno. Za- radi tega izda se je morda že odlo- čilo, kdo bo končni zmagovalec.

Za srečanje med Gradjskim in BSK je vladalo v Zagrebu veliko za- nimanje. Na igrišču Gradjskega se je zbralo skoraj 10.000 gledalcev. Bili so priče izredno žive igre. Kljub tež- kemu terenu ni manjkalo tehničnih fines. BSK je spet dokazal, da je glede tega najboljši pri nas in da je naslov prvaka zaslužno v njegovih rokah.

Prva polovica se je končala 1:1. Končni izid so dosegli takoj po od- moru do 8. minute. Najprej je BSK povisal na 3:1, kmalu zatem pa so »purgari« znižali na 3:2. Poslednjih 20 minut so domači popolnoma gos- podarili na igrišču. Obramba gostov je prebila težko preizkušnjo. Posrečilo se ji je obdržati svoje svetlečisto.

V Beogradu je sarajevska Slavija pripravila Jugoslaviji nemilo presene- čenje. Tudi tu je neprestano deževalo. Na popolnoma razmočenem igrišču so bili gosti boljši in izdržljivejši. V 40. minuti prve polovice je padla odloči- tev. Salipur je zadel v črno in pri 1:0 je ostalo do konca. Slavija je zmagala zaslužno. Jugoslavija je razočarana na vsej črti.

V Splitu je doživel Hašk pravi po- lom. Hajduk je nudi izredno igro in je zmago 5:1 v vsakem pogledu za- sluzil.

Na lestvici je trenutno najboljši Haj- duk, ki ima 3 točke. Točko jih ima tudi BSK, a njegova razlika golov je slabša.

V Ljubljani sta Ljubljana in varaž- dinska Slavija odigrali še mapkajočih 8 minut prekinjene prvenstvene tekme. Rezultat 3:3 se ni spremenil. Sledila je prijateljska tekma: Ljubljana je zmagala 3:1. Slavija se je pomaknila pred Bačko, ki bo izpadla iz lige.

V slovenski ligi se je v nedeljo kon- čalo izločilno tekmovalanje za prvenstvo slovenske lige. Finalisti so postali Kranj, Bratstvo, Mars, Zvezničar, Ma- ribor, Amater in Olimp.

V ljubljanski skupini je na igrišču Jadran po slabši igri Bratstvo prema- galo Reko 3:2. Dopoldne je domači Jadran podlegel Hermesu 2:0. Na igrišču Ljubljane je med Svobodo in Diskom šlo za obstoj v I. razredu. Svoboda je zmagala 3:2 in zaradi te- ga bodo Domžalčani morali v nižji razred. V Kranju je Kranj sigurno porazil Marša s 5:2. V mariborski skupini je Zvezničar pokazal izredno formo in je po krasni igri prepričeval- no premagal Čakovčane s 4:0. V celj- ski skupini je Olimp zaslužno elimi- niral Celje, ki je podleglo 2:0.

V Milanu se je končalo srečanje med Italijo in Nemčijo s 3:2 za do- mačo enajstoro.

Iz prejšnjega tedna je treba še ome- niti ponoven uspeh hrvaške reprezen- tance, ki je v Budimpešti častno pod- legla Madžarom le z 1:0. Na praznik sta bili tudi dve ligaški tekmi. V Splitu sta si Hajduk in BSK z 1:1 razdelila točki, Jugoslavija pa je pre- magala Haška s 5:3.

V nedeljo je priredil Hermes prvo letošnjo kolesarsko dirko na progi okoli smarne gore, dolgi 46 km. Se- niorski dirkači so dali juniorskim 4 mi- nute raskoka. Prednosti niso mogli več nadoknaditi. Med juniorji je do- segel najboljši čas Berlić (Edinstvo) z 1:26:23, pri seniorjih pa Pokupec (kolesarski bataljon) z 1:27:30.

V Mariboru so imeli otvoritveni atlet- ski miting. Kljub dežju so bili neka- teri rezultati prav dobri. Zlasti velja omeniti inž. Stepišnika (Ilirija), ki je v metu kladiva postavil prvovrsten re- zultat 48,89 m, za začetek sezone več ko zadovoljivo.

V Beogradu je bil revanšni dvoboj med Beogradom in Sofijo v cross countryju. Na 6500 m dolgi progi je zmagal Bolgar Bonev, naslednja tri mesta pa so zasedli Beograščani. Zma- ga je zaradi tega pripadla beograjs- kemu moštvu, ki je doseglo 30 točk, sofijsko pa le 25.

Naši teniški reprezentanti so na dvo- boju v Budimpešti zmagali v vseh disciplinah. Punčec je postal prvak v singlu, skupaj s Pallado tudi v dou- blu, Florijanov pa je zmagala pri damah.

Oblike, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa prak- tična oblačila, nudi v največji izbiri, najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Radio Ljubljana

od 9. V. do 15. V. 1940.

CETRTEK 9. MAJA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napove- di, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napo- vedi 13.02: Harmoniko igra g. Ru- dolf Pilihi 14.00: Poročila 18.00: Ra- dijski orkester 18.40: Slovensčina za Slovence 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Deset minut zabave 20.00: Oktet zdru- ženja drž. učiteljska 20.45: Repro- duciran koncert simfonične glasbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PETEK 10. MAJA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napove- di, poročila 7.15: Plošče 12.00: Solska ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, ob- jave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 14.10: Teden- ski pregled tujkoprometne zveze 18.00: Zenska ura 18.20: Plošče 18.40: Francoščina 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Soc. pogodba med Jugoslavijo in Francijo 20.00: Rossinijeva komorna glasba za pihala 20.45: Radijski orke- ster 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

SOBOTA 11. MAJA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napove- di, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napo- vedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 17.00: Otroška ura 17.50: Pregled spo- reda 18.00: Radijski orkester 18.40: Pogovori s poslušalci 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Zunanjepolitični pregled 20.30: »Razburjenje na Olimp«. Stare ose- be v sodobni obleki, stara zgodba v današnjem času 22.00: Napovedi 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

NEDELJA 12. MAJA:

8.00: Solistični koncert: trobenta in klavir 9.00: Napovedi, poročila 9.15:

1000 DIN PLAČAM

ako Vam »Radio Balzam« ne odstrani: kurjih oces, bradavic, trde kože, bul, ozeblin itd.

Prosim zopet 1 lonček »Radio Balzam«, s katerim sem prav zadovoljen.

Tako piše g. Cikon Matej, Praprotno 10, p. Radeče. Nad 300 takih priznanj svedoči, da je »Radio Balzam« najboljšo sredstvo tu- in inozemstva. Ker se ne suši in more trajati poljubno, je tudi najcenejše sredstvo. Vsak, kdor enkrat poskusi, je tako zadovoljen, da ga priporoča znancem. Zato je v Vašem interesu, da tudi Vi naročite to dobro in pošteno blago, ki Vam tudi prihrani veliko na izdatkih. Ne rabite danes, prosim shranite moj naslov, ne bo Vam žal. Zahte- vajte povsod v Vašem interesu samo »Radio Balzam« Cotic. Dobi se tudi ali po pošti pošlje: 1 lonček 10 din (predplačilo) ali na povzetje: 1 lonček 18 din. Dva 28 din. Tri 38 din. Pet 60 din z garancijo in navodilom.

COTIC RUDOLF, LJUBLJANA VII, KAMNISKA ULICA 10.
Odobreno S. br. 6302. zak. zaščit. 9631.

Poslušajte me!!

Vsi botrčki in botroce, ter birmanski in birmanke, ne pozabite, da pri nas, bo vse pripravljeno za vas: za botre vino, pivu bo, za botroce pa vse bo to, kar srce si želelo bo! Za birmanke in birmanke dovolj bo sladke oranžade in tudi slastne limonade in razne druge še naslade: potice bodo vas vabile, da mize bodo se šibile, še mnogo raznih bo slaščic da boste vsi veselili li! kdor se pri nas bo okrepčal, ne bo pozabil pač nikdar kdaj je pri birmi srečen bil in Binkošti se veselil v gostilni

„Pri lovcu“

Ljubljana, Rimska cesta 24,
vogal Bleiweisova cesta 2.

POMAGAL VAM BO

znani pisec in raziskovalec okultnih ved F. T. Karmah Vam brezplačno pove Vašo bodočnost. Razen važ- nih dogodkov iz preteklo- sti Vam pove tudi vse Vaše odnose do ljudi, zakona, loterije, trgovine in vseh važnejših dogod- kov sedanjosti. Nje- gov nasvet Vam bo pri- nesel začeljenih uspehov v življenju Zahvalne izjave, ki jih vsak dan prejema z vsega sveta, dokazujejo nenavadno zanesljivost njegovih napo- vedi. Postavite mi nekaj važnejših vpra- šanj, ki Vas zanimajo in sporočite mi točne podat- ke o svojem rojstvu. Vse napovedi o Vašem življe- nju, ki so zgoraj omeje- ne, boste dobili popolnoma brezplačno, če boste pri- pisu kupili njegovo naj- novejšo knjigo »Naš život i okultne tajne«. Knjiga stane samo din 30.—, de- nar pa se pošilja na ček- račun številka 17 455, na točni in stalni naslov:

F. T. KARMAH — ŽALEC

Poravnajte naročnino!

Prenos cerkvene glasbe iz frančiškan- ske cerkve 10.15: Verski govor 10.30: Plošče 11.15: Godalni kvartet s ki- taro 12.00: Plošče 12.30: Objave 13.00: Napovedi 13.02: Koncert opernih na- pevov 16.30: Pol ure za dijake 17.00: Kmet. predavanje 17.30: Radijski orke- ster 18.15: Prenos šmarnic iz fran- čiškanske cerkve 18.40: Plošče 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Koncert vojaške godbe 21.30: Plošče 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Ko- nec ob 23. uri.

PONEDELJEK 13. MAJA:

9.00: Napovedi 9.15: Prenos cerkve- ne glasbe iz trnovske cerkve 9.45: Verski govor 10.00: Radijski orkester 11.30: Plošče 12.30: Objave 13.00: Napo- vedi 13.02: Veseli kvartet in Tane Petrovič s spremljevanjem harmonike 17.00: Kmet. ura 17.30: Kvartet se- ster Stritarjevih 19.00: Napovedi, po- ročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Pev. zbor »Gospodarski zvon« 20.45: Češka glasba 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

TOREK 14. MAJA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napove- di, poročila 7.15: Plošče 12.00: Solska ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, ob- jave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Plošče 18.40: Vpliv alkohola na mlado du- ševnost 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Gospo- darski pregled 20.00: Koncert sloven- ske glasbe 21.30: Plošče 22.00: Napo- vedi, poročila 22.15: Citre. Konec ob 23. uri.

SREDA 15. MAJA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napove- di, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napo- vedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 18.00: Mladinska ura 18.40: Danska 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Uvod v pre- nos 20.00: Prenos iz ljubljanske ope- re. V 1. odmoru: Glasbeno predava- nje; v 2. odmoru: Napovedi, poro- čila. Konec ob 23. uri.

FR. P. ZAJEC
IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6
pri frančiškanskem mostu

Vrakovstna očala, daljnogledi, topiometri, barometri, higrometri, itd. Velika izbira ur, zlatnice in srebrnine. Samo kvalitetna optika. Ceniki brezplačno

NAUMANN

KOLESA kakovo- stna, OTROŠKI VO- ZIKI novih oblik, velika izbira IGRAC, OTROŠKE OPRAVE in OPREME

S. REBOLJ
na VOGALU
Miklošičeve in Tavčarjeve

BIRMANSKA DARILA

ure, verižice, uhane itd.

kupite najceneje pri

ŽEJN RASTISLAV

urar

Ljubljana, Mestni trg 20

PROTI

MALOKRVNOSTI

bledic, splošni slabosti, sla- bemu teku, za regeneracijo krvi po porodu, za rekonva- lescentco je »Ferrodovin« preizkušeno in zanesljivo zdravilo. Orig. steklenička din 40.— franko. Proizvajal: Mr. Ph. A. Mrkušić, lekar- nar v Mostarju (Banovina Hrvatska). Dobiva se v le- karnah (Reg. S. Br. 6682-32)

Linolej

vseh kvalit et za kuhinje in sobe ter urade ima v zalogi in strokovnjaško polaga

SEVER
Marilij trg 2.

Tavčarjeva 7. — telefon 26-87

MOTORJI IN KOLESA DELAVNICA

Resljeva cesta 26, telefon 40-88

MALI OGLASI

Darila za birmance in birmanke

kakor ročne torbice, de- narnice, nogometne žoge, nahrbtnike itd., v veliki izbiri priporoča
Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova cesta št. 13

STANOVANJE IŠČE. Starejši zakonski par za mesec junij ali pozneje, sobo in kuhinjo ter šrambo, mogoče s kabinetom in pritlikinam za stalno. Naslov v upravi »Družinskega ted- nika«.

FRANJO PERCINLIČ
kone elektrotehnične podjetje
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 18
Telefon 23-71

Na zalogi imam vedno vse priprave in apa- rate za gospodinjstvo, kakor tudi vsa svet- lobna telesa. t. j. od žarnice do lestence sve- tovnostne »Siemens«. Izvršujem tudi električno napeljavo za razsvetljavo in pogon

OKAMA MAZILO

Iz zdravilnih zelišč. Čudo- vit uspeh pri raznih opeklinah, ožuljenih, volku, turih in vnetjih itd. za ne- go dojenčkov pri kožnem vnetju, izpaščajih in hra- stah na temenu, za raz- pokane prsne bradavice.

Dobi se v lekarnah in drogerijah.

FILATELISTI POZOR! Kupujem vsakovrstne posamezne znamke kot tudi celotne zbirke po najvišjih dnevnih cenah. Istocasno nudim filatelismot znamke v serijah ali posamezne po najbolj ugodnih cenah. Poizkusite in pre- pričaj se boste. Knjigarna Janez Dolžan — Ljubljana, Stritarjeva 4.

OREHOVA JEDRCA
sortiran cvetlični med in medico dobite naiceneje v
MEDARNI
Ljubljana, Zidovska ul. 6. 48. T.